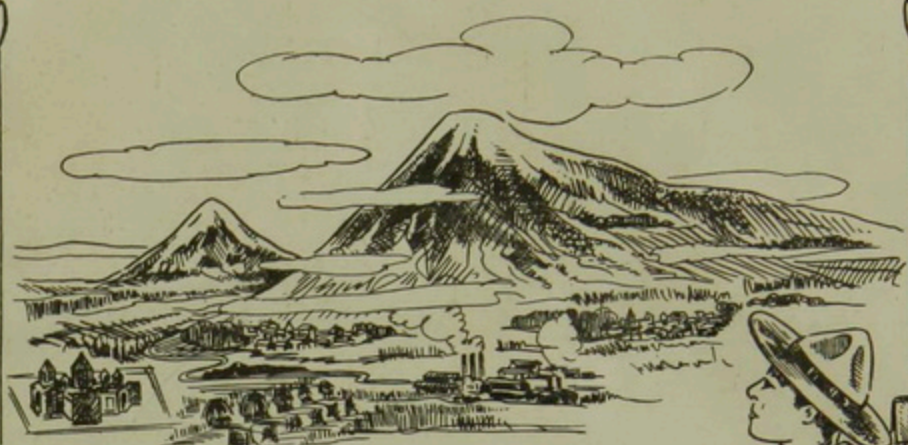

796(062)

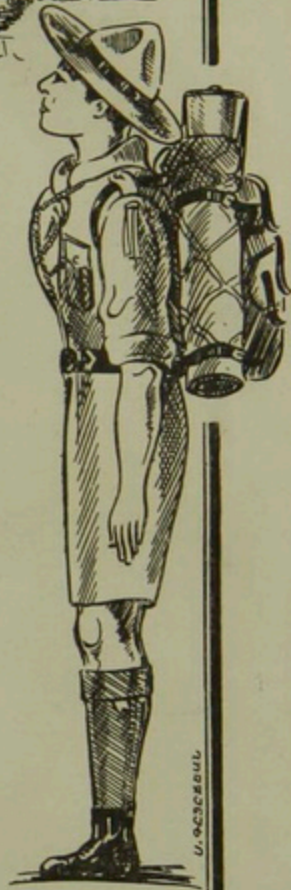
89

ՀԱՐՁՐԱՑԻՐ ՀԱՐՁՐԱՅՈՒՐ

Ն.Ս.Ը.Ս.

ՀԱՅ ՄԱՐՄՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
• ԲԻՄՆԵԱԼ 1918 ԻՆ •

HOMENETMEN — Hai Scout —

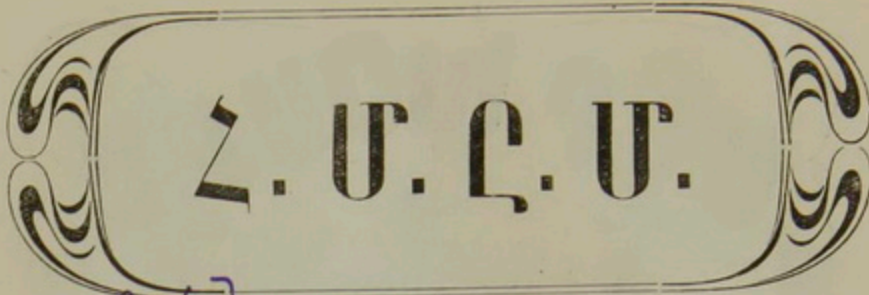
REVUE MENSUELLE DE SCOUTISME
ET DE CULTURE PHYSIQUE
Organe de l'U. G. Arménienne

Թիւ 1

Ապրիլ — Avril 1946

No. 1, 3, 6

6519-2

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

(Հ. Մ. Ը. Մ.-ի ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐՈՒ)

Ստորագրեալներս 1914-18ի պատերազմէն անմիջապէս վերջ քանի մը ընկերներու աջակցութեամբ Պոլսոյ մէջ հիմը դրած ենք Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան եւ Հայ Սկստուներու (Հ.Մ.Ը.Մ.) նպատակ ունենալով ի մի ձուլել նախկին բոլոր հայ մարզական աղումները եւ միակ ծրագրով ընդ առաջ երթալ ազգային վերականգնումի գործին, վստահ ըլլալով որ այդ էր լաւագոյն միջոցը վաս պահելու հայ երիտասարդութեան մտքին մէջ հայ ծնած ըլլալու հրապարտութեան զգացումը, արծարծելու անոնց մէջ հայրենիքի հանդէպ սէրը, մէկ խօսքով հայը հայ պահելու օտար երկիրներու տակ:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի կեդրոնական մարմինը Պոլսոյ մէջ քանի մը տարուան փայլուն գործունէութենէ վերջ, ցաւով տեսած է թէ իր անդամներէն շատեր, զէպքերու բերմամբ, ցրուած են աշխարհի չորս հովերուն, այլ սակայն բոլոր հայ դպրութիւններուն մէջ հիմնած են Հ.Մ.Ը.Մ.-ի մասնաճիւղեր, միութեան վսեմ դազափարը տարածելու միտքով եւ յաջողած:

Սակայն այդ օրէն ի վեր կարելի չէ եղած կազմել մշտատեւ կեդրոն մը՝ համագործակցութիւնը ապահովելու համար մասնաճիւղերու միջեւ:

Այսօր, հինգ տարուան պատերազմէն վերջ, նկատելով որ ամենուրեք անհատական կամ զանազան կազմակերպութիւններու նախաձեռնութեամբ կը ծնին նոր մարզական խումբեր տարբեր ծրագիրներով, կ'իջնենք հրապարակ Հ.Մ.Ը.Մ.-ի

զբօշը բարձր բռնած եւ կ'որոշենք. —
1. — Հաւատարիմ Հ.Մ.Ը.Մ.-ի կազմութեան առաջին օրերէն իսկ (1918) մեր ընդգրկած սկզբունքին, որն էր ըլլալ միշտ Հայրենիքի կողքին եւ որ ի գործ դրած ենք մինչեւ 1939 բերելով մեր նիւթական, բարոյական եւ գործնական աջակցութիւնը հայրենիքի մարդիկներուն, ջանք շինայել որպէսզի պատերազմի առթիւ ընդհատուած սերտ կապերը վերահաստատուին եւ աւելի մօտէն գործակցինք մեր հայ եղբայրներուն հետ որոնք երջանկութիւնն ունին մայրենի հողին վրայ գտնուելու:

2. — Առ այդ կազմել Առժամեայ կեդր. Մարմին մը մեզ հետ առնելով Հ.Մ.Ը.Մ.-ի հին վաստակաւորներ եւ նոր եռանդուն երիտասարդներ:

3. — Վերակազմել եւ Հ.Մ.Ը.Մ.-ի չէզոք եւ մարզական ոգին ներարկել այն մասնաճիւղերուն որոնք չեղած են Հ.Մ.Ը.Մ.-ի ընդհանուր ուղղութենէն:

4. — Ի մի ձուլել բոլոր նոր մարզական Միութիւնները Հ.Մ.Ը.Մ.-ի զբօշին տակ:

5. — Վերահրատարակել Հ.Մ.Ը.Մ.-ի օրկան ՀԱՅ ՍԿՍՏՈՒՏ Թերթը Հ.Մ.Ը.Մ. անուան տակ:

6. — Կատարել նախապատրաստական աշխատութիւններ՝ դումարելու համար մօտիկ ազգային մէջ, անմիջապէս որ միջոցները ներեն, ընդհանուր պատգամաւորական ժողով մը որ պիտի ընտրէ մնայուն կեդրոնական մարմին մը:

Գաղթօ ԵԱՀԻՆԵԱՆ, Գ. ՄԵՐՃԱՆՕՅ

Քիչ անդին, հրատարակութեան կուտանք «Հայ Սկսուտ»ի Ա. թիւին (25 Հոկտ. 1919) խմբագրականէն կարևոր հատուած մը, շեշտելու համար թէ ոչինչ կայ փոխուած Հ. Մ. Բ. Մ. ի իսկութեան, ուղղութեան ու նպատակին մէջ:

Անհրաժեշտ է սակայն, այդ թուականէն սուղին՝ հաստատել, հայ ժողովուրդին ընդհանուր կացութեան մէջ փոփոխութիւն մը, որ Հ. Մ. Բ. Մ. -ը կը մղէ աւելի սերտ, բանապաշտ ու մշտարթուն դործունէութեան մը:

Հ. Մ. Բ. Մ. ի ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Հ. Մ. Բ. Մ. ի հիմնադրութիւնը կը դուզադիպի մեր պատմութեան մէջ այլապէս եղերական եւ հոգեխտով պահու մը եւ այդ պարագան իսկ կուզայ փաստել անխորտակելի կապը որ մեր Միութիւնը կը կապէ ժողովուրդին՝ իբր անոր հարապատ ծնունդը:

Եւրոպայի հողը դեռ չէ կշտացած թարմ մարդկութեան մը արիւնը ծծելէ, բայց թուրք բռնատիրութեան ռազմական մեքենան խորտակուած է: Այդքանն իսկ կը բաւէ որ «քաղաքակիրթ» կոչուող մարդկութենէն լքուած հայ ժողովուրդը, ամբողջովին յանձնուած վայրագ թշնամիի մը արիւնուշտ ախորժակներուն, իր մարմնին արիւնոտ մատուցին մէջ գտնէ փառաւոր յարութեան մը հրաշքին ուժը եւ իր սզաւոր հոգիին խորերէն ծծէ յաւիտեանական հայութեան կենսատու աւիշը:

Այդքանն իսկ կը բաւէ որ կիսամերկ ու կմախացած ժողովուրդի մը մնացորդը պատրաստուի բռնել վերագարձի ճամ-

բան, — վերագարձ դէպի տուն, այսինքն՝ դէպի կայուն եւ ապահով կեանքի մը խոստումները, դէպի մարդկային տարրական աղատութիւնները, աչքերը յափշտակութեամբ յառած հայրենական աստղին որ կը բարձրանար Արարատի բարձունքէն:

Սուգի տունը հարսնիք բռնելու կ'ելլէր: Եւ ահա, հոգեցունց այս պահուն է որ Հ. Մ. Բ. Մ. -ը կը դնէ իր հիմերը, իրբեւ որբերու եւ այրիներու ժողովուրդին՝ կորովի եւ հոգեկան վերականգնումի ջանակիրը:

Այդ օրերու ընդհանուր նշանաբանն էր «Ազգահաւաք» ...

Ու համազգային այդ նշանաբանին տակ՝ Հ. Մ. Բ. Մ. -ը իր դրօշին վրայ կ'արձանագրէր՝ իր առաքելութեան պատգամը,

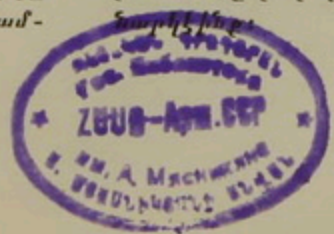
— ԲԱՐՁՐԱՅԻՐ, ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՐ ...

Բայց, կարծիք ջարդերու սարսափին տակ ուժարեկ Հայը, տակաւին կ'անդիտանար վտանդը, որ յետոյ, անողոք հակադրութեան մը պաղ երդիծանքովը պիտի կոչուէր «Սպիտակ» ջարդ ...

Ճակատադիրը ուրիշ կերպ էր տնօրինելու նոր եւ այլապէս դառն փորձ մը կը վերապահէր հայ ժողովուրդին, որ փրկութեան հանգրուանին մէկ մատ մնացած, կը ստիպուէր բռնել արտագաղթի անծանօթ ճամբաները, իր հետ պտտցնելով իր վերջին ծնունդը, — Հ. Մ. Բ. Մ. -ը:

Հոս է ահա՛, մեզ յատկանշող դործունէութեան տեսակէտէն հայ ընդհ. կացութեան մէջ փոփոխութիւնը՝ որուն կ'ակհարկէինք:

471257

Եւրոպական, պալքանեան կամ ամե-
քիկեան իր նոր բնակավայրերուն մէջ,
Հայը այլևս փրկուած է որեւէ վայրագ-
բռնութեան արհաւիրքէն, այլևս սպա-
հով է ընդդէմ հալածանքներու եւ ճշում-
ներու. համաձայն տեղական օրէնքներու
ողիին, կը վայելէ ազատութիւններ, որոնք
մեր պատերուն համար՝ մնացեր էին ան-
հաս երազներ:

Բայց, ամէն մէկ քայլափոխի, ան ինք-
զինքը կը դռնէ ահաւոր հարցականի մը
առջեւ, — հայ մնալու հարցը:

— Պահել անվթար ամէն ինչ որ կը բնո-
րոշէ ազգայինը, քայքայման դէմ մաքա-
ւել կարգ մը աւանդութիւններու, որոնք
ժողովուրդի մը հողին կը կերտեն ու կը
կորովեն, պակասը լեցնել հաստատու —
թիւններու, որոնք բխելով ուրոյն հաւա-
քականութեան մը մշակութային ու հոգե-
կան պահանջներէն, կը ծառայեն պահ-
պանելու անոր յատկանշական դիմագիծը,
չյանձնուիլ օտար միջավայրերու դիւ-
թանքին ու սանձելով խորթ այլ հմայիչ
ազդեցութիւններու յորձանքը, Զահը բար-
ձրը բռնած, անչէջ յանձնել բարձրացող
սերունդին:

ՄԵՐ ԳՈՐԾԸ

Եւ այս նոր կացութիւնը Հ.Մ.Բ.Մ.ի
դերին կուտայ առաքելութեան մը վեհու-
թիւնը:

Ո՛չ ինքնագոյութիւն կայ այս խօսքե-
րուն մէջ, ոչ ալ փրկուող հպարտութիւն:

Այլ խոր գիտակցութեան մը խոստովա-
նութիւնը:

Այլևս չի բաւեր հայ մարմնին մէջ
զնդեր թրծել ու կորով շաղուել:

Պէտք է մանաւանդ հողի կերտել:

Իրենց հայրենական հողերուն վրայ ան-
փտանգ ու սպահով նստած, ուրիշ ժո-
ղովուրդներ կրնան մարմնակրթանքին
նայիլ իբր լոկ մարմնակրթանք, զայն
նկատելով նոյնիսկ իբր միակ ու վերջին
նպատակ:

Մեզ համար սակայն, ան, մանաւանդ
միջոց մը կը դառնայ նաեւ հմկոյն:

Թեան տակ առնելու եւ վարելու հայ հո-
գիին առողջութիւնը, հինէն առնելով եւ
անոր ներարկելով՝ ինչ որ կը ծառայէ
վերանորոգման, զգուշութեամբ անկից
հեռացնելով՝ ինչ որ կը նպաստէ անոր
խաթարման:

Եւ այս մարզին մէջ՝ առանց անտեսելու
դժուարութիւնները, դիտենք եւ կը յայ-
տարարենք թէ մեծագոյն դեր մը կը վի-
ճակի Հ.Մ.Բ.Մ.ի:

Որովհետեւ, ինչ որ ուրիշներ կը քա-
րողեն ու կը դրեն, Հ.Մ.Բ.Մ. —ը կը կի-
րարիչէ: Անոր խօսքը շարժում է: Գիրը՝
զործ:

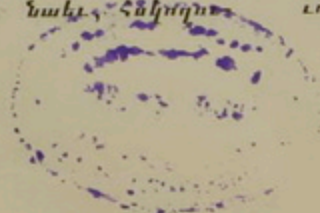
Եւ այդ շարժման ու զործին մէջ կը
թրծուի, ուժ ու կորով կը կապէ հայ
մարմնին հետ, նաեւ հայ հողին:

Այս գիտակցութիւնն է որ առաջնոր-
դած է Հ.Մ.Բ.Մ. —ի ծաղումը, վարած
անոր յետագայ զործունէութիւնը, ու առ-
գորած անոր բոլոր խումբերը, ինչ ասողի
տակ ալ դռնուին: Հ.Մ.Բ.Մ. —ը անոր կը
պարտի իր կենսունակ զործունէութիւնը՝
հակառակ աննպաստ պայմաններու եւ այլ
բազմաթիւ դժուարութիւններու:

Եւ այս գիտակցութիւնը իր մէջ չընդու-
ներ ճեղք ու հերժուած: Մնած հայրենա-
զուրկ ժողովուրդի մը ծոցէն ու դաղթած
անոր հետ, Հ.Մ.Բ.Մ. —ը պիտի տեւէ ու
զործէ քանի աշխարհի մէջ ցրուած կը
մնան դաղթական բաղժութիւններ, իբր
շաղկապ անձէ անձ ու խումբէ խումբ,
իբր հայ մարմնին ու հողիին հաւաքական
կրթութեան վարժարանը:

Ահա թէ ինչո՞ւ, անհրաժեշտ է որ
Սփիւռքի հայութեան կենսական շահե-
րուն իսկ նկատուով, Հ.Մ.Բ.Մ. —ը
վերագտնէ իր միասնականութիւնը եւ
դառնայ ամբողջ հայ մարդական շարժման
միակ առանցքը, զործելու համար միակ
ու նոյն նշանարանին տակ, ծառայելու
համար համայնքին ու հայրենիքին:

Կը բոլորենք մեր պատմութեան ամէնէն
յուսատու մէկ շրջանը, — Հայրենիքը կը
կանչէ իր «սիրելի դաւակուներ»ը ու կը
հետապնդէ հողային ամբողջական իրա-
ւունքներու վերստացումը:

Պատմական այս պահը, իր բացառիկ կարևորութեամբ, պարտք կը դնէ ամէն մէկուս վրայ գործակցելու, սրտակցելու, խեղդելու ամէն անհատական կամ խումբակցական հաշիւ, ամէն մեկուսի եւ այլամերժ նկատում, վերջ տալու սին վէճերու որոնք կը քանդեն, ամէն քէն ու սխի որոնք երբէք չեն շիներ ու նոյն նպատակի ճամբուն վրայ՝ բոլորուելու նոյն անունին տակ՝ պատուարեր ու նուիրական, որ Հ.Մ.Ը.Մ.-ինն է:

Ան իր պատանի սկառտներու եւ երիտասարդ մարդիկներու փաղանդներով՝ ողնայարն է դաղթական հայութեան:

Այդպէս ալ կը մնայ եթէ ուզենք, անոր միճակող մեծ դերին ըմբռնումովը:

Ուրիշ ժողովուրդներ՝ պետական լայն միջոցներ կը տրամադրեն երիտասարդութեան ու պատանեկութեան մարմնակրթութեանքին:

Մենք մեր ցամքող աղբիւրները միայն ունինք մեր տրամադրութեան տակ՝ մարդելու համար հայկական դնդերն ու կորովը:

Պատճառ մը աւելի քայելու նոյն դրօշին տակ, կողք կողքի, անխախտ բարեկամութեամբ բռնած իրարու ձեռքէ, ինչպէս կը վայելէ իսկական մարդիկին:

Գծուար չէ օգտագործել օտար միջավայրերու դիւրութիւնները եւ ծնունդ տալ անջատ խումբերու, արժեցնելու համար մեր ինքնազուխտողութեան համարաբար, բայց աւելի քարձր է ու մարդավայել զսպել անջատական ներքին ձգտումները եւ անոնց տուն տուող պատճառները, մասնակցութեան իր տուրքը բերելու համար հասարակաց ձեռնարկին:

Պէ՞տք է վերջապէս ճանչնալ կարգապահութեան բարիքները եւ վարժուիլ անոր:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ը է եւ կը մնայ նաեւ ազգային կարգապահութեան միակ մարդաբանը:

Հ.Մ.Ը.Մ. ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հին ցաւ, որուն կարելի չէ չանդրադառնալ, կրկնելու համար նոյն խօսքերը:

Հայ մարմնակրթական շարժումը այնքան կը շահի խորութեամբ ու ծաւալով, որքան կը մնայ լո՛կ մարմնակրթական:

Անշուշտ, չենք ժխտեր որեւէ մէկուն շատ բնական իրաւունքը յարելու այս կամ այն կուսակցութեան, որդեգրելու այս կամ այն քաղաքական դաւանանքը:

Բայց, բոլորին կը մերժենք որեւէ յաւակնութիւն, մարմնակրթանքին ներարկելու քաղաքական որեւէ շիճուկ: Այս պերճանքը չենք կրնար մենք մեղ թոյլատրել՝ առանց թունաւորելու ամբողջ կազմը ու կ'ուզենք որ մեր կեցուածքը օրինակ դառնայ այլոց:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ը իր անդամներու թիւով ամէնէն ստուարը, իր մասնաճիւղերու ցանցով՝ ամէնէն տարածունը եւ իր գործունէութեամբ, ամէնէն աւելի շարժուն ու կենսունակ, ինքդինքին երբէք թոյլ չէ տուած — եւ այդպէս ալ սխի շարունակէ — քաղաքական մարզանքի խաղեր սարքել, ստնակոխելով ուրիշներու կալուածները:

Փոխարէն սակայն, կը պահանջէ բոլորէն յարգել իր կաղմակերպական անկախութիւնը, որ մեզ համար անբռնարարելի նուիրականութիւն մըն է եւ զայն չդարձնել քաղաքական մարզանքի կրկէս, ինչպէս փորձուեցաւ անցեալին, յանդելու համար տխուր արդիւնքի մը, — ներքին վէճ ու պառակտում, թուլացում ընկերական կապի, բաժանումներ եւ հակամարտ խաղեր:

Միակ քաղաքականութիւնը — եթէ կարելի է այդպէս որակել — որ տրուած պայմաններու մէջ՝ բնականօրէն կը նկատենք մերը, մեր բոլոր միջոցներով ստարեյն է ուճացման եւ այլասերման դէմ համազգային պայքարին:

Այդքան միայն:

Այդտեղ կանդ կ'առնեն մեր ուրիշ հակումները: Հող՝ ամբօրէն կը փակենք մեր

դռները՝ ներսէն որեւէ ելոյթի, դուրսէն՝ որեւէ արշաւի առջեւ:

ՄԵՐ ԴԻՐՔԸ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՆԴԷՊ

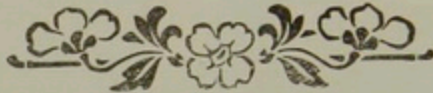
Դի՞րք նշտել Հայրենիքի հանդէպ:

Ձեռք հասկնար ու պարզապէս կը մերժենք այդ բացատրութիւնը, անոր որեւէ իմաստ տալու փորձ:

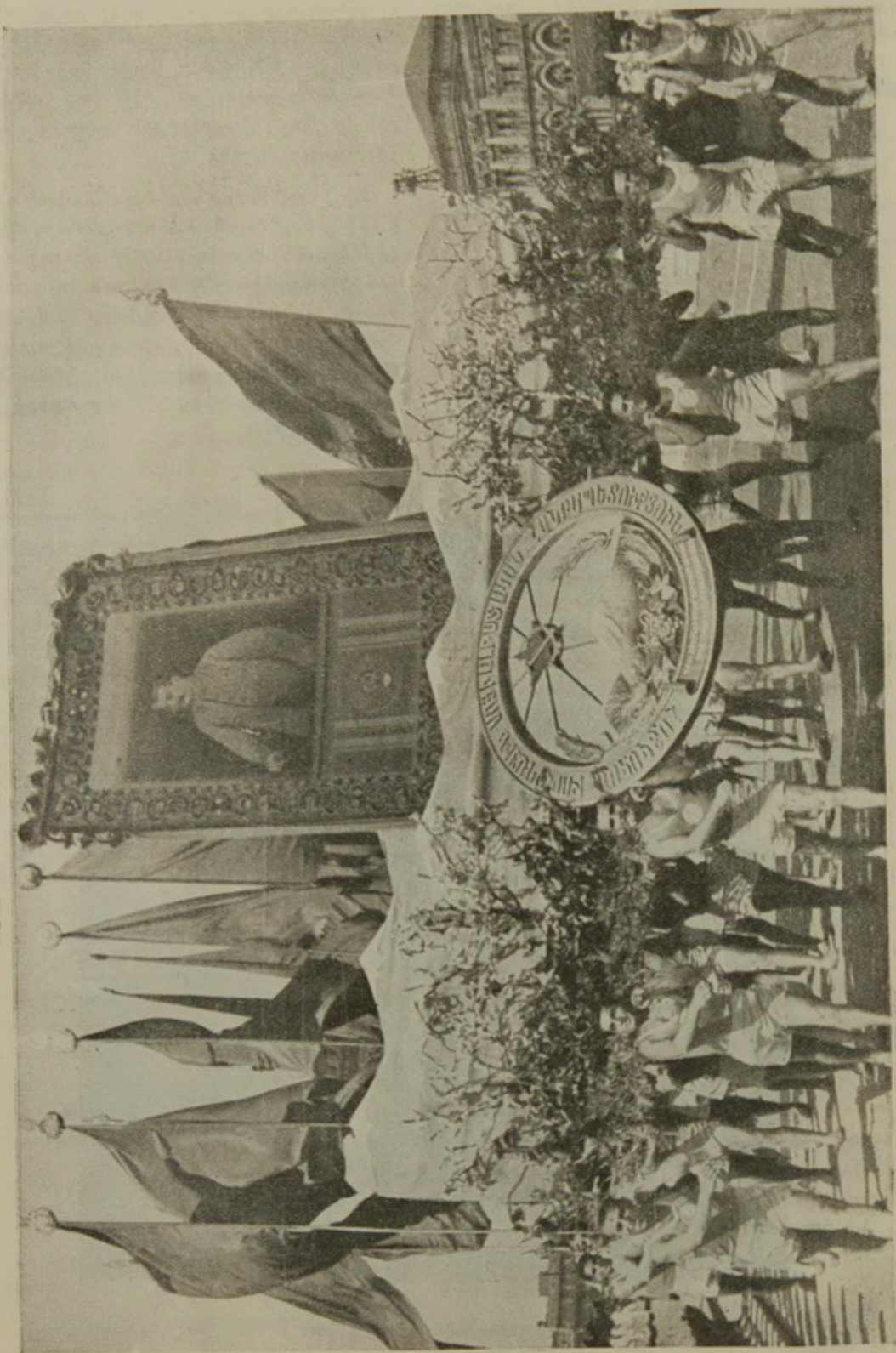
Հայրենիքին հանդէպ որ դարաւոր դերութեան մը նուաստութենէն յետոյ, այսօր Հայութեան կ'ընծայէ հանրային դործունէութեան բոլոր մարդերուն մէջ, անարդել բարձրացման հոյակապ համայնապատկերին հետ, մեր դարաւոր Երազին իրականացման հեռանկարը, պարտակա-

նութեան նոյն կանչն է որ կը բարձրանայ մեր հողիներէն՝ աւելի ուժեղ, աւելի կորովի, — ԾԱՌԱՅՅԵԼ ամէն տեղ, ամէն ժամ, ամէն սպարազայի մէջ՝ հայ համայնքին ու հայ Հայրենիքին առանց որեւէ վերապահութեան:

Այս ըմբռնումով ալ, եղբայրական ձեռք կ'երկարենք Հայաստանի մեր մարդիկ ընկերներուն, մեր ափին մէջ զնելով հայրենիքի կարօտով բարախուն սիրտ մը, մինչև որ ի վիճակի ըլլանք խմբական հանդիպումներով եւ փոխադարձ այցելութիւններով՝ խանդավառ ու կենսունակ կապը հանդիսանալ Մայր-Երկրի եւ Սփիւռքի միջեւ:

Հայաստանի պիոներներ

Հայ մարզիկներու տողանցքը Կարմիր հրա սլաքակին վրայ՝ Մոսկուայի Մարգատօսին

Մ Ե Ր Կ Ա Ղ Ա Փ Ա Ր Ա Կ Ա Ն Ը

Ստորեւ, խմբագրականը ՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԻ Ա. քիւիս (25 Հոկտ. 1918): Յիշատակելի յետոյ անլուր տառապանքի մէջ, Հայուն յայտնաբերած տոկունութիւնն ու կամքը եւ աննկուն հաւատքը իր ապագային մասին, յօգուածագիրը կը շարունակէ:—

Չօգտուել այսպէս հրաշալի եւ բիւր անդամ փորձերու ենթարկուած ատաղձէ մը, չօգտուել անոր Ֆիդիքական եւ հոգեկան անբաղդատելի յատկութիւններէն, և չպատրաստել այդ ատաղձէն ապագային համար անմրցելի ազդը, զխտակից եւ օրինապահ քաղաքացին եւ իր հարեւաններուն յարզանք ազդող ու վստահութիւն ներշնչող զբացին, պիտի ըլլար առնուազն ոճիր:

Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը (Հ.Մ.Ը.Մ.) խոր համոզում գոյացուցած ըլլալով իր ձեռնարկին առաջ բերելիք զբական եւ բարոյական արդիւնքին կարեւորութեանը վրայ, գործի ձեռնարկեց զինադադարի սկիզբէն եւ եթէ կազմակերպելով մարմնակրթական եւ ըսկաուտական խումբեր եւ գործեց մինչեւ այսօր կատարեալ հաւատքով...

Արդ մենք զնահատելով Հայուն տոկունութիւնն ու կորովը կ'ուզենք այդ բարեմասնութիւնները կարգի բերել եւ խնայողական ձեւով մը կիրարկել որ քիչ ուժով շատ արդիւնք դուրս գայ, որ մեր թուական նուազութիւնը, մեր պակասները զարմաններ մնացածներուն հոգեկան եւ մարմնական ուժերու օրինաւոր տնտեսումովը, պատրաստենք անհատներ որոնք կարող ըլլան ապագայ քաղաքակիրթ աշխարհի հարուածներուն զիմադրաւելու, մրցումներու կուրծք տալու:

Մենք Հայերս զարբերով անտիսիքիին կեանքով մը ապրելով վարժուած ենք կամայականութեան եւ անհաւասարակչութեան, որով կրնանք չարաչար տուժել մեր այդ թերութիւններուն երեսէն եւ «ծովէն անցնելով զետի մէջ խեղդուիլ»:

Մենք հաւատք չունինք զուտ բարոյա-

կան քարոզներու վրայ, երբ անոնց չընկերանար ԳՈՐԾԸ. մենք կ'ուզենք հաստատուն հիմերու վրայ դնել մեր ազգային նկարագիրը, կ'ուզենք պատրաստել օրինապահ՝ բայց ոչ ստրուկ մարդը, տալ անոր առողջ եւ կորովի մարմին եւ ուղղապատ միտք, ջնջել անկէ դձնութեան, կեղծիքի, եսասիրութեան ու գոռոզութեան ջիղերը եւ անոր տեղ դնել շիտակ եւ անշեղ նկարագիր, ձերբազատել քաղաքակրթութեան մատակարարած կարգ մը թոյներէն ու տալ անոր բնութեան օրինակը եւ օրէնքը. ընտելացնել զինք բնուեան եւ սորվեցնել անոր քաղաքակրթութիւնը հաշտեցնել բնութեան անտեղիտալի օրէնքներուն հետ, պատրաստել Պլատոնի ազատ մարդը, ազնիւ հպարտութիւն մը տալ անոր, փափկանկատ ընել զայն առանց կեղծաւոր ըլլալու, չսակարկուող ուղղամտութիւն մը դնել անոր մէջ:

Մենք այս ամէնը կը սուսենք մեր սկաուտական կրթութենէն և իրաւունք ալ ունինք. մենք փորձերը տեսանք եւ կը տեսնենք ամէն օր: Սկաուտութիւնը մոզական զաւազան մըն է որ հրաշքներ կը գործէ եւ պիտի գործէ տակաւին, որովհետեւ բարոյական խրատները փոխանակ չոր խօսքերով աւանդելու գործնականօրէն ցոյց կը տրուի պատանիներուն. մեր զպրոցը բնութեան ծոցն է, մեր ուսուցիչները բնութեան տեսարաններն են, հոն պատանիին հոգին կը մաքրագործուի իր ժանգերէն, թռիչք կ'առնէ եւ կը ձգտի գէպի բարձրը, առողջ նրբութիւն մը կը ստանայ իր հոգին, իսկ մարմինը մաքուր օդի, արեւի ճառագայթներու եւ ծաղիկներու բոյրերու լողանքին մէջ կ'ուռճանայ եւ ընդունակութիւնն ու կորովը կ'ստանայ բարձր հոգիի մը հրամանները գործադրելու համար: Հոգին ու մարմինը կրնան համերաշխիլ միայն բնութեան ծոցի մէջ գեղեցիկ տեսարաններու առջեւ: Հոն պատանին ու նոյնիսկ տարէցը զօրաւոր կերպով ազդեցութիւնը կը կրեն բնութեան տեսարաններուն եւ տարրե-

քուն, ժայռերը հողիին վրայ կը դրոշմեն իրենց խրոխտութիւնը եւ կորով կը ծընցնեն պատանիին մէջ, հսկայ ծառերը սլացք կուտան մտքին եւ զգացումին, խորունկ ձորերը խորհողութեան նիւթ կը մատակարարեն անոր. իսկ ծաղիկներու խաղաղ տեսքը կուզայ քնքութեան քօղով մը ծածկելու այս ամենի տպաւորութիւնները: Ահա այս դպրոցին մէջ է որ կը կերտուի բնութեան գաւակ տոկուն մարդը:

Սկառուական դաստիարակութիւնը շուրջ միակողմանի ըլլալ եւ պատանեկութիւնը կիսավայրենիներու պէս թափանցնել լեռ ու սար. ան պիտի կազմէ քաղաքի մարդը, ընկերութեան մարդը, տալով անոր քաղաքակրթութեան օգտակար կողմերէն օգտուելու ամէն միջոց: Հա՛յ սկառուը յարգանք եւ վստահութիւն պէտք է ներշնչէ նոյնիսկ թշնամիին. անոր ներկայութիւնը ունի տեղ քաջայերանք եւ ապահովութիւն պէտք է ազդէ շուրջիններուն, ուր տխրութիւն կայ հոն ժպիտ եւ յոյս պէտք է սիրէ ան. վերջապէս ան ըլլայ լաւատես եւ յուսադրող, գործնական, վստահելի եւ կարգապահ անհատը, որուն կարենաս յանձնուիլ եւ յանձնել հայրենիքի շահերը իբր ամենակորովի քաղաքացին:

Եւ այս նպատակին հասնելու համար մենք կեցած ենք անխտրական հողի վրայ, անկախ յարանուանական եւ կուսակցական նկատումներէ: Մեզի համար արժէք ունի ամէն անհատ, ինչ յարանուանութեան եւ ինչ կուսակցութեան ալ պատկանի, մենք պաշտօնապէս ունի կուսակցութեան շինք յարած: Մեր կազմակերպութիւնը հաւաքարար չդրադիր քաղաքականութիւնով, իսկ անդամները անջատարար ազատ են իրենց համոզումներուն մէջ. մեր դռնէն ներս կը դադրի ամէն կողմնակալութիւն եւ կուսակցական ու կրօնական խտիր, եւ մենք միադանդուած կ'ընթանանք մեր իտէալին ընդառաջ:

Պիտի թափանցենք ժողովրդական խաւերու մէջ, արթնցնելով տարէց երիտասարդութեան մէջ սքօրի եւ աթլէթիք խաղերու ճաշակը՝ իրենց պարասոյց ժամերը օգտակար կերպով անցնելու եւ իրենց մարմնական կորովը պահելու սատարելու համար, պիտի թափանցենք տուներէն ներս՝ կազմակերպելու առողջապահիչ, պարզ եւ հաճոյալի ապրելակերպը: Վերջապէս մեր դադափարականն է պատրաստել ԱՌՈՂՋ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄԸ ՆՈՐ ՀԱՅՐԵՆԻՒԹԻՆ համար:

(1919) Հ.Մ.Ը.Մ.

ՍԱՔՕ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Համամիութենական ախոյեան ծանր քաշի համար

Մ Ի Շ Տ Պ Ա Տ Ն Է Շ Ի Ն Վ Ր Ա Յ

Առաջին մեն պատերազմէն մինչեւ երկրորդ տիեզերականը, արտազաղթի ան - կայուն կեանքի տառապանքներուն մէջ՝ Ֆրանսահայ գաղութը արձանագրեց տեղաւորուելու բոլոր երեւակայելի դժուարութիւնները: Ազատութիւններու այս երկրին մէջ իսկ, պէտք եղաւ ողի ի բոլին մաքսով՝ հայ գաղթականին ապահովելու համար՝ տարրական իրաւունքներու ստացումը:

Եւ երբ դրաման չարաչուք շրջանը բոլոր հայ կաղմակերպութիւններուն կը պարտադրէր գործունէութեան ակամայ դադար մը, Հ.Մ.Ը.Մ.ը չէր կրնար բացառութիւն կաղմել:

Հակառակ ատոր տեւեց ան հողիններուն ու մտքերուն մէջ՝ խորապէս արմատացած ըլլալով:

Եւ այսօր, երբ աշխարհ կը փորձէ վերադառնալ բնականոն կեանքին, մեր Միութիւնը ինքնաբերաբար կը վերակազմուի, կը շարժի, կը գործէ:

Որովհետեւ ան իր ծրագրով ու նպատակով կը համապատասխանէ ամբողջ հայութեան եւ մասնաւորաբար երիտասարդ հայութեան ամէնէն կենսական պահանջին: Հին խումբերը արդէն վերակազմուած, կը գործեն եռանդով, նորեր ծընունդ կ'առնեն՝ իրենց կցելով օժանդակ կամ հովանաւոր մարմիններ, ամէն վայրի մէջ դանելով ժողովրդական ջերմ համակրանք ու լայն ընդունելութիւն:

Անհրաժեշտ է սակայն կապի ու ղեկի միութիւնը վերահաստատել անոնց միջեւ, եթէ անկեղծօրէն կ'ուզենք կանխել հակամարտութիւններ, անհաճոյ մրցակցութիւններ, եթէ, մեկնած ըլլալով նոյն նրպատակէն, կ'ուզենք մեր բոլոր ուժերը զարգացնել ներդաշնակ, զանոնք ի սպաս ղենել ժողովուրդին եւ հայրենիքին, կանխել մանաւանդ անկապ գործունէութեան մը յարակից բոլոր անպատեհութիւնները:

Ներկայիս՝ հայ ժողովուրդին առջեւ բացուած է բացառիկ կարեւորութեամբ

պատմական մեծ շրջան մը: Մինչ մէկ կողմէ՝ ներդաղթի արձանագրութիւնները առաջ կը տարուին խանդավառութեամբ, միւս կողմէ՝ Հայոց հայրենական իրաւունքներու վերստացման հարցը կը մանկօրակարգի մէջ՝ մեր կառավարութեան առաջնորդութեամբ ու պահանջով:

Պահը ուրեմն, ամէն ատենէ աւելի կը պահանջէ սերտ գործակցութիւն, ուժերու համախմբում, ամէն մէկը իր յատուկ գործունէութեան շրջանակին մէջ՝ զիրաք լրացնելով, իրարու զօրավիգ կանգնելով:

Ու հայ մարզական աշխարհին մէջ, չկայ ուրիշ որեւէ Միութիւն, որ աւելի իրաւասու զգայ ինքզինքը՝ զարնելու միութեան ու համախմբման փողը, որքան Հ.Մ.Ը.Մ.ը, իր աւանդութիւններով, իր համազգային գործունէութեամբ եւ մանաւանդ՝ իր հայրենասիրական անխախտ ու անձնուէր ողիով:

Այս դիտակցութեամբ է որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի նորակաղմ Առժամեայ կեղը. Մարմինը լծուած է գործի:

Անոր շուրջ հաւաքուած կը տեսնենք խումբ մը ծանօթ անձնաւորութիւններու, որոնք սիրայօժար կ'ընդունին գործին պարտադրած նիւթի, ժամանակի, հանդստի զոհողութիւնները:

Անոնք չ'են անդիտանար դժուարութիւնները որոնց պէտք է յաղթահարեն յօգուտ Հայութեան եւ Հայրենիքին:

Չեն անդիտանար մանաւանդ թէ, ձեռնարկին յաջողութիւնը կը պահանջէ իրական եւ ո՛չ թէ վերացական միութեան մը գոյութիւնը, զոր կը ձգտին ի գլուխ հանել, ամէն բանէ առաջ, ջանալով վերջ տալ ինքնազուրիս գործունէութեան որուն ականատեսները կը դառնանք:

Վերջ տալ մանաւանդ եւ կտրուկ կերպով, յանուն հայ մանուկներու առաւելագոյն օգտին, նենդամիտ փորձերուն որոնք կը կատարուին պղտորելու համար մեր սկաուտական կաղմը, եւ շահագործման՝ որ տարիներ առաջ դաւով ծայր տուած՝

Հ.Մ.Ը.Մ.ի վարկին, հմայքին ու դոյբերուն իւրացումով, կը շարունակուի, ճշդ-տեղով յաւերժացնել անվայել և անպէտ երկուութիւն մը:

Իրօք, յետպամերազմեան շրջանը, ցաւալի է հաստատել, երեւան բերած է տեսակ մը անջատ կամ մեկուսի գործունէութեան ձգտում: Ամէն տեղ կը կազմուին մարդական նոր խումբեր այլազան անուններով, որոնց միջեւ կը պակսի անշուշտ, միութեան կապը, ինչ որ ընդհակառակն տուն կուտայ հակամարտութեան և վատ մրցակցութեան:

Անիմաստ է հաղար հոգերու բեռան տակ ճնշուած նոյն ժողովուրդին մէջ ստեղծել ուժերու բաժանում և մսխում, հակառակորդ խումբերու կազմութեամբ:

Անտեղի է նոյն Հայրենիքին նուիրա —

կան առանցքին շուրջ դառնալ իրարու հանդէպ շիւ նայուածքներով:

Անհրաժեշտ է ուրեմն վերջ տալ այս կացութեան, փոխադարձ հասկացողութեամբ ու զիջող ոգիով:

Այս պարտականութիւնը կը ծանրանայ Հ.Մ.Ը.Մ.ի վրայ, որ հայութեան համար յուզումնալի պահու մը մէջ ծնունդ առած, չէ դադրած հպարտօրէն կանգուն մնալէ հայրենիքի կողքին, միշտ և ամէն տեղ անոր ծառայելու ոգիով:

Հ.Մ.Ը.Մ.ը եղած է հայ մարդական շարժման շաղախն ու շաղկապը:

Այդպէս ալ կը մնայ, եթէ բոլորս զիտակցինք մեծ դերին որ անորն եղած է, և է տակաւին ու կը մնայ՝ ամբողջ Սփիւռքի հայութեան մէջ:

Գ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

Աստիճանաւոր սկաւտներու խմբանկար մը

ՏԱՅ ՍԿԱՈՒՄ

ՍԿԱՈՒՄԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ (*)

Սկաուտական շարժումը՝ հայութեան մէջ ծայր տուած է 1912ին: Բայց հայ սկաուտը տակաւին ի ձեռքն չունեցաւ իր առաջնորդը: Կը ձգտինք ուրեմն, այդ պակասը լրացնել՝ հայերէնի վերածուած՝ մեր պայմաններուն յարմարցնելով՝ Պէտրն Բաուլի համարաւոր երկը:

Այս շարժումը որ շնորհիւ մէկ քանի անձնազօհ եւ հայրենասէր անձերու յամառ աշխատանքին, արազ ծաւալ ստացաւ հայութեան մէջ, «մանկավարժական յեղափոխութիւն» մը չէ, կը զբէ Պէտրն Բաուլ, շարժման հիմնադիրն ու անխոնջ հրահրիչը:

«Այլ, բաց օդին, զուարճանալու հաճելի եղանակ մը, որ միանգամայն, ի յայտ կուգայ իբր «ազդու օժանդակ մը դաստիարակութեան»:

«Կրնանք սկաուտութիւնը նկատել իբր դպրոցական դաստիարակութեան լրացուցիչ մը, որ սահմանուած է լրացնելու դպրոցական սովորական ծրագրի մը անխուսափելի քերիները: Մէկ խօսքով, Բնութեան միջոցով՝ քաղաքացիական կրթութեան դպրոց մըն է»: Այս թերիները լրացնելու համար սկաուտութիւնը կը հետապնդէ անհատական արժանիքին բարձրացումը, նկարագրի, առողջութեան եւ ձեռական ճարտարութեան զարգացումով, ու նաեւ, քաղաքացիական կրթութիւնը, անհատական այս կարողութիւնները ի սպաս դնելու համար ուրիշին:

«Թերեւս, այս է պատճառը որ սկաու-

տութիւնը կոչած են յեղափոխութիւն մը՝ դաստիարակութեան մէջ»:

«Ճիշդ է, քէ ան ուրիշ բան կը հետապնդէ, քան ինչ որ քոյլ կուտայ դպրոցական սովորական կրթութիւն մը: Ան կը ձգտի տղոց ապրիլ արվեցնել եւ ո՛չ քէ միայն՝ իրենց կեանքը շահիլ: Անհատին մէջ փառասիրութիւնը միայն դրոշմել մրցանակներ եւ քոշակներ շահելու համար, վարձատրութիւն մը, դիրք մը, ազդեցութիւն մը ապահովելու իրողութիւնը ներկայացնել իբր յաջողութիւն մը — այդ տեղ որոշ վտանգ մը կայ, եթէ գուգընթացաբար անոր չտրվեցնենք իր մերձատրին ծառայել»:

«Ընկերութեան բոլոր խաւերուն, կը շարունակէ Պէտրն Բաուլ, անհատական շահու հոգը կը ներմուծեն»: Զարմանալի չէ որեմն որ ամէն մէկը իր շահը փնտռէ եւ անխղճօրէն մրցի իր դրացիին հետ, առաջնութիւնը խլելու համար: Զարմանալի չէ որ նոյն ընթացքը ունենան քաղաքական կուսակցութիւններն ու խմբակցութիւնները, կրօնական ազանդներն ու ընկերային դասակարգերը, մեծապէս վնասելով երկրին եւ ազգային միութեան շահերուն»:

«Սկաուտական դաստիարակութեան նպատակն է եսին մտահոգութիւնները փոխարինել ծառայութեան մտահոգութիւններով, երիտասարդ տղաքը դարձնել իսկապէս ուժեղ՝ բարոյապէս քէ մարմնապէս, եւ անոնց փառասիրութիւնը ներշնչել՝ իրենց ուժերը տրամադրելու համայնքին ծառայութեան»:

Պէտրն Բաուլի այս խօսքերը, պարզ ու բոլորէն հասկնալի, մեկնաբանութեան չեն կարօտիր:

(*) Յօդուածներու այս շարքը պիտի հրատարակուի առանձին հատորով:

Կը մնայ միայն հաստատել թէ՛ ան, ոչ միայն յաւակնութիւնը չէ ունեցած վարդապետութեան մը հիմը զնելու քաղաքական, ընկերային կամ տնտեսական որ եւ է բովանդակութեամբ, այլ ընդհակառակն, գիտակցարար խուսափած է ատկեց, սկառաւորքը վերածելու համար գործնական ու փորձառական ծանօթութիւններու բանաւոր ամբողջութեան մը՝ իրր լրացուցիչը զպրոցական ու նաև ընտանեկան դաստիարակութեան, բոլորը հիմնուած բարոյական շատ պարզ այլ յաւակնական սկզբունքներու վրայ:

Իր բովանդակութեամբ, ուրեմն, եւ հետապնդած նպատակով, սկառաւորքը կը դառնայ կենսական անհրաժեշտութիւն մը՝ դաղթահարչայ ներկայ իրականութեան մէջ:

Եւ այդ իրականութեան արագ ու հասարակ վերլուծումն իսկ կը բաւէ մեր աչքին պատկերացնելու ընդհանուր գիծերը վրտանդին՝ որ կը սպառնայ Սփիւռքի հայութեան:

Այսօր՝ բոլորը համամիտ են հաստատելու թէ հայրենական խարխախն հեռու, արմատախիլ՝ բառին ամբողջ առումով, դաղթական հայութիւնը՝ դատապարտուած է անհետ կորսուելու օտար խառնարաններու մէջ՝ առանց ազգային ամուր զգացումի մը եւ խոր գիտակցութեան մը նպատակին, առանց մանաւանդ, հայրենիքի կենսանորոգ շունչին:

Օտար հզօր քաղաքակրթութեանց հետ մեր ամենօրեայ շփումին մէջ, շատ բան վրայ տուած ենք մեր հայու յաւակնութիւններէն: Այսօր, կ'ընդունինք թէ յատկութիւններ կան որոնք պարագաներունկը նային թերութիւն դառնալու համար, թէ յարմարելու մեր ընդունակութիւնը որ դարաւոր հպատակութեան մը ընթացքին, նպատակ մեր գոյութեան հետ, նաև ազգային յատկանիշերու պահպանման, այսօր, օտար միջավայրերու մէջ, պիտի ծառայէ գիւրացնելու մեր իւրացումը:

Նախկին միջավայրերու մէջ, առաւելութիւնը միշտ մեր կողմն էր:

Ամփոփ բնակչութիւն ամէն տեղ՝ իր թիւին կարելորութեամբն ու բնակչու-

թեան հաւաքական ըմբռնումներուն եւ աւանդութիւններուն ծառայող հաստատութիւններ՝ վարչական յատուկ ինքնուրոյն կազմով, — բազմաամբար տիրող տարրին՝ քաղաքակրթական միջինի բարձրութիւն ու բոլորը ուժեղացած՝ այլապան ու վիճակակից հատուածներու օժանդակութեամբ, լեզուի, կրօնքի, ազգային զգացումի ու ճշտումի հակադրութիւններ, որոնց հետեւող պետական ճշնչումները՝ կը ծառայէին մեր մէջ աւելի շեշտելու ազգային նկարագրին ու նաև մանաւանդ գիտակցութիւնը:

Պարագան նոյնը չէ մեր նոր միջավայրերուն մէջ, ուր բոլոր պայմանները վատ թէ լաւ, վատթար թէ լաւագոյն՝ Ամերիկայի թէ Եւրոպայի մէջ, կամ այլուր, կը կանգնին մեր գոյութեան պահպանման հիմնական ճշտումին դէմ:

Նախարանի մը յատկացուած այս էջերը թոյլ չեն տար մանրամասն վերլուծելու այս կացութիւնը: Կը դոհանանք հաստատելով թէ, բոլորը՝ անհատ թէ միութիւն, վտանգին գիտակցութեամբ՝ իրենց առաւելագոյնը կը տրամադրեն կարելի հարադատութեամբ՝ պահելու հայուն հոգեկան գիմագիծը:

Ահա՛, այստեղ է, ազգային կորստեան վտանգին դէմ, հաւաքական կամաւոր պայքարի այս ճիւղերուն, որ սկառաւական շարժումը կ'ընծայէ իր հզօր նպատար:

Ան, ո՛չ միայն պատանիին ու նորահաս երիտասարդին մէջ կը մարդէ կամքն ու կորովը, անոնց մէջ կերտելու համար, կեանքի պայքարի ամբողջ տեսողութեան՝ յաղթանակի հաւատքով տողորուած, աննկուն մարդը, այլև, ճգտելով՝ մատղաշ հողիններէն արմատախիլ ընել կոսկիտ եսասիրութեան որոմները, անոնց մէջ կը պատրաստէ հաւատարիմ ուղեկիցը, մարդ-ընկերը:

Ու գործնապէս վարժեցնելով զանոնք համայնքի ծառայութեան, անոնց մէջ կը դարդացնէ հայրենասիրութիւնը, ո՛չ թէ ախտաւոր, մոլեռանդ ու օտարատեսաց, այլ ստողը ու աշնուական հայրենասիրութիւնը:

Ահա թէ ինչո՞ւ, այս շարժումին առաւելագոյն օգուտը ապահովելու համար Սփիւռքի հայութեան, անհրաժեշտ է զայն պահել իր իսկութեան եւ կաղմական ամբողջութեան մէջ՝ ՄԻ ԵՒ ԱՆԲԱԺԱՆ :

Անհրաժեշտ է որ անհատական, խմբակցական թէ կուսակցական ազդեցութեան պայքարը կանգ առնէ անոր դռներուն առջեւ : Մանուկներու թարմ հոգիները պէտք է որ իրենց կաղմաւորման շրջանին մէջ՝ ապշահար հանդիսատեսները դառնան իրենց շուրջ մղուող պայքարներու տղեղ ծալքերուն :

Հայ Հանրային կեանքի եւ կարծիքի առաջնորդները պէտք է ըմբռնեն թէ փորձելով պառակտումի որդը ձգել սկառտական մարմնին մէջ, կամ քաջալերելով պառակտումի որ եւ է ձեռնարկ, ո՛չ միայն կը դառն շարժման հիմնական սկզբունքներուն, այլև հայութեան կենսական շահերուն դէմ :

Համերաշխութիւն եւ գործակցութիւն կը պօսան ամէն կողմէ :

Սկառտական խումբերը՝ զիրենք վարող սկզբունքներով, գործնական վարժարաններ կը դառնան համերաշխութեան եւ գործակցութեան՝ մեր մանուկներուն համար, երբ մեծերը դիտանան միութեան եւ աննկատ գուրգուրանքի օրինակը տալ՝ դռնէ այս շարժման առջեւ :

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍԿԱՌՈՒՏ ըսելով կը հասկնանք անտառի հերկարարները, ոահվիրաները, խուզարկուները :

Չանոնք ծանօթացնելով մեր տղոց, անոնց կը տրամադրենք խաղերու եւ գործունէութեան ամբողջութիւն մը որ կը համապատասխանէ իրենց ճաշակներուն եւ բնազդներուն եւ որ միեւնոյն ատեն, դաստիարակչական արժէք մը կը ներկայացնէ :

Ինչ որ մանուանդ, տղաք հոն կը տեսնեն, այն է թէ սկառտները զիրենք կը հաւաքեն բարեկամներու խմբակի մը մէջ, որ այդ տարիքին, բնական կաղմակերպութեան ձեւն է, ըլլայ խաղալու, թափառաշրջելու թէ ասոր անոր զլխուն խաղեր սարքելու համար, — անոնց կը հայթայթեն համազղեստ եւ հանդերձանք, որոնք վայելչութիւն կուտան, կ'արծարծեն անոնց երեւակայութիւնն ու արկածի ճաշակը եւ դանոնք կը մխրձեն բաց օդին՝ տենդոտ կեանքի մը մէջ :

Գալով ծնողներուն, պիտի տեսնեն թէ սկառտները կը նպաստեն ամբողջութեան եւ մարմնական դարգացման, կորով կը սորվեցնեն, կը վարժեցնեն զժուարուութիւնները հարթելու եւ մատները ճարտարօրէն գործածելու կարգապահութեան զգացում եւ քաջութիւն կուտան, ասպետական բան մը, ինչպէս նաեւ հայրենիքի հանդէպ սէր, մէկ խօսքով, կը զարգացնեն այն «նկարագիրը» որ կեանքի մէջ՝ իր ճամբան հարթելու յոյսով տղու մը համար շատ աւելի անհրաժեշտ է քան ուրիշ որեւէ բան :

Մեր ճիգերուն ղեկավար սկզբունքն է ուսումնասիրել տղուն զաղափարները, զայն քաջալերելու համար որ փոխանակ ուրիշներէն սպասելու, ինքն իսկ մղուի ինքզինքը կրթելու :

Այս սկզբունքը կը համապատասխանէ ամէնէն արդիական մանկավարժներու ըմբռնումներուն :

Գաստիարակութիւնը յառաջատուական է եւ յարմարեցուած՝ մեծցող տղուն փոփոխական հոգեբանութեան :

Գալլուկները 8էն 12 տարու, կը ձգտին անհատարար զարգանալ՝ մարմնով թէ մտքով :

Սկառտները, 11էն 17 տարու կը զարգացնեն իրենց նկարագիրը եւ ծառայութեան զգացումը զոր պարտաւոր են հանդէպ իրենց նմանին :

Երէցները 17էն վեր, իրենց սկառտական խոչալը կը կիրարկեն իրենց քաղաքացիի հանդամանքին մէջ :

Ի՞նչ կը ՀԵՏԱՊՆԴԷ ՄԵՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

Սկսուտական ծրագիրը կը պարտադրէ հետապնդել չորս նպատակներ :

1.— Անհատական նկարագրի մշակումը, — դիտնալ դժուարութիւնները հարթել, գործին տակէն ելլել, ինչպէս կ'ըսենք, դիտել դիտնալ, ինքզինքին վստահիլ, շահելու համար սկսուտի նշանը :

2.— Ձեռական ճարտարութիւն եւ մանր արհեստներ, որոնք կրնան տղու մը օգնել՝ իր ճամբան բանալու համար աշխարհի մէջ, — ասով ան կ'արժանանայ «ընդունակութեան նշաններուն» :

3.— Մարմնական առողջութիւնը, մղելով տղաքը որ շատ մարզանք կատարեն եւ հոգ տանին իրենց մարմնին :

4.— Ծառայութիւն ազդին եւ հայրենիքին :

Սկսուտական շարժումը կը շահագրգռէ բոլոր դասու տղաքը : Կրնանք սկսուտութիւն ընել քաղաքներու թէ դիւղերու մէջ :

Յաջորդաբար ամէն անհրաժեշտ մանրամասնութիւն ու լուսարանութիւն պիտի տանք սկսուտական ամէն մէկ աստիճանի, ինչպէս նաեւ աղջիկ - սկսուտներու կազմերուն մասին :

ՍԿԱՌԻՏԻՆ ԽՈՍՏՈՒՄԸ

Իբր սկսուտ ընդունուելէ առաջ, տղաք պարտաւոր են հետեւեալ խոստումները կատարել եւ մտնել անոնցմէ բխող յանձնառութեան տակ :

— Պատուոյս վրայ կը խոստանամ լաւագոյնս կատարել,

Պարտականութիւնս կատարելու համար հանդէպ Աստուծոյ եւ Հայրենիքիս,

Ամէն ժամանակ օգնելու համար ուրիշին,

Հնազանդելու համար Սկսուտի օրէնքին :

ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՏԱՄՆԱԲԱՆԵԱՆ

1.— Ամէն մարդ կրնայ վստահիլ Սկսուտի մը պատուին :

2.— Սկսուտ մը հաւատարիմ է իր ազգին եւ հայրենիքին, իր ծնողքին եւ երկրին, իր դործատէրերուն եւ դործաւորներուն :

3.— Սկսուտին պարտականութիւնն է օգտակար ըլլալ ուրիշներուն եւ անոնց օգնութեան հասնիլ :

4.— Սկսուտը բարեկամն է բոլորին եւ եղբայրը բոլոր սկսուտներուն, ընկերային ինչ դասակարգի ալ պատկանին :

5.— Սկսուտը բարեկիրթ է :

6.— Սկսուտը անասուններուն բարեկամ է :

7.— Սկսուտը, առանց հարցումներ դնելու կը հնազանդի իր ծնողքին, իր խմբագետին կամ մարդիշին հրամաններուն :

8.— Սկսուտը կը ժպտի եւ կը սուլէ երբ դժուարութեան մը հանդիպի :

9.— Սկսուտը խնայասէր է :

10.— Սկսուտը մաքուր է իր մտածումներուն, իր խօսքերուն եւ իր դործերուն մէջ :

ԳՂՈՒԽ Ա.

ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

Մէկ քանի քելադրութիւններ խմբապետներուն

Որքան կարելի է սկսուտներու կրթութիւնը պէտք է կատարուի խաղերով, մըրցումներով, ալլազան դործունէութիւններով :

Սաղերը մանաւանդ, պէտք է կազմակերպուին մըրցող խումբերով, ամէն մէկ խումբ պարտաւոր է դործօն մասնակցութիւն բերել խաղին :

Պէտք է ուշադրութեամբ հսկել որ խաղին կանոնները խտու պահպանուին ու յարգուին՝ իրր կարգապահութեան մարզանք: Կանոնները որ այս դրքին յաջորդական զլուխներուն մէջ կը տրուին, կրնան խմբապետներուն կողմէ փոփոխութեան ենթարկուիլ, երբ տեղական պայմանները այդպէս պահանջեն :

Ինչ որ կը թելադրենք, ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ օգնել խմբապետին որ ուրիշ խաղեր, մրցումներ կամ ներկայացումներ երեւակայէ :

Ահա թէ ինչպէ՞ս կարելի է առաջին շարժումն աշխատանքը բաժնել. (հետեւեալ տողերուն մէջ ուրիշ բան պէտք չէ տեսնել, եթէ ոչ թելադրութիւն մը, եւ երբեք որ եւ է պարտադրութիւն):

Տղաքը որ ձեզ կուզան, կը փափաքին անմիջապէս, փորձ ու վարժ սկսուտի պէս գործել: Անոնց այս եռանդը մի պաղեցնէք, նախնական բազմաթիւ ու բարդ բացատրութիւններով: Տուէք իրենց ինչ խաղ եւ մարզանք որ կը համապատասխանեն իրենց փափաքներուն: (Այս մասին յաջորդաբար մանրամասն բացատրութիւններ պիտի տրուին),

Մի մոռնաք նաեւ թէ պէտք է փոքր շափով սկսիլ, սկսելու համար, կը բաւէ ձեռքի տակ ունենալ խնամքով ընտրուած վեց կամ ութ տղաք: Ասոնք մէկ կամ երկու ամիս սկսուտական կրթութիւն տեսնելէ յետոյ, ի վիճակի պիտի ըլլան իրենց կարգին առաջնորդելու եւ մարզելու ուրիշ նորեկներ :

ԱՌԱՋԻՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

Սենեակի մէջ

Տղոց խօսեցէք սկսուտական արուեստին մասին, համաձայն այս զլուխին, անոնց ներկայացնելով ընդհանուր ակնարկ մը՝ ամբողջ ձեռարկին մասին, հոն ուր կարելի է շարժանկարի ցուցմունքներով: Խումբերը կազմել եւ բաժնել ուսի հանդոյցները :

ՅԱԶՈՐԴ ՕՐԵՐԸ.— Որքան կարելի է, գործունէութիւն բաց օդին (փոփոխութիւններ կարելի է կատարել համաձայն տեղական պայմաններուն, նայած թէ քաղաքի՞ մէջ կը գտնուիք, դիւղի՞, սենեակի մէջ, թէ բաց օդին):

Ողջոյն դրօշին:

Ողջ: Օրինակ՝ «Սկսուտ սկսուտի դէմ (տեսնել Դ. բանակում)»: Ողջոյններ, զիրար ճանչնալու նշաններ, խումբի կանչ, սկսուտական երգեր, եւն.:

Գաւազանով մը հողին վրայ, կամ կաւիճով պատին վրայ դծել սկսուտներու հետախուզական նշանները: Յետոյ զանոնք սրբել: Հանդոյցներ կազմել:

Կաշիէ կոճակներ, ուտեստի տոպրակներ շինել եւայլն:

Ամէն մէկ սկսուտի չափել տալ իր թիւը, իր մատներու երկարութիւնը, իր բազուկը, քայլը եւայլն (Ը. բանակում):

Առանձինն կամ երկուական, սկսուտները դրկել «ծառայութիւն մը մատուցանելու» եւ այդ մասին զեկոյց ուզել անոնցմէ, (տեսնել 10րդ բանակում):

Մեկնում հետախոյզ խմբակի՝ շրջակայքը ուսումնասիրելու համար. կողմնացոյցի միջոցով՝ նշանակել տալ հովիւն եւ արեւուն ուղղութիւնը (եօթներորդ բանակում):

«Սկսուտական քայլ»ի մարզանքը կատարել:

Հեռաւորութիւններ գնահատել:

Սկսուտական երկարատեւ խաղ (Դ. բանակում), կամ սենեակի մէջ՝ եթէ կ'անձրեկէ, ժիւռ - ժիճու, ռազմապար, կոփամարտ, խմբերը եւ համախմբումի կանչեր:

Ոստակցութիւն, այս դրքէն կամ ուրիշ գրքերէ քաղուած նիւթերու վրայ՝

Հանդէս մը սարքելու պատրաստութիւն, կամ վիճարանութիւն, եւն.:

Ամբողջ շարաթը, խումբերը կը շարունակեն մարզանքը առանձին կամ խմբապետին հետ, հաւաքական խաղեր, եւ գործունէութիւն յաջորդ շարաթ օրը:

Եթէ շարժումն մէջ ազատ իրիկուններ ըլլան, կարելի է այս նիւթերէն մէկը առնել աւելի խորացնելու համար:

ԱՌԱՋԻՆ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Սկաուտական աշխատանքներ

Անշուշտ չկայ երիտասարդ տղայ մը որ չօգէ իր երկրին եւ իր ազգին օգտակար ըլլալ այս կամ այն կերպով: Ատոր ամէնէն զիւրին միջոցներէն մէկն է սկաուտ գառնալ:

Ինչպէս զիտէք, պատերազմի ժամանակ, յառաջացող բանակներէն առաջ կը քալեն իրենց խելացութեան եւ քաջութեան համար ընտրուած եւ նշանակուած զինուորներ՝ փոքրիկ խումբերով, որոնց պաշտօնն է երեւան հանել իրենց բանակին սպառնացող հաւանական վտանգները, թշնամիին թաքստոցը եւ զեկուցանել իրենց պետերուն, ինչ որ կըցին նշմարել:

Ասոնք հետախոյզ զինուորներն են, դէտերը, մարտիկ սկաուտները: Բայց կան նաեւ խաղաղութեան շրջանի հետախոյզներն ու դէտերը, սկաուտները որոնք խաղաղութեան ժամանակ, կը դործեն այնքան ճարտարութեամբ եւ հնարամտութեամբ, որքան կը պահանջուի զինուորներէն պատերազմի ճակատին վրայ: Հիւսիսային Ամերիկայի ծուղակաղերները, կեդրոնական Աիբիկէի որսորդները, երկրախոյզները, եւ այլն, բոլոր ասոնք խաղաղութեան շրջանի հետախոյզ սկաուտներ են, մարդեր՝ բառին բովանդակ առումով, որ իւրացուցած են սկաուտական արուեստին գաղտնիքները, զիտեն սպրիլ կոյս անտառներուն խորը, միշտ գտնել իրենց ճամբան, ամէնէն փոքր հետքերուն իսկ տալով իմաստ մը, անոնցմէ հանելով եզրակացութիւն մը, որ շատ քիչ անգամ կը վրիպի: Գիտեն, առանց բժշկին օգնութեան ու միջամտութեան, խնամել իրենց առողջութիւնը, ուժով եւ յանդուգն են, միշտ պատրաստ իրարու օգնելու, քաջութեամբ զիտեն կուրծք տալ վտանգին: Վարժուած են իրենց կեանքը պտտցնելու իրենց ափին մէջ, ինչպէս կ'ըսեն եւ առանց վարանումի զայն վտանգելու, եթէ կարենան ատով օգնել իրենց երկրին եւ ազգին:

Իրենց պարտականութիւնը կատարելու համար, սիրով կը հրաժարին իրենց հանգիստէն իրենց վայելքի պահերէն: Այդպէս չեն ըներ սակայն զուարճանալու համար, այլ որովհետեւ, զիտեն թէ այդ է իրենց պարտականութիւնը՝ հանդէպ իրենց երկրին, իրենց ազգին եւ հանդէպ իրենց մեծաւորներուն:

Բ. ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Ամփոփում սկաուտներու ծրագրին

Եթէ 11 տարեկանէն վար էք, արձանագրուեցէք Գայլուկներուն մէջ, եթէ աւելի վեր էք, Սկաուտներուն մէջ:

Սկաուտ դրուելու համար, զիմեցէք, ձեր ամենէն մօտիկ խումբին քարտուղարին, միացէք ձեր բնակավայրին կամ անոր ամենէն մօտիկ խումբին, անոր խումբապետին ներկայացնելով ձեր ծնողքին զրաւոր արտօնութիւնը:

Որքան կարելի է, խումբի մը Սկաուտները նոյն տարիքն ունեցող տղաքներէ կազմուած ըլլան: Անոնցմէ մէկը կը նշանակուի խմբապետ, որ կը նշանակէ իր օգնականը, կամ տեղակալը:

Երկու խումբեր միանալով կրնան կազմել դունդ մը, որուն կը հրամայէ մարզիկ մը:

Մէկ ամիս նախապատրաստական շրջան մը լրացնելէ յետոյ՝ իբր նորեկ, հանդիսաւոր կերպով կը կատարէք «Սկաուտական խոստումը», այսինքն ձեր պատուոյն վրայ կը խոստանաք՝

- 1 — Ձեր պարտքը կտտարել հանդէպ Աստրծոյ, ձեր Հայրեմիքին եւ ձեր ազգին.
- 2 — Օգնել ուրիշներուն ամէն առիտով:
- 3 — Հնազանդիլ սկաուտական օրէնքին:

Կը սորվիք Սկաուտներու հետախուզական նշանը, ինչպէս նաեւ ձեր խումբին կանչը:

Ամէն մէկ խումբ կը կրէ անասունի մը անունը եւ խումբին ամէն մէկ անդամը զիտէ նմանցնել այդ անասունին կանչը,

մանանանդ դիշեր ատեն, հազորդակցութեան մասնելու, համար իր ընկերներուն հետ: Այսպէս՝ ձեր խումբը կրնայ կոչուիլ Գաթի, Արծիւ, Մկնիկ, Եւայլն: Բայց, զգուշացէք կոչուելէ Կապիկներու խումբ, խումբ մը որ միայն զուարճանալ դիտէ, որ կարգապահութիւնն ինչ է չի դիտեր եւ հետեւարար, չի կրնար պատուանիշեր շահիլ: Սկաուտը երբէք չի դործածեր ուրիշ խումբի մը կանչը: Սկաուտական օրէնքը պարտք կը ծանրացնէ ամէն մէկ Սկաուտի վրայ ըլլալ պարկեշտ ու հաւատարիմ, սիրալիր, հնազանդ եւ զուարթ: Ձեր դործը պիտի ըլլայ մասնաւորարար, խաղեր սարքել եւ կատարել մարզանքներ, որոնք ձեզ պիտի տան անհրաժեշտ ընդունակութիւնը: Երբ այնքան վարժուիք որ կարենաք փորձերուն ենթարկուիլ, քննութենէ անցնիլ, պիտի կրնաք շահիլ առաջին կամ երկրորդ աստիճանի Սկաուտի պատուանիշերը:

ՊԵՏՐՈՍ ԱՏՐՈՒՆԻ

Մէկը Հ.Մ.Ը.Մ.ի առաջին պահու եւ մեծ վաստակաւորներէն որուն մասին յուզիչ գրութիւն մը յաջորդ քիւով՝ մեր երիտասարդ աշխատակից Ա. ԿԱՊԵՆՑԻ կողմէ :

Օտար սկաուտներու նշանարանն է «ՄԻՇՏ ՊԱՏՐՈՍ»:

Կը նշանակէ թէ սկաուտ մը պէտք է միշտ պատրաստ ըլլայ, որ եւ է պահու մէջ, իր պարտականութիւնը կատարելու, կուրծք տալու վտանգներուն, օգնութեան հասնելու համար իր նմաններուն:

Նշանարանին իմաստն այն է թէ Սկաուտը առաջուց պէտք է պատրաստ ըլլայ երբեք անակնկալի չզալու՝ որ եւ է արկածի կամ պատահականութեան առջեւ. ան մտածած, ինքզինքը մարդած է, ան ճշդիւ դիտէ թէ ի՞նչ պէտք է ընել, երբ անակնկալ բան մը պատահի:

Գալով հայ Սկաուտին նշանարանին, պէտք է աւելի երկար խորհրդածել անոր սրբան խոր, նոյնքան վեհ իմաստին վրայ:

Հայ լեզուն, իր բազմերանդ ճոխութեամբ, սկաուտին տրամադրած է նշանարան մը, որ բարոյական ամէնէն բարձր վարդապետութիւններու, ամէնէն ազ-

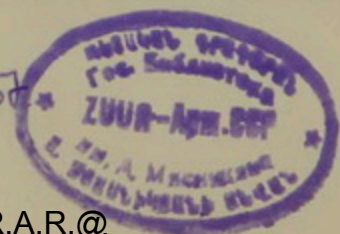
նուական կրօնքներու իմաստը կը պարփակէ ու կը սահմանէ երկու բառի մէջ,

— Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր:

Օտար որ եւ է լեզու, դժուար թէ կարենայ մեր սկաուտական ազգային նշանարանին համազօր իմաստը տալ:

Կը նշանակէ թէ հայ սկաուտը, ուր որ ալ գտնուի, կեանքի բոլոր ելեւէջներուն առջեւ, ուրախութեան պահերու թէ սուգի ու տխրութեան պատահարներու մէջ, պիտի ջանայ իր մէջ սրբազրել մարդկային թերութիւնները, որոնցմէ չի կրնար զերծ ըլլալ. ամէն վայրկեան, ան ինքզինքը պիտի յղկէ վարպետ արձանագործի մը պէս՝ որ իր առջեւ դրուած կոչտ ու տձեւ նիւթէն կը կերտէ գլուխ - գործոց մը, անընդհատ դիտելով ու տաշելով անոր տղեղ ցցուածքները, մինչեւ երեւան բերէ ներգաշնակ ամրողջութիւն մը:

4712-57

Հնօրեայ իմաստութեան պատգամներէն մէկն է,— մարդ՝ իր մտածման պտուղն է :

Սկառուտը պիտի կրնայ ըլլալ այն մարդը որ կ'ուզէ ըլլալ իրբեւ ուշադիր ու մըտարթուն խորհրդածութեան մը արդասիբը : Զգալ իր թերութիւններն ու զանոնք խոստովանիլ անկեղծօրէն ինքզինքին, առանց ատով ինքզինքը վիրաւորուած կամ նուաստացած տեսնելու, ազնիւ քաջութիւն մըն է որ մարդը կը բարձրացրնէ կատարելութեան առաջին պատուանդանին վրայ :

Ինքզինքը սրբազրելի, այսինքն՝ տեսնել յետոյ իր թերութիւններն ու սխալները, իր սրտին մէջ ցամքեցնելու տքնիլ եաստիքական զգացումները, որոնք մարդկային ընկերութիւնը կը վերածեն կոպիտ պայքարներու մարդարանի մը, կը կէսի մը՝ ուր մարդը ի յայտ կուգայ իր ամէնէն տղեղ կողմերով, եւ ուր՝ ինչ որ յաջողութիւն կ'որակուի բառին չարափոխուած իմաստովը՝ ուրիշ բան չէ, եթէ ո՛չ անխոստովանելի գործունէութեան մը թունաւոր պտուղը :

Ընդհակառակն, իր մէջ զարդացնել այլասիրութիւնը, ընդունիլ մարդոց հուսարութեան իրաւունքը ընկերութեան բոլոր խաւերուն մէջ ու բոլոր աստիճաններուն վրայ, անհատէ անհատ ջնջուած տեսնել խորութեան կեղծ չափանիշերը, բոլոր սնամէջ արժէքները որոնք կը ծառայեն միայն ու միայն դաս մը մարդոց տիրապետութիւնը յաւերժացնելու բազմութիւններու վրայ եւ անոնց նայելու արհամարհանքով, սիրել իր նմանը ինքզինքին պէս՝ ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ՝ անոր օգնութեան փութալու, սիրալոյսով, ժպիտը դէմքին, երբ հարկը պահանջէ, ծառայել համայնքին եւ վարժուիլ այդ ծառայութեան գործնական եղանակներուն, սիրել իր ազգը եւ իր առաւելագոյն ուժերը տրամադրել հայրենիքին, — Ահա արժանաւոր մարդու մը ճշմարիտ առաքելութիւնը այս աշխարհի մէջ :

Քայց այս խորիմաստ նշանաբանը՝ — «Քարճրացի՛ր, բարճրացո՛ւր», կը պահանջէ իր լրացուցիչը :

Լրացած սկառուտ մը եւ՝ կատարեալ մարդ մը դառնալու համար, չի բաւեր նշանաբանին լո՛կ բարոյական առումին վրայ տքնիլ : Մարդուն հոգին՝ որբան ալ ազնիւ խմորով թրծուած ըլլայ, ենթակայ է նոյնիսկ ակամայ սայթաքումներու, եթէ ղիմադրելու կորովը կը պակսի իր մէջ : Արդ, զարաւոր փորձառութիւնը կը հաստատէ անփիճելի կերպով թէ ինչ որ ամուր ցկարագիր կը կոչուի, ոչ միայն հոգեկան, այլ նաեւ հաւասարապէս մարմնական առողջ կազմի մը ամբողջութիւնն է :

Այստեղ է որ ահա, հիներու ուրիշ մէկ պատգամը՝ «առողջ միտք, առողջ մարմնի մէջ» կը ստանայ իր մեծ նշանակութիւնը : Հաստատուած է թէ հիւանդութիւնները սովորաբար կը դառնացնեն մարդը եւ կը խաթարեն անոր նկարագիրը, զայն դարձնելով ոչ-ընկերական անձ մը :

Ահա թէ ինչու սկառուտ մը պէտք է նաեւ զիտնայ խնամել իր առողջութիւնը, դառնալու համար հոգեպէս՝ կորովի, եւ մարմնապէս՝ տոկուն անհատ մը, իր մէջ ստեղծելու համար բարոյական եւ Ֆիզիքական առաւելութիւններու ներգալն միութիւն մը :

Այսպէս կը բարճրանայ ինքն իր մէջ Սկառուտը :

Եւ այս կերպով միայն, սկառուտ մը, իր ամէնէն թարմ տարիքէն՝ կը դառնայ օրինակելի տիպար մը, որ իր ընթացքին ու վարքին հմայքովը՝ ուրիշները կը մղէ քալելու իր ճամբէն, բարճրանալու բարոյական մեծութեան այն պատուանդանին վրայ, ուր ինքը կը կանգնի :

Իր սրտէն սրբած՝ վատ մղումները, կը տեսնէ տարեկիցներու եւ նոյնիսկ աւելի մեծերու թերութիւնները ու չի խորհիր :

Այլ, ազնիւ յամառութեամբ, ու համբերատար ոգիով որ զինքը կը յատկանշեն, կը հակի անոնց յոռի ունակութիւններուն, կամ նկարագրի անշնորհ ցցուածքներուն վրայ, զանոնք սրբազրելու, յղկելու, կոկելու համար, անոնց մէջ մշակելու համար էպպէս մարդկային բարեմասնութիւններ միայն :

Սրբազրե՛լ ուրիշներ...

Վտանգաւոր յաւակնութիւն մըն է անշուշտ: Բայց իսկական սկառուտի հողիով օժտուած մէկը, որուն պարկեշտ եւ ուղղամիտ մարդու համբար ազայոյցի չի կարօտիր, կրնայ ինքզինքին թոյլ տալ հողիներու հետ այս տեսակ մը սուրբ խաղը... նախ հասկցնելով եւ ընդունիլ տալով յոռին ու սխալը:

Ուրիշ յաւակնութիւն մը եւ նոյնքան վտանգաւոր, որովհետեւ կրնայ հակառակ արդիւնքի յանդիլ:

Բայց անուշ լեզուն, երբ ունկնդրին կ'ընծայէ ներող ու սրտաբուխ բարութեան մը խօսքը, «օձը ծակէն կը հանէ» եւ կենդանի օրինակը իր թելադրական ուժով, կրնայ փրկարար խոռովք մը յարուցանել ամէնէն կարծր հողիներուն մէջ իսկ:

Հասկցնել ուրիշին իր սխալը եւ դայն խոստովանցնել, առաջին եւ ամէնէն ուժեղ քայլն է ինքնասրբազրութեան զբուարին ճամբուն վրայ, եւ մեծադոյն յաղթանակ մը՝ անոր համար որ իր տուրքը կը բերէ լաւագոյն մարդկութիւն մը կերտելու մեծ ձեռնարկին, որպիսին է ՍԿԱՌԻՏՈՒԹԻՒՆԸ:

Մոլորած ու շեղելու տրամադիր հողիւները մղել շիտակ ճամբուն վրայ, հարազատ եղբոր պէս հետեւել անոնց ազնուացման ճիգերուն եւ սրտակից բարեկամի պէս խրախուսել զանոնք՝ վհատութեան պահերուն մէջ, սիրցնել Բարութիւնը, որպէսզի յարգեն ու դործադրեն անոր պատգամները, ճանչցնել ճշմարտութիւնը որպէսզի անշեղ քալեն անոր ճամբէն, ու մարդկօրէն Գեղեցիկը տեղաւորել զանկերուն տակ ու սրտերուն մէջ, որպէսզի ապրին՝ տողորուած անոր բարձր ներշնչումներովը:

Բարձրանալէ յետոյ, այսպէս կը բարձրացնէ Սկառուտը:

Եւ այսպէս է որ Հայ Սկառուտը կը դառնայ մարդկութեան համար արժանաւոր եւ Հայութեան համար թանկազին անհատ մը:

Մ. Ե.

Ո՞Վ Է ՍԿԱՌԻՏ

ԱՄՓՈՓ ՍԿՆԱՐԿ ԱՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎՐԱՅ

Սկառուտը անտառին, դաշտին, լեռան մարդն է. մէկ խօսքով, բնութեան, մաքուր օդին բարեկամը: Ան կը նախընտրէ իր բանակումն ու արշաւները քաղաքի փողոցներուն ազտօտ միջավայրէն: Սկառուտը կրնայ ցոյց տալ հիւսիսն ու հարաւը. կը զանազանէ ծառերը իրարմէ, կըրնայ լողալ, վրան կանդնել, հազուստները կարկտել. կրնայ զանազանել լաւ եւ վնասակար պտուղները, աչքի չափով որոշել հեռաւորութիւն թէ բարձրութիւն, կերտուր եփել. թռչնոց, միջատներու եւ այլ կենդանիներու եւ ձկներու տեսակները ճանչնալ. վիրաւորներու նախնական դարման տալ, զանազանել աստղերը եւ ուղղուել անոնցմով, եւ այլն:

Սկառուտ մը անտառներուն մէջէն մինակը կ'ընթանայ, եւ կը զտնէ իր ընկերներուն բանակատեղին, ինչ որ ուրիշ պատանիներ չեն կարող: Ան կը հետեւի իր ընկերներուն կողմէ ձգուած հետախուզական նշաններուն, որոնք օտարներու աչքին աննշմարելի են:

Սկառուտ մը բարի գործեր կը կատարէ, եւ իր մատուցած ծառայութեանն անմիջապէս վերջ կ'անհետանայ, որեւէ վարձատրութիւն կամ նոյնիսկ պարզ շնորհակալութիւն մը առանց ակնկալելու:

Սկառուտը իր պատիւին նախանձախնդիր է եւ պատրաստ ամէն զոհողութեանց, դայն մաքուր պահելու համար:

Ան գիտէ, իր բանակումին եւ արշաւներուն համար ընտրել լաւագոյն անկիւնները, ո՞ւր եւ ի՞նչ ուղղութեամբ պէտք է կանդնել իր վրանը, շինել օճախը (խոհանոց): Ան գիտէ թէ ի՞նչ բնի է «անտառի կրակ»ը եւ ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ այդ սարսափելի աղէտին առաջը առնելու համար: Գիտէ ալքօլին եւ ծխախոտին դործած աւերները եւ կը ջանայ հեռի մընալ այդ մոլութիւններէն: Սկառուտ մը վախ ու սարսափ ի՞նչ բնի է չի դիտեր: Ան կը նետուի ամէն վտանգի մէջ, եթէ օգնութեան կարօտ անհատ մը տեսնէ: Գի-

տէ՛ կրակի, ելեքտրականութեան և այլն արկածներու դարմանը. և միշտ կը գործէ պաղարիւնութեամբ: Գիտէ պատրաստել նորեկ մը, իր եղբայրական շարքերէն ներս առնելու համար: Գիտէ նաև թրգթակցիլ իր ընկերներուն հետ դաղտնի այբուբենով, զոր ուրիշներ անկարող են կարդալ: Կը սիրէ բոլոր ընտանի կենդանիները և պէտք եղած պարագային կը միջամտէ պաշտպանելու համար զանոնք, անդութներու դէմ: Սկաուտ մը զիտէ որ միշտ և ամենուրէք քաղաքավար ընթացք մը պէտք է ունենայ, որովհետև ժողովուրդը զինքը կը նկատէ իրր տիպար և օրինակ՝ պատանիներու և ըստ այնմ կը շարժի: Սկաուտ մը կը ջանայ բոլոր իր տարեկից պատանիները անդամագրել Հ.Մ.Բ.Մ.-ի սկաուտական շարքերու մէջ: Սկաուտ մը կը յարգէ և յարգել կուտայ իր հագուստը. ան կը ներկայացնէ մեծ և միջազգային եղբայրութեան մը համագգեստը և զաղափարը: Սկաուտ մը ծանօթ է իր քաղաքին ամէն մէկ կէտին: Ան կընայ առաջնորդել օտարական մը որեւէ տեղ մը: Գիտէ թէ ո՛ւր է քաղաքապետարանը, եկեղեցին, դպրոցը, զբօսարանը, հրէջջներու կայանը, հիւանդանոցը, դեղարանը, ևն:

Սկաուտ մը զիտէ Հ.Մ.Բ.Մ.-ի ծագումը և պատմութիւնը. անոր կեդրոնական Վարչութեան, սկաուտական Վերին-Մարմինն անդամներուն անունները, իր մեծ եղբայրներուն անունն և «թօթէմ»ները, աստիճաններն ու կարգերը: Սկաուտը հայրենասէր է և պարտի ծառայել իր հայրենիքին անմիջապէս՝ որ իր հայրենիքը վտանգի տակ ըլլայ: Ան զիտէ իր ազգ. պատմութիւնը և ծանօթ է իր երկրի աշխարհագրութեան, կը յարգէ իր Ազգ. դրօշը: Գիտէ թէ ի՞նչպէս կը կառավարուի իր երկիրը և որո՞նք են որ կ'առաջնորդեն հայ ժողովուրդը:

Հայ սկաուտին նշանարանն է «բարձրացի՛ր-բարձրացո՛ւր»! Այո՛, ան կը սկսի նախ բարձրացնել ինքզինքը, որ կարող ըլլայ բարձրացնել բոլոր անոնք որ անծանօթ են Հ.Մ.Բ.Մ.-ի և Հայ-Սկաուտութեան զեղեցիկ սկզբունքներուն: Այո՛

կը բարձրանայ և իր կարգին կը բարձրացնէ ուրիշները, և այդպէսով կատարած կ'ըլլայ իր ընտանիքին, ժողովուրդին, Ազգին, Հայրենիքին և Աստուծոյ հազէպ կատարած երդումը:

Այս է ահա՛, Հայ Սկաուտը:

ՇՐՋԱՀԱՅԵԱՅ ԵՂՋԵՐՈՒ

ՄԵՐ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ

Կիրակի 10 փետր.— Փարիզի սկաուտական խումբը կազմակերպած էր ծնողական թէյասեղան մը Աէնօ-Գլիւպին մէջ: Յայտագիրը ճոխ էր: Սկաուտական կեանքի զանազան փուլերը պատկերացնող կենդանի պատկերներ, ամենաճարտար բեմադրութեամբ, մանկական բմբռնումով և հայեցի արտայայտութեամբ: Մասնաւորաբար զայլուկները, զեռատի աշխոյժով, կ'արտասանէին ու կ'երգէին, մայրենի լեզուով, քաջ առողջութեամբ, արժանանալով բոլորին ծափերուն: Այս խանդավառ ընտանեկան մթնոլորտին մէջ, ներկաները հրճուեցան, տեսնելով նորահաս սերունդին կրթութիւնը ազգային ոգիով: Կայտ էթիլ Աէտէֆճեանի իւզաներկ նկարը աճուրդի դրուեցաւ: Կարճ ժամանակի մէջ գոյացաւ 50.000 Քրանքի գումար մը: Յայտագրի երկրորդ բաժնին՝ խոր մթութեան մէջ ներկայացուեցաւ բանակումի խարոյկի պատկերը, կենդանի բեմադրութեամբ, կանչերով և երգերով, որուն ընթացքին բաշխուեցան երեք աստիճաններ: Յետոյ, երգելով եղբայրական բաժանումի երգը ու Հայր Մերը, խորհրդալից լուծութեան մէջ, ցերեկոյթը փակուեցաւ՝ արժանանալով բոլորին զնահատութեան և շնորհակալութեան:

Ս. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ

Մանրավէպեր

ԲԱՐՁՐԱՅԻՐ, ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՐ

Օր մը դաշտի մը մէջ սկառուտ խմբապետը կը տեսնէ խումբ մը փոքրիկ տղաք, որոնք կը փափաքէին սկառուտ արձանազրուիլ:

Խմբապետը ուզելով զխոնալ թէ որ աստիճան կը ճանչնային անոնք Հ.Մ.Լ.Մ.ը, դառնալով անոնցմէ ամէնէն տարեցին որ հազիւ 7 տարու կար, հարցուց.

— Սկառուտին նշանաբանը զիտնո՞ս:

— Այո՛ պարոն, «Բարձրացիր՛ր, բարձրացո՛ւր»:

— Կրնա՞ս բացատրել:

Տղեկը առանց պատասխանելու, սկսաւ վազել եւ մօտակայ բլուրի մը ծայրը հասնելէ վերջ, դարձեալ վազելով վերադարձաւ եւ սկսաւ իր փոքրիկ մէկ ընկերքը շարիկելու փորձեր ընել:

Խմբապետը զարմացած բացազանչեց.

— Ի՞նչ կ'ընես:

— Ես բարձրացայ, հիմա ալ ընկերս պիտի բարձրացնեմ, պատասխանեց տղեկը:

ԱՇԽԱՐ ՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբապետը այդ օրը հիւրերու ներկայութեան, աշխարհապրութեան հարցումներ պիտի ուղղէր սկառուտներուն: Պզտիկ սկառուտ մը որուն յիշողութիւնը եւ ըմբռնելու կարողութիւնը շատ զօրաւոր չէին, քանցած էր քիչ բառով սովորել իրեն ուղղուելիք հարցումներուն պատասխանները:

Խմբապետը սկսաւ հարցումներու:

— Ի՞նչ է կղզին:

— Ջրակոյտի մը կեդրոնը գտնուող հողամաս մը:

— Ի՞նչ է լիճը:

— Ջրակոյտ մը շուրջը հողամասով:

— Ի՞նչ է դէտը:

— Վազող ջրակոյտ մը երկու եզերքը հողամասով:

— Ի՞նչ է ծոցը:

— Ջրակոյտ մը որ դէպի հողամասը մխրճուած է:

— Ի՞նչ է հրուանդանը կամ գլուխը:

Սկառուտը սկսաւ խորհիլ եւ շփոթիլ: Այդ բառը չէր սովորած:

Ներկաներէն ճերմակ մազերով անձ մը, փափաքելով օգնել տղեկին, եւ ինքն ալ թէ եւ հրուանդան բառին անձանօթ, բայց գլուխը լաւ ճանչցող, ձեռքը գլխին տարաւ: Սկառուտը այս շարժումը տեսնելով, անմիջապէս բացազանչեց.

— Ջրակոյտ մը՝ վրան ճերմակ մազով:

ԱՐԻՒՆԻ ԿԱՆՁԸ

Այդ առաւօտ բանակաւայրը ճշմարիտ փեթակի մը երեւոյթը առած էր: ՀՄԼՄ-ի սկառուտները ժրջան մեղուներու նման զանազան աշխատանքներով կամ խաղերով զբաղած էին:

Յանկարծ մօտակայ բլուրին դազաթը երկու սկառուտներու ուրուաղիծը կը տեսնուի: Քիչ յետոյ կը հասկցուի որ երկու օտար աստիճանաւոր սկառուտներ են, որոնք քննական պտոյտ մը կը կատարեն, եւ այդ առթիւ Հ.Մ.Լ.Մ. -ի բանակաւայրը կ'այցելեն: Պաշտօնական բարեւներէն վերջ, այցելուներէն մին, որ փոխ խմբա-

ԲԱՐՁՐԱՑԻՐ, ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՐ

Նուէր Հայ Սկաուտին

(Զայնագրութիւնը տեսնել յաջորդ էջը)

ՍԷՏԵՖՃՅԱՆ ՀՐԱՆՒ

Պատասխանատու խմբապետ Փարիզի մասնաճիւղին:

Օր. ԷԹԻԼ ԹԵՐՉԵԱՆ

Կայտերու առաջնորդ Փարիզի մասնաճիւղին:

Ամուսնացած

պետի աստիճան ունէր, զարմացական ազդեղակ մը կ'արձակէ ի լուր մեր սկաուտներու հայերէն խօսակցութեան, եւ ինք ալ հայերէն լեզուով կը հարցնէ թէ ո՞վ են: Իրեն կը պատասխանուի որ Բարիզի եւ արուարձաններու Հ.Մ.Բ.Մ.-ի սկաուտներուն մէկ մասն էր որ տարեկան բանակումի եկած էր: Եւ ինք զարմանք կը յայտնէր որ Բարիզի մէջ այդքան լաւ կազմակերպուած սկաուտ հայ խումբեր գոյութիւն ունին, մինչդեռ ինք օտար խումբերու մէջ կը գործէր, եւ յանկարծ իր ազգասէր ոգին արթննալով, կը խընդրէր որ իրեն թոյլ տրուէր իր մնացեալ արձակուրդի օրերը անցնել մեր սկաուտներուն հետ: Ինչ որ սիրով կ'ընդունուի, եւ այդ երկու շարաթր բաւական կ'ըլլայ Հ.Մ.Բ.Մ.-ի ոգին ներմուծելու այդ եռանդուն պատանիին սրտին մէջ: Այսօր ան իբր տիպար խմբապետ կը վարէ Բարիզի արուարձաններէն միոյն սկաուտական ստուար խումբը: Ահա օրինակ մը Հ.Մ.Բ.Մ.-ի առինքնող ոյժէն:

ԾԵՐ ԳԱՅԼ

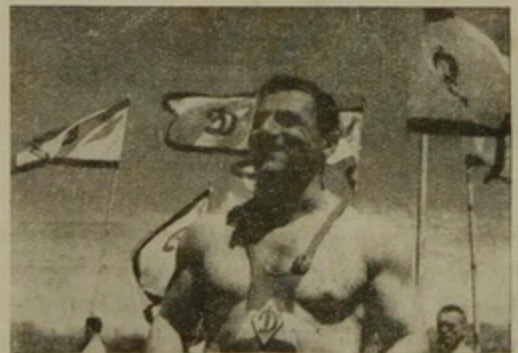
Յառա՛ջ, ով արի, հայ վրսեմ ցեղին,
Յառա՛ջ, կարօտովն հայրենի հողին,
Մ'իտքը մշտարքուն, կամքը կորովի,
Սիրտը յորդ ազիր սիրոյ, գորովի,
Տիպար կենցաղով եղի՛ր դու կերտող
Պատիւ հայութեան դափնեգարդ կորող
Քեզմով պարծենայ ցեղը վարդանի
Իրբեւ հայ ուժին վրկայ կենդանի:

Դէմքիդ ժըպիտ, աչքիդ հուր
Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր,
Քաջարի հոգիդ ցոյց տուր
Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր:

Բարոյն ախոյեան, հեռացիր չարէն,
Զգտէ վեհութեան, սէզ սրտիդ խորէն,
Դարբնէ անվրհատ Հայուն ապագան,
Կփե՛ հայդուկներ, համակ ջիդ, մրկան,
Մ'անկանց դեռատի մըշակէ հոգին,
Վառէ՛ անոնց մէջ ազգասէր ոգին,
Յոյց տուր քէ Հայուն սրբոյն ապաստան
Մ'իայն մէկ վայր կայ, այն է Հայաստան:

Դէմքիդ ծիծաղ, աչքերդ հուր
Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր,
Քաջարի հոգիդ ցոյց տուր
Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր:

Ք. ԺՊՏՈՒՆԻ

Ռ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ (Ծանրութեան ախոյեան)

ԲԱՐՉՐԱՑԻՐ, ԲԱՐՉՐԱՑՈՒՐ

Եղանակ
Գ. Ա.Է.ՄՇԱԶ

Խօսք
Ք. ԺՊՏՈՒՆԻ

Tempo di Marcia

Յա-նազ ով ա- թի հայ վը- սե՛մ ցե- ղի՛ն Յա-
 նազ կա-րօ- ցողն հայ-րե- նի հո- ղի՛ն Տիր-հրդ Տիր պ-
 թուն կամ-հրդ կո-րո- վի Ար-ցրդ յորդ աղ- թի-ր սի
 լոյ գո-րո- վի Տր- պար կեն-ցա- ղով ե- ղի՛ր դու կեր-
 ցող Մա- ցի հա-յու-թեան դափ-նե- վարդ կո- թոջ
 Քեյ-ճով պար-նե- նայ ցե- ղը վարդա- նի ի- թրե հայ ու-
 ժին վը- կայ կեն-ցա- նի Պէ՛ճ-բիդ Տի- խաջ
 աչ- փիդ հուր Քար-ջրա-ցիր Քար-ջրա-ցուր
 Զա- զա- թի հո- գիդ ցոյց ցուր
 Քար- ջրա- ցիր Քար- ջրա- ցուր:

Յաջորդաբար՝ այս կէրուն մէջ պիտի տանք հայ նոր կենցաղի երգեր՝ եւ սկառ- տական երգեր՝ բոլորը ձայնագրուած:

ԱԹԼԷԹԻՔ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻ ԻՆՆԵՐՈՒ ԲՈՒՆՆԵՐՈՒ ԶԱՄԱՐ

Այս սիւնակներուն մէջ, յաջորդաբար պիտի տանք աթլէթիք անհրաժեշտ ծանօթութիւններ, իրաւարար - դատաւորներու կազմութեան, մրցումներու նախապատ - րաստութեան եւ պատրաստութեան, մըրցալալարերու հիմնարկութեան ու սարքաւորման, մարզիկներու անհատական վարժութեան եւ անոնց ընդունակութիւններուն բանաւոր մշակման վերաբերեալ, եւ այլն :

Խմբական մարզանք եւ ըմբշական խաղեր բաւական զարգացած են մեր մէջ եւ երթալով կը ծաւալին :

Կը պակսին կանոններու վարժ եւ վարելու ընդունակ տարրեր :

Կը յուսանք, մեր մարզասէր ընթերցողները հետաքրքրութեամբ պիտի հետեւին այս սիւնակներուն, որոնք կը ծառայեն այդ պակասը լեցնելու :

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Իրաւարար - դատաւորը

Իրաւարար - դատաւորը պէտք է նկատուի պաշտօնական անձնաւորութիւն մը որուն ուսերուն վրայ կը ծանրանայ իրեն վստահուած ըմբշական հաւաքոյթին թեքնիք պատասխանատուութիւնը :

Անոր պարտականութիւնն է հսկել որ հաւաքոյթը տեղի ունենայ ընդունուած կարգ ու կանոնին համաձայն :

Կը նշանակէ թէ անոր պաշտօնը կը պահանջէ ոչ միայն խորասլէտ ծանօթ ըլլալ մարզական կարգ ու կանոնին ու ըմբշական թեկնիքին, այլ եւ ըլլալ փափկանկատ, պաղարիւն ու հեղինակաւոր :

Մրցման մը ընթացքին՝ եթէ կասկածի տուող պարագայ մը ներկայանայ, պէտք է որ մրցորդներ եւ հասարակութիւն վրաստահ ըլլան թէ հաւաքոյթին վարիչը՝ ի վիճակի է արդար վճիռ մը տալու :

Առ հասարակ, իրաւարարի մը նշանակման տուն կուտան մարզանքի հետ կապ չունեցող նկատումներ. մերթ առատաձեռն մեկենաս մըն է զոր կը նշանակեն, ատով՝ շնորհակալութիւն յայտնած ըլլալու

համար, կամ անձնաւորութեան մը հանդէպ՝ ժողովրդականութեան տուրք է որ կը հատուցանեն :

Այս կարգի նկատումներ պէտք չէ տուն տան իրաւարարի մը նշանակման, լաւագոյնն է նշանակել երէց ըմբիշ մը, մէկը որ ոչ միայն երկար ժամանակ իրր մարզիկ վարժուած ըլլայ, այլեւ լրջօրէն հետաքրքրուած ըլլայ հարցով :

ՎԻՃԵԼԻ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ. — Երբ իրաւարար - դատաւորին դիմում կը կատարուի լուծելու համար վիճելի պարագայ մը, ան պարտաւոր է նախ, ուշի ուշով մտիկ ընել իրեն պարզուած տեսակէտները եւ մանաւանդ, պէտք է զգուշանայ՝ փութկոտ պատասխան մը տալէ : Զգուշանալու է այս կամ այն կերպով վէճի բռնուելէ դատաւորներուն կամ մրցակիցներուն հետ :

Եթէ պատահի որ անպաշտօն բանդէտներ, որոնք չեն պակսիր ամէն տեղ, միջամուխ ըլլան վիճարանութեան, իրաւարարը, քաղաքավարութեամբ, բայց նաեւ վճռական կերպով, զանոնք պէտք է «իւրենց տեղը նստեցնէ» :

Ընդհանուր առմամբ, իրաւարարին հական պաշտօնը չէ ճշդորոշել մարզական կանոններուն տրուած մեկնաբանութիւնները : Ան պարզապէս, պարտաւոր է, առանց յապաղման, գործադրել կանոնը : Վիճելի պարագաներու մէջ, ոմանք կը փորձեն կարգ մը նրբութիւններով դժուարութիւններ յարուցանել : Իրաւարարը պէտք է դիտնայ խուսափիլ այս կերպով իր առջեւ լարուած ծուղակէն : Ան, երբեք պէտք չէ մոռնայ թէ մրցման մասնակցողներ եւ հասարակութիւն չեն եկած դատաւորներու վէճը լսելու, այլ մարզական խաղ կատարելու եւ դիտելու :

Իրաւարար - դատաւորը պէտք է որ իր լամբակին վրայ կրէ իր պաշտօնը յիշատակող զունաւոր նշան մը :

Իր պաշտօնին բերումով, իրաւարարը պէտք է կենայ ժամանումի դիմին վրայ, ուր իր գլխաւոր դերը պիտի ըլլայ, դա -

տաւորներու միջեւ անհամաձայնութեան պարագային, քուէն հակեցնել այս կամ այն կողմը: Ատոր համար ալ, պէտք է որ ան կեցած բլլայ դատաւորներէն մէկէն մօտ 45 սանդիմեթր վեր եւ ժամանումի ձողէն մօտ երեք մեթր անդին:

Պէտք է որ ան իր կարծիքը տայ յստակօրէն եւ առանց վարանումի:

Պէտք է մտնալ թէ իրաւարար - դատաւորին վճիռը ժամանումի հարցին մէջ՝ վերջնական է:

ՎԵՐՍՏՈՒԳՈՒՄ — Իրաւարար - դատաւորին իրաւասութեան սահմանին մէջ կ'իյնայ նաև ուշադրութեամբ ստուգել քրոնօսեղիքօրներու ժամանակը, բայց, ընդհանրապէս, իրաւարարը այնքան զբաղած կ'ըլլայ ժամանումներու նշանակումով, որ յաճախ կը դռնանայ ժամանակաչափներու (քրոնօմեղիքօր) յայտարարութեամբը: Ատով կրնայ՝ սխալներ նուիրագործել: Որովհետեւ, նշմարուած է որ մանաւանդ, երկրորդական մրցումներու մէջ, երբ իբր ժամանակաչափ կը նշանակուին՝ բարի տրամադրութեամբ, այլ անվաժ մարդիկ, անոնք առ հասարակ կը սպասեն իրենցմէ լաւագոյնին, կամ աւելի վարժին յայտարարութեան՝ իրենց ճշդացոյց գործիքը «կարգի» դնելու եւ յետոյ անմիջապէս՝ ասեղը զերոյին վրայ տեղաւորելու համար:

Իրաւարարը պարտաւոր է ուրեմն խնդրել ժամանակաչափներէն որ, ամէն մէկ ժամանումի վերջ, իրեն ներկայացնեն ժամացոյցը:

ԴԱՏԱԻՈՐՆԵՐԸ

Ժամանումին հսկող դատաւորները առ նուազն երկու պէտք է ըլլան: Անհամա - ձայնութեան պարագային վճիռը կուտայ իրաւարարը:

Որքան կարելի է այս անձերը պէտք է առնուին նախկին մարզիկներէ, որոնք մարզանքով հետաքրքրուելով մէկտեղ, ակումբի մը մէջ մարզիչի պաշտօն չեն վարեր, որովհետեւ այդ պարագային ա-

նոնք կրնան կոչուիլ դատելու մարզիկներ՝ որոնք իրենց ակումբին կը պատկանին, ինչ որ կրնայ հաւանական վէճերու տեղի տալ:

Այս տեսակ պաշտօններու համար, անհրաժեշտ է որոշ մասնագիտութիւն ձեռք ձգած ըլլալ: Ժամանում մը ճիշդ դատելու համար, մեծ վարժութիւն պէտք է, այնպէս որ կարելի չէ լաւ արդիւնք սպասել մէկէ մը որ ուրիշ առթիւ, յանձն կ'առնէ ժամացոյց կամ ատրճանակ բռնել:

×

Ժամանումի հսկիչ դատաւորները պարտաւոր են նախ ապահովել թէ յայտարարուած հեռաւորութիւնը ճշդիւ կտրուած է, այսինքն՝ չափերը ճիշդ առնուած են եւ թէ կատարուելիք շրջապտոյտները կանոնաւոր տեղի ունեցած են: Կազմակերպիչները լաւ կ'ընեն որ այս կարգի հաւանական հարցեր կանխելու համար, ի ձեռին ունենան փորձ երկրաչափի մը կողմէ տրուած վաւերադիր մը, ինչպէս կը պահանջէ կանոնադրութիւնը, միւս կողմէ, հսկեն որ լաւ տեսանելի եւ անխախտ նշանակներու շնորհիւ, կարելի ըլլայ մէկ վայրկեանի մէջ ստուգել մեկնումի եւ ժամանումի զանազան կայքերը:

Երբ հարցը դառնայ կանոնաւոր մրցավայրերու կամ մարզարաններու վրայ, այս մանրամասնութիւնները աւելորդ կը թուին, բայց անոնք, բացառիկ կարեւորութիւն մը կը ստանան ժամանակաւոր արահետներու կամ խոտով ծածկուած վայրերու վրայ, ուր զետիներ խնամուած պահելու աշխատանքներուն հետեւանքով, ձողեր ու նշանակներ կրնան տեղափոխուել:

Խոտոտ արահետներու վրայ լաւագոյն միջոցն է տափակ քարի մը վրայ փորել տալ անհրաժեշտ ցուցմունքները եւ յետոյ՝ այս նշանակէտը վերածածկել մօտ 8 սանդիմեղր թանձրութեամբ, եւ 20ի վրայ 30 սանդիմեղր խոտէ սալով մը: Կարելոր մրցումի մը կամ կասկածի պարագային, այս կերպով դիւրին կ'ըլլայ հաստատել թէ ամէն ինչ կարգին է:

Երբ կազմակերպիչները ապահոված են

մեծ վազողի մը մասնակցութիւնը եւ կամ
կը սպասեն բացատրիկ մրցանիշի մը իրա-
կոնացման, խեղացութեամբ շարժած կ'ըլ-
լան, եթէ սպահովեն իրաւասու չափազէ-
տի մը ներկայութիւնը: Ատով թոյլ պիտի
տան դատաւորներուն որ կանոնաւոր տե-
ղեկազիր մը ներկայացնեն այն պարագա-
յին, երբ մրցանիշ մը կը կոտորի. որովհե-
տեւ, իրաւարար-դատաւորին ներկայու-
թեան, արհեստին մարդը կրնայ մէկ քա-
նի վայրկեանի մէջ հաւաստել ու հաստա-
տեղ թէ նոյնիսկ ժամանակաւոր արահետի
մը վրայ, որեւէ սխալ չէ պատահած եւ
թէ ծանուցուած հեռաւորութիւնը ամբող-
ջովին կտրուած է:

Ժողովուրդը միշտ կը զնահատէ ամէն
երաշխիք ներկայացնող կազմակերպու-
թիւն մը, հետաքրքրութեամբ կը հետեւի
վերստուգման աշխատանքին եւ յետոյ՝
արդար գովեստներ կը շուսյէ կանոնաւոր
կերպով կազմակերպուած ու ղեկավար-
ուած հաւաքոյթներու մասին:

×

Դատաւորներուն պարտականութիւնն է
հսկել որ մրցորդները կռուին ուղղամտու-
թեամբ: Անոնք մինչեւ իսկ իրաւունք ու-
նին չեղեալ նկատելու վազք մը եւ հրա-
մարտելու որ վաղը վերսկսի, դուրս ձղե-
լով կանոնազանց մրցորդը, եթէ իրենց
կարծիքով, ստացուած արդիւնքին մէջ
կեղծիք մը կայ, անկանոն կամ անպար-
կեշտ ընթացքի մը հետեւանքով:

Նման միջադէպեր առհասարակ կրնան
պատահիլ 300-800 մեղրնոց փորձերու
մէջ:

Պէտք է որ դատաւորները զգուշանան
չափազանց խստապահանջ ըլլայէ եւ օրի-
նակ, չվարկարեկեն « շրջապատուած »
վազորդ մը, որ ուրիշ միջոց չունի, եթէ
ոչ երկու մրցակիցներու մէջտեղէն՝
հրմշտուքով ճամբայ բանալ, քան թէ ժա-
մանակ կորսնցնել, դուրսէն լայն շրջան
մը ընելով:

Գալով, բուն իսկ ժամանակին, դատա-
ւորները սովորութիւն ունին առաջուց
համաձայնելու, ամէն մէկը նշանակելու
մրցորդ մը. այսինքն՝ թիւ 1 դատաւորը

կը նշանակէ Ա-ին անցքը, մինչ իր թիւ 2
պաշտօնակիցը կը նշանակէ թիւ 2-ը, եւ
այլն:

Անհամաձայնութեան պարագային, ինչ-
պէս վերը ըսուեցաւ, իրաւարարն է որ
վճիռը կուտայ: Դատաւորները իրենց աչ-
քը չեն հեռացներ իրենց մարդոց վրայէն,
մինչեւ որ լաւ մը շատուզեն անոնց թիւն
ու անունը, յետոյ կը կատարեն իրենց
դատաւորումը, եւ կը նշանակեն ժամա-
նակաչափին կողմէ իրենց հագորդուած եւ
իրաւարարին կողմէ վաւերացուած ժա-
մանակները: Յետոյ միայն՝ արդիւնքները
կ'արձանագրեն յայտարարութեան տախ-
տակին վրայ:

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՄԻՋՈՅՆԵՐ

ԺԱՄԱՆՈՒՄԻ ԶՈՂԵՐ. — Թոյլ տալու
համար որ դատաւորները իրենց գործը
կատարեն անսխալ, կազմակերպիչներուն
վրայ պարտք կը ծանրանայ անոնց տրա-
մադրութեան տակ զնէլ անհրաժեշտ պի-
տոյքը, — 1 մեղր 20 բարձրութեամբ եր-
կու ձողեր, մօտ 60 միլիմեղր տրամա-
զծով, ամբօրէն հաստատուած հողին վը-
րայ, ժամանումի զծին երկու ծայրերը.
ժամանումի դիծը պէտք է յստակօրէն
նշանակուած ըլլայ:

Այդ ձողերը պէտք է ուղղահայեաց զե-
տեղուած ըլլան, ի հարկին ստուգելով
որմնադիրներու կապարակիւր լարին մի-
ջոցով: Վերի ծայրը սուր կ'ըլլայի, վրան՝
կեղրոնին միտուած դամով մը, որուն կը
կապեն, մէկ ձողէն միւսը՝ ճերմակ բուր-
դէ թել մը, որուն նպատակն է յստակօ-
րէն դատաւորներուն մատնանշել՝ հողին
վրայ զծուած ժամանումի ճիշտ դիծը:

Կանոնադրութիւնը, բացարձակ է աշյ
կէտին վրայ, — վաղքը կը շահի այն ան-
ձը որուն մարմինը ամբողջութեամբ ան-
ցած է դետին վրայ զծուած դիծէն ան-
դին: Այնպէս որ, մէկը որ իր կուրծքով

փրցուցած է ճերմակ բուրդէ թելը, բայց յետոյ ժամանումի զիծէն ասղին ինկած է, դատաւորներուն կողմէ պէտք է նկատուի իբր մէկը որ չէ վերջացուցած վազը:

Պէտք է նաև իրաւարարին եւ դատաւորներուն տրամադրութեան տակ զնել տամալ մը (բլաթ-Փորմ) երեք կարգ շուադով, ամէն մէկը 30 սանդիմեզր բարձրութեամբ, 40 խորութեամբ, 20 լայնքի վրայ: Ուշադրութիւն ընելու է որ այս դիտարանը, արահետէն սունուաղն երեք մեզր դուրս զետեղուած ըլլայ, ճիշտ ու ճիշտ՝ բրդէ թելին առանցքին մէջ: Այս կէտը չափազանց կարեւոր է, որովհետեւ, նման դիտարան մը թոյլ կուտայ դատաւորներուն որ ուղիղ դատաւորումներ կատարեն:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՎ ՎԵՐՍՏՈՒԳՈՒՄ. — Նախընթաց բազմաթիւ միջադէպեր եկած են հաստատելու թէ պէտք չէ շատ վստահիլ ժամանումը ցոյց տուող լուսանկարներուն: Բազմաթիւ փորձերու եզրակացութիւնն այն է թէ վազի մրցումներու մէջ, լուսանկարը չի կրնար վճռական որոշումի մը տուն տալ եւ թէ իրաւարար եւ դատաւորներ երբ խղճմտօրէն կատարած են դատաւորումը, պէտք չէ որ իրենց որոշումը ետ առնեն ու փոխեն, լուսանկարներու կապուելով:

1 — Որովհետեւ, այս տեսակ ընթացք մը կրնայ արագութեան մրցումներու շահեկանութիւնը մեծ չափով նուազեցնել, եթէ իրաւարար եւ դատաւորներ իրենց դատաւորումը կատարեն լուսանկարչական... վերապահումներով:

2 — Որովհետեւ, լուսանկարային վերստուգումը, փորձառարար ցոյց տուած է թէ, նոյնիսկ ամենամեծ զգուշութիւններով, կրնայ ծանր սխալներու տանիլ եւ ինչ որ աւելի վտանգաւոր է, շահու ահնկալութիւններով ոմանք կրնան ժամանումի լուսանկարը քաշել այն տեսակ պայմաններու մէջ՝ որոնք փաստ ծառայեն իրենց սպօրէն պահանջներուն:

ՄՐՅՈՒՄՆԵՐՈՒ ԳԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ

Չանազան մրցումներու մէջ, աւելի լաւ է դատաւորները ընտրել այն տեսակ ան-

ձերէ, որոնք ժամանակին, նոյն մարզանքը կատարած են, որովհետեւ, ուղիղ կերպով ստացուած արդիւնքները նշանակելու եւ թէ խաղին անհրաժեշտ պայմաններուն կանոնաւորութիւնը ստուշելու համար, հին մարզիկի մը վարժ աչքը շուտով կը նշմարէ թերութիւնները:

Այս կարգի մրցումներու մէջ, լաւագոյն է ապահովել երկու մասնազէտ դատաւորներու մասնակցութիւնը, — մէկը՝ նետելու, միւսը ցատկելու փորձերուն համար, անչուշտ, անոնց տալով օգնականներ:

Մրցումի դատաւորներուն առաջին պարտականութիւնն է, ամէն մէկ կշանակի սկիզբը, հետաքրքրուիլ կանոնադրութեանց մէջ մտցուած փոփոխութիւններով: Փորձերը չսկսած, դատաւորները պարտաւոր են անհրաժեշտ կարգ մը ստուգումներ կատարել, եւ եթէ կայ բան մը որ իրենց տեսակէտով թերի է, անմիջապէս պէտք է հաղորդեն իրաւարար-դատաւորին կամ մարզավայրի վարիչին: Եթէ ամէն մէկ մրցման մէջ, միայն մէկ դատաւոր նշանակուած է, այս վերջինը, լաւ է որ օգնական մը առնէ, կէտեքը նշանակելու համար, եւ ուրիշ օգնական մըն ալ՝ նշանակները տեղափոխելու եւ չափերը ճշդելու համար:

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՅՆԵՐ

ՆԵՏԵԼՈՒ ՓՈՐՁԵՐ

Աթլէթիկ հաւաքոյթի մը այս մասին մէջ, կարեւոր է նկատի առնել պատասխանատուութեան հարցը: Մրցման մը ղեկավարութեան թեքնիք մասը կ'իյնայ դատաւորին կամ դատաւորներուն, որոնք այս բաժինը կը վարեն: Նիդակ, սկաւառակ, գունտ եւ մանաւանդ մուրճ նետելու մէջ, արկածներ կրնան պատահիլ: Կը պատահի որ այս կարգի մրցումներու կազմակերպիչները յայտարարեն թէ « արկածի մը պարազային՝ պատասխանատու չեն »...

Խոհեմ յայտարարութիւն մըն է, բայց բնական չէ դատաւորները զերծ կացուցանելու պատասխանատուութենէ եւ թոյլ տալու անոնց որ միջոցներ խորհին կանխելու համար հաւանական արկածներ:

Ամէնէն առաջ, հաւանական վտանգի շրջանակէն պէտք է հեռացնել բոլոր անոնք, որոնք ոչինչ ունին այդտեղ ընելիք: Մինչեւ խի, պէտք է փորձերը կեցնել, եթէ այս պայմանը չէ իրականացած:

Սկաւառակի եւ մասնաւորաբար մուրճի համար, խոհեմ միջոց մ'է մետաղէ թելի ցանց մը լարել, մօտ 2,5 մեղք բարձրութեամբ, մահիկի ձեւով, տամալին կոնակի մասին վրայ:

Եթէ կարելի չէ այս կարգի նախազգուշական միջոց մը ապահովել, դատաւորները պէտք է զգուշանան նետողին աջ կողմէն եւ նոյն զգուշութիւնը յանձնարարեն ներկաներուն, որովհետեւ, նշմարուած է որ եթէ զործիրք սահի կամ ձեռքէն փախի, ատիկա կը պատահի ընդհանրապէս, երբ շրջական շարժումը վարէն վեր պարունակ մը կը դժէ, ըսել է թէ այդ ատեն՝ նետողին ձախ կողմը կը գտնուի նետուած առարկային շաւիղին վրայ:

Գալով փորձերու կանոնաւորութեան, դատաւորները պէտք է նաեւ ստուգեն մրցորդներու կեցուածքին, ու շարժումներուն կանոնաւորութիւնը եւ ապահովեն թէ մրցման առարկաները եւ ուրիշ պայմաններ կը համապատասխանեն կանոնադրութեան պահանջներուն:

ԵՐԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԿԵԼ. — Այս կարգի մրցումներու մէջ, անդիլիական ակումբները կը պատուիրեն որ կոչնածոզէն անմիջապէս վերջ, հողը ո'չ փորուած ըլլայ, ոչ ալ դառնիմար, այլ պարզապէս ծածկուած ըլլայ 6 կամ 8 միլիմետր թանձրութեամբ, նուրբ աւազի խաւով մը, որպէս զի դատաւորը կարենայ ստուգել ոտքի հետքերուն շնորհիւ թէ սահմանադիւր անցած է: Հակառակ այս կանոնին, յաճախ կը նշմարուի 15 - 18 սանդիմետր սահմանազանցում մը, ինչ որ ո'չ միայն

կը դժուարացնէ դատաւորին գնահատումը, այլ եւ լրջօրէն կրնայ վնասել անվարժ մարդիկի մը, որովհետեւ, այս վերջինը ինքզինքը կը գտնէ երկրնորանքի մը առջեւ. կամ մէկ կողմը պէտք է ցուցնէ եւ կամ նուազ արդիւնք ստանայ:

Կը նախընտրէ ուրեմն իր իրական հեռաւորութենէն կէս-ոտք անդին անցնիլ:

Գալով չափի գործիքներուն, դատաւորները լաւ կ'ընեն եթէ մերժեն մոմապատ կերպակէ շղարչները եւ գործածեն մետաղեայ շղարչներ, որոնք ճիշդ չափը կուտան: Մրցորդներու ընդունելութեան զեանին՝ անկիւնի երկու ուղղահայեաց գիծերուն յարմարող մեծ ուղղաձիգի մը (équerre) գործածութիւնը կրնայ մեծապէս օգտակար ըլլալ: Առանց ուղղաձիգ գործիքի՝ մետաղեայ շղարչին գործածութիւնը, կրնայ տեղի տալ չափի կարեւոր սխալներու:

Երկարութիւն ցտակելու փորձերուն մէջ, լաւ կարենայ դիտելու համար, դատաւորը եւ իր օգնականը պէտք է կենան, դատաւորը՝ մարդիկին ընդունելութեան կէտին վրայ, որպէսզի կարենայ ճշտիւ սահմանել վայրը, ուր մրցորդին մարմնին մէկ մասը կ'օխած է հողին վրայ եւ այս կերպով որոշել թէ մրցորդին ոտքերը հողին հասնելէ յետոք, ետ դարձ տեղի ունեցած է:

Երկրորդ դատաւորը կամ օգնականը կը կենայ մեկնումի դիւն երկայնքին, որպէսզի ճշտէ թէ մրցորդը կանոնի համեմատ մեկնած է: Հակառակ պարագային, պարտաւոր է պոռալ — սխալ —: Այս կերպով առաջը կ'առնէ ժամանակի կորուստի մը, անցնելով յաջորդին, առանց սպասելու որ նախորդին անկման կէտը ստուգուի:

Այս փորձին մէջ, դատաւորը լաւ կ'ընէ որ մէկ մեղք բարձրութեան վրայ, 30 մեղք երկարութեամբ պարան քաշել տայ՝ ժողովուրդին կեցած կողմէն: Այս կերպով՝ անկանոնութիւններու եւ անխոհեմ քայլերու առաջը կրնայ առնել:

ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԿԵԼ.— Այս փոր-
ձին մէջ, դատաւորները պէտք է որ նախ
ստուգեն թէ թափիտամալը (բլատ-Փորմ)
հարթ-հաւասար է :

Յատկելու ձողը պէտք է փայտէ ըլլայ,
և ունեկունածեւ ամբողջ երկայնքին, առանց
սակայն, ամէն մէկ երեսին վրայ՝ 30 մի-
լիմետրէն աւելի ըլլալու : Մրցումէն ա-
ռաջ, շատ կարեւոր կէտ մը կայ քննուե-
լիք՝ դատաւորին կողմէ. ատիկա ձողին
յենարանն է, որուն պատրաստութեան
յատուկ նիւթերը պէտք է կլոր ըլլան, 12
միլ. տրամագծով, որեւէ ցցուածք չունե-
նան. ձողը տեղին վրայ բռնել տալու որ
և է միջոց արգելուած է :

Անկումի դետինը պէտք է մասնաւոր
ուշադրութիւնը դրաւէ դատաւորին, որ
փորձէն առաջ, պէտք է վերցնել տայ
քար, ձողիկ, և այլն, ամէն ինչ որ կրնայ
վիրաւորել մրցորդները կամ վտանգաւոր
անկման պատճառ դառնալ :

Երբ դատաւորը կուտայ առաջին փոր -
ձին ազդանշանը, պէտք է կեցած ըլլայ

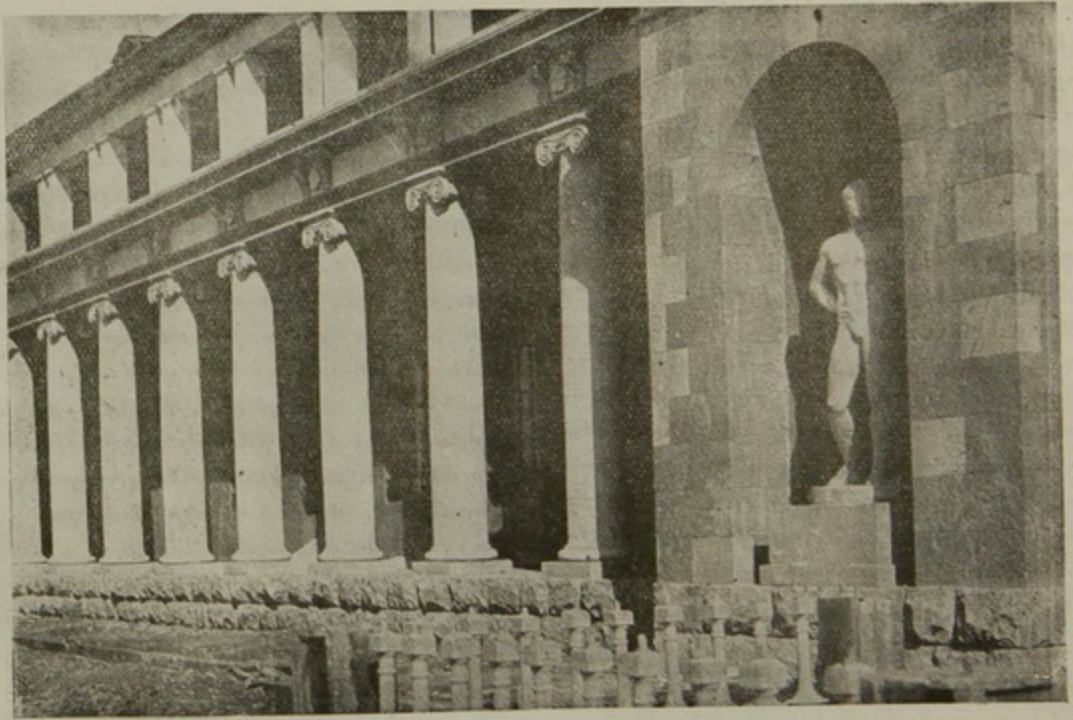
անցնուելիք խափանէն (obstacle) քիչ մը
առջեւ, այնպէս որ կարենայ ցատկոզը
դիտել քովընտի, շեղակի : Այս կերպով
կրնայ ստուգել թէ մրցորդը ինչպէս
կանցնի արդելածողէն, աչքէ չհեռացնե -
լով երկու կարեւոր կէտեր՝ ոստումին կա-
նոնաւորութեան համար :

1 — Գլուխը պէտք չէ ոտքերէն առաջ
անցնի ձողին վրայէն :

2 — Գլուխը պէտք չէ ազդերէն վար
մակարդակի վրայ ըլլայ՝ այն պահուն
որ մրցորդը կը կտրէ կ'անցնի արդելա -
ծողը :

Այնպէս որ, դատաւորը այստեղ, պէտք
է ապացոյցը տայ արթնամտութեան և
վճռականութեան և ինչ ալ ըլլայ հանդի-
սականներու կողմէ յայտնուած կարծիքը,
պարտաւոր է շարժիլ ըստ իր խղճին, յի-
շելով թէ ո՛չ միայն ինքն է դատաւորը,
այլ և ամենէն յարմար տեղը կեցած է,
գիտակցօրէն վճռելու համար :

(Շարունակելի) :

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԱՐՁԱՐԱՆԱ

Երիտասարդներու համար հնարուած բաղձազան խաղերէն քիչեր կան որ կը հաւասարին Ֆութպօլին քանի որ ան կը մարդէ պատանիները մէկէ աւելի տեսակէտներով:

Արդարեւ այս խաղը ոչ միայն կը դարգացնէ մարմնոյն բոլոր մկանները համանուազ, տալով անոնց հրաշայլ ճկունութիւն մը, այլ նաև մշտաբարձուն կը պահէ խաղացողին ուշադրութիւնը, կը մղէ զայն տալու ամէն վայրկեան անմիջական որոշումներ, մէկ խօսքով անոր մէջ կ'արթնցնէ ձեռներեցութեան ոգին, կը խորացնէ անոր դատողութիւնը, կը կրթէ բարոյական զգացումները եւ ասիկա անընդհատ մէկ ու կէս ժամուան միջոցին:

Փութպօլի խաղը խաղացողներուն կը սորվեցունէ նաև, օգնել իրարու, զոհել իր անձնական եսասիրութիւնը ի շահ բոլորին, չի վճատիլ, յարատեւել եւ ջանք չի խնայել մինչև վերջին վայրկեանը պատուաւոր արդիւնք մը ձեռք բերելու համար:

«Ամէնը մէկուն եւ մէկը ամէնուն համար» ասացուած քը բառ առ բառ կը յարմարի այս խաղին ոգիին: Սաղացողներու անունը երկրորդական կը մնայ, կայ բերդապահը, յետսպահները, միջնապահները եւ յառաջապահները որոնք կը ներկայացունեն խումբը, եւ որոնց ճիգերուն միացումն է որ պիտի տայ խումբին վերջնական յաղթանակը կամ պարտութիւնը:

Կարապետին կամ Գրիգորին նշանակած կէտերը միեւնոյն արժէքը կը ներկայացընեն եւ ի վերջոյ խումբն է որ կը յաղթէ կամ պարտուի: Սոյն խաղին միջոցին խաղացողները կը սորվին նաև ընդունիլ պարտութիւնը մարդական ոգիով քէն չի

պահել յաղթականներուն դէմ եւ ջանալ աւելի լաւ խաղարկութիւն մը ունենալ եւ իրենց սխալները ուղղել յաջորդ խաղերու միջոցին:

Յաճախ կարելի է հանդիպիլ դաշտի մը վրայ երկու խաղացողներու որոնք ակամայ կերպով իրար զարնուելէ եւ վար իյնալէ յետոյ, ոտքի ելած եւ իրարու ձեռք թօթուելէ վերջ շարունակած են ժպտադէմ իրենց խաղը:

Ասկէ աւելի վեհանձն եւ ասպետական շարժում մը կարելի է միթէ գտնել ուրիշ խաղերու միջոցին:

Երբ որ մէկը վիրաւորուի խաղի միջոցին քաջալերական երևոյթ մըն է դիտել թէ ինչ փութկոտութեամբ բոլոր խաղացողները կը վազեն անոր օգնութեան, առանց նկատի ունենալու անոր շապիկին գոյնը:

Սաղացողներու պարտականութիւնները առանձին առանձին որոշուած են յատկապէս: Ոմանց յանձնուած է իրենց բերդին պաշտպանութիւնը, ուրիշներու վիճակած է հակառակորդին յարձակողականը կասեցնելու դժուար դործը, իսկ ոմանք ալ ստանձնած են յարձակողական շարժումը առաջ տանիլ: Եւ ամէնքն ալ, իրենց պարտականութեան բացարձակ դիտակցութեամբ, առանց խաչաձեւելու իրենց ընկերոջ շարժումները, ընդհակառակը ջանալով անոնց դործը դիւրացնել եւ միշտ պատրաստ գտնուիլ անոնց օգնելու համար, կ'աշխատին իլել վերջնական յաղթանակը:

Արդ, ո՞րն է այն խաղը որ կարող է դարգացնել խաղացողներուն մէջ այդքան ֆիզիքական եւ բարոյական յատկութիւններ միանգամայն:

Ուրեմն կրնանք ըսել թէ Ֆութպօլի խաղը կը ներկայացնէ կեանքի հարազատ պատկեր մը իր ամէն տեսակ դժուարութիւններով զորս պէտք է հարթել, իր ձեռներէց քայլերով զորս պէտք է առնել յարմար ատենին, եւ իր բազմատեսակ որոշումներով զորս պէտք է տալ պէտք եղած պարագային եւ զրեթէ ամէն վայրկեան աջալուրջ հսկել իր եւ հակառակորդին ամէն մէկ շարժման վրայ, կարենալու համար յառաջանալ դէպի դերադոյն նպատակը, հակառակ ամէն խոչընդոտներու, յոյսը սրտին, ժպիտը շրթներուն, եւ հաստատ կամքի կայծերը աչքերուն:

Ու կը կարծեմ թէ սոյն եղելութիւնը կը մօտենայ ամէնէն աւելի այս կարճ կեանքի միջոցին մարդոց ընտրած նպատակին եւ կը կիրարկէ անոնց ընտրած մաքուր սկզբունքները:

Իսկ մեզ, Հայերուս համար սոյն խաղը եղած է նախախնամական պարզեւ մը: Չ^օ որ մենք զմեզ կ'այսպանենք իբր զօրաւոր անհատականութիւն ունեցող բայց հաւաքական աշխատութեան անընդունակ:

Որով Ֆութպօլի խաղը զոր կը խաղան օրէ օր աւելի մեծ թուով հայ երիտասարդներ, եղած է եւ պիտի ըլլայ ճշմարիտ դպրոց մը, որ անոնց մտքին մէջ պիտի արմատացնէ իրենց անհատական ոյժերը հաւաքականութեան ի սպաս դնելու անհրաժեշտութիւնը, եւ զօրծել իբր մէկ մարմին, ոչ թէ միայն խաղի մէջ այլ նաեւ խաղէն դուրս ընկերական կեանքի մէջ, փոթորիկներէն եւ հոսանքներէն յարդի շիւղի մը պէս չբշուիլ շտարուելու համար:

ՖՈՒԹՊՕԼ ԽԱՂԱՅՈՂՆԵՐՈՒ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՐԶՈՒՄԸ

Յարզ հրատարակուած են բազմաթիւ դրքոյկներ Ֆութպօլի մասին, որոնք ըլլալով հանդերձ առաւել կամ պակաս մանրամասն, չեն կրցած զործնական կերպով ուսուցանել խաղին ամէն մանրամասնութիւնները, կամ ցոյց տալ յստակ կերպով այն բոլոր շարժումները եւ մարզանքները որ անհրաժեշտ են խաղացողի

մը քիչ թէ շատ կատարեալ խաղարկութիւն մը ձեռք ձգելու համար:

Եղած են մարդիչներ որոնք բաւականացած են խաղին զիտական մասը իւրացնելով, այնպէս որ զործնական խաղի մէջ խաղացողներուն դրական խրատներ տալու իրենց բոլոր ջանքերը ի դերու ելած են: Իսկ ընդհանրապէս խաղացողները փոքրիկ տարիքին հետեւելով այդ խաղին հակիրճ զիտական սկզբունքները սորվելէ յետոյ, տարիներու ընթացքին միայն կրցած են զործնական արդիւնք մը ձեռք ձգել, սակայն յաճախ իրենց զիտական ծանօթութեանց անբաւարար ըլլալը արդէր եղած է իրենց կատարեալ խաղացողներ ըլլալուն:

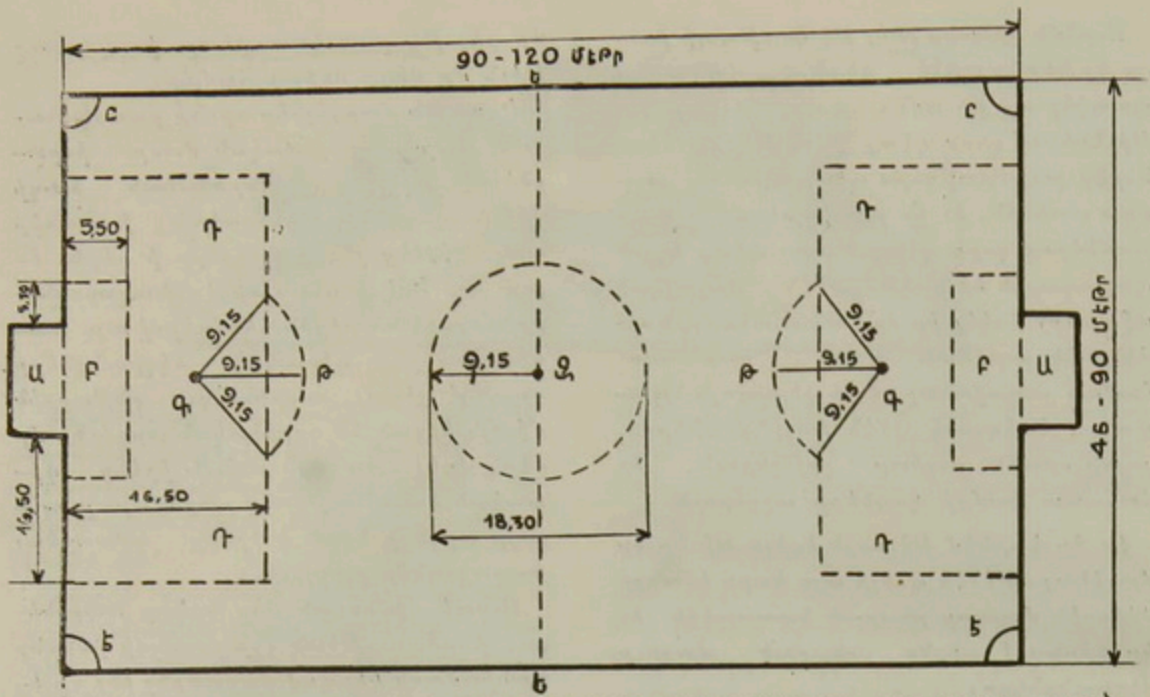
Ուստի հիմնուած մեր երկար տարիներու փորձառութեան վրայ, պիտի ջանանք մանրամասն կերպով բացատրել ինչ որ երիտասարդ մը պէտք է զիտնայ եւ սորվի կատարեալ Ֆութպօլ խաղացող մը դառնալու համար, վստահ ըլլալով որ այդ կերպով բերած պիտի ըլլանք մեր ծառայութիւնը հետզհետէ այն հրաշալի խաղին տարուող մեր երիտասարդութեան, եւ մանաւանդ կարեւոր աջակցութիւն մը պիտի բերենք զանոնք մարզողներուն:

Այս առթիւ առաջին պատուէր մը մեր մարդիկներուն:

Եւ ոչ մէկ պատրուակի տակ պէտք է թողուլ որ երիտասարդները մասնակցին Ֆութպօլի խաղի կամ մրցումի, առանց սորվեցնելու անոնց զուգընթաց կերպով խաղին սկզբնական գլխաւոր օրէնքները եւ մանաւանդ առանց ենթարկելու զանոնք Ֆութպօլի հարուածներու եւ շարժումներու մասին զործնական վարժութեանց, որոնց մասին պիտի խօսինք հետզհետէ:

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ԵՄԳՈՒՄԸ

Ֆութպօլ խաղին օրէնքները առաջին անգամ որոշուած են 1863ին Անգլիոյ մէջ Ֆութպօլի ընկերութեան (Football association) ի կողմէ: Սակայն հետզհետէ խաղը տարածուելով անգլիական միւս երկիրներուն մէջ, Սկոտլիա, Իսլանտա եւ Կալէսի երկիրը, վերոյիշեալ 4 ընկերութիւնները միանալով 1886ին հիմնած են Ֆութ-

Ա. ԲՈՐԴԵՐ Գ. ԲԱՏՈՒՑՈՒՄԻ ԿԵՏԵՐ Ե.Ե. ՄԻՋԱԳԻԾ Ե.Ը. ԲՈՐԴԻ ԳԻԾԵՆԻ
 Բ. ԲՈՐԴԻ ՍԱԿԵՐՈՍ Դ. ԲԱՏՈՒՑՈՒՄԻ ՍԱԿԵՐՈՍ Զ. ԴԱՇՏԻ ԿԵՐՈՒՆ ԵՏ. ԸՇ. ԲՈՒՆԵՏԻ ԳԻԾՈՐ
 Թ. ԱՂԵՆ՝ ԲԱՏՈՒՑՈՒՄԻ ԲԱՐՈՒԱԾԻ ԲԱՍԱՐ

ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ՄՐՑԱՐԱՆԻ ՅԱՏԱԿԱԿԻԾ

պօլի միջազգային մարմինը, որուն յանձնուեցաւ Փուլթպօլի օրէնքները կատարելագործելու եւ ներկայացնելու դործը:

Միջազգային մարմինը կազմուած էր իւրաքանչիւր ընկերութեանց զրկած երկու անդամներէ որով ընդամէնը կ'ընէ 8 անդամ: 1913ին ժողովի մը միջոցին որոշուեցաւ երկու անդամ եւս առնել ուրիշ երկիրներէ: Ժողովներ տեղի կ'ունենային ամէն տարի Յունիսի երկրորդ շաբաթ օրը, կարգաւ իւրաքանչիւր երկրի քաղաքներէն միոյն մէջ, իսկ 1914ին առաջին անգամ ըլլալով ժողովը դումարուեցաւ Փարիզի մէջ:

Տարիներու ընթացքին Փուլթպօլի կանոնները շատ փոփոխութեան չեն ենթարկած, եւ առ այժմ պահել տուած են այդ խաղին իր աւանդական հանգամանքը: Եղած փոփոխութիւնները կամ աւելի ճիշդ, կատարելագործումը եղածէ, հատուցումի հարուածի (penalty kick) եւ (սահմանն անց) (off site)ի մասին որոնց բացատրութիւնը պիտի տանք հետզհետէ: Գալով սխալներու եւ անտեղի արաքներու մասին

1938ին, կանոններու յանձնախումբը պատրաստեց ծրագիր մը որ պիտի վաւերացուէր 1940ին դումարուելիք ընդհ. ժողովին մէջ, սակայն պարագաներու բերմամբ այդ ժողովը տեղի ունեցած չըլլալով մինչ այդ յանձնախումբին որոշումով ո եւ էսխալի մը համար իբր հատուցում ընդունուած է անուղղակի գնդակի հարուած մը, թողլով վերջնական որոշումը ընդհ. ժողովին:

ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Գաշտը

Չափեր. — Փուլթպօլի դաշտը պէտք է ըլլայ որքան որ կարելի է տափարակ մարզադէտին մը: Չեւը քառանկիւն, հետեւեալ չափերով, երկարութիւն առառուելն 120 մէթր, առնուազն 90 մէթր, լայնութիւն առառուելն 90 մէթր, առնուազն 45 մէթր: Իսկ միջազգային մրցումներու համար երկարութիւն առառուելն 110 մէթր, առնուազն 100 մէթր, լայնութիւն առառուելն 75 մէթր, առնուազն 64 մէթր: Ա-

մէն պարագայի երկարութիւնը լայնքէն աւելի պէտք է ըլլայ:

Գիծեր

Պաղի դաշտին գիծերը յարակից պատկերին համաձայն զծուած կ'ըլլան: Այս գիծերը պէտք է ըլլան յտտակօրէն երեւալի, կրով զծուած եւ ոչ թէ «V» ձևով փորուած խրուամներով: Երկար կողմերը սահմանող գիծերը կը կոչուին «քովընտի գիծեր» (touch lines), իսկ կարճ կողմի գիծերը «բերդի գիծեր» (goal lines): Դաշտին շորս անկիւնները կը տնկուին դրօշակներ, 1-5 մէթր երկարութեամբ ձողերով, որոնք պէտք չէ սրածայր ըլլան:

Կարելի է նաև դրօշակներ զետեղել դաշտին լայնքը կիսող կրով նշանակուած գծին երկու ծայրերը, պայմանաւ որ անոնք տնկուին քովընտի գիծերէն 1 մէթր հեռու:

Քովընտի գիծերը պէտք է ուղիղ անկիւն կազմեն «բերդի գիծերուն» հետ: Դաշտը իր երկարութեանը պէտք է բաժնուած ըլլայ երկուքի, «բերդի գիծերուն» զուգահեռական գծով մը: Դաշտին կեդրոնը յտտակ կերպով կը նշանակուի կիրէ կէտով մը, որուն շուրջը դարձեալ կիրով

զծուած կ'ըլլայ 9 մէթր 15 շառաւիղով շրջանակ մը:

Բերդը.— Իւրաքանչիւր կողմի բերդի գիծերուն ճիշդ մէջտեղը կը հաստատուի բերդը: Բերդը կազմուած է 2 մէթր 44 բարձր երկու ձողերէ, որոնք տնկուած են բերդի գծին վրայ իրարմէ 7 մէթր 32 հեռաւորութեամբ (ներքին չափ), եւ որոնց զապար իրար միացած է հորիզոնական ձողով մը: Սոյն երեք ձողերուն առաւելագոյն հաստութիւնը պէտք է ըլլայ 12 սանդիմեղը: Յաճախ բերդին կոնակը կը հաստատուի չուանէ ցանց մը, կէտ մը նշանակուած պարագային դատաւորին գործը զիւրացնելու համար: Այս ցանցը այնպէս մը պէտք է հաստատուած ըլլայ որ ոչ մէկ կերպով արդէլք ըլլայ բերդապահին (Goal Keeper) շարժումներուն:

Բերդի մակերես: Բերդին երկու կողմերը, ձողերէն 5 մէթր 50 հեռու բերդին գիծէն դէպի դաշտին կեդրոնը երկարող ուղղահայեաց գծեր կը քաշուին 5 մէթր 50 երկարութեամբ, որոնց ծայրերը իրար կը միացուին բերդի գծին հորիզոնական գրծով մը: Այսպիսով կազմուած քառանկիւն հոգամտը կը կոչուի «հատուցումի մա-

ՖՈՒԹԳՈՒԼԻ ՓՈՐԹ ՏԻԹԱԼԻԻ ԵՌՈՒՄԵՐԸ

Կէրեա» (Goal area):

Հատուցումի մակերեսս .— Բերդին Երկու կողմերը, ձողերէն 16.50 մեզը հեռու ընդդիմ դիժէն դէպի դաշտին կեդրոնը երկարող ուղղահայեաց զծեր կը քաշուին 16.50 մեզը երկարութեամբ որոնց ծայրերը իրար կը միացուին բերդի զծին հորիզոնական զծով մը: Այսպէսով կազմուած քառանկիւն հոդամասը կը կոչուի «Հատուցումի մակերես» (Penalty area):

Բերդին կեդրոնէն 11 մէթր հեռու Հատուցումի մակերեսին մէջ կը նշանակուի կէտ մը որ կը կոչուի «Հատուցումի կէտ», այդ կէտէն կըզ ծուի 9 մէթր 15 շառաւիղով աղեղ մը հատուցումի մակերեսէն դուրս:

Անկիւնի մակերեսս: Իւրաքանչիւր անկիւնի դրօշակներէն 1 մէթր շառաւիղով աղեղներ կը զծուին դաշտէն ներս. այս աղեղին, բերդին ու քովընտի գիծերուն հետ կազմած մակերեսը կը կոչուի անկիւնի մակերես (corner area): Գնդասէր

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՖՈՒԹՊՕԼ

1945 տարուայ Փութպօլի վերաբերեալ ամենամեծ եղելութիւնը պէտք է նկատել Մոսկուայի խմբին Անգլիա այցելութիւնը:

Պորտրոպայի Միութիւնը մաս չի կազմեր Փութպօլի միջազգային մարմին, իսկ անգլիական խումբերը, յոյժ նախանձախնդիր այդ մարմնոյն օրինակներուն, չէին զիջանիր չանգամակցող ազգերու

խումբերուն հետ մրցումներ սարքել: Արդ, պէտք է հաւատալ որ մօտ ատենէն կարեւոր փոփոխութեան յոյսեր կան, քանի որ Անգլիական խումբերն են որ առաջին անգամ ըլլալով ստնակոխ ըրին այդ քիչ մը շափաղանց տրակոնական օրէնքները, եւ հրաւիրեցին Մոսկուայի խումբը: Ու չզղջացին: Քանի որ հակառակ ամէն սպասումի, անգլիական ցարդ անպարտելի նկատուած խումբերն իսկ ստիպուեցան խոնարհիլ Մոսկուայէն եկող օտի մը կրակոտ երիտասարդներուն զմայլելի խաղարկութեան առջեւ:

Մարգասէր Ժողովուրդը, որ զիտէ դնահատել, սքանչացման ճիչերով կը յայտնէր իր զոհունակութիւնը եւ քաջալերանքը, խորհրդային խումբին անթերի խաղարկութեան ի տես: Եւ Անգլիացի անուանի վարիչներ, չէին հաւատար իրենց աչքերուն, եւ չէին կրնար ընդունիլ որ կարելի էր Փութպօլի խաղը հասցնել այդ կատարելութեան առանց Անգլիացի մարզիչներու աջակցութեան:

Մոսկուայի խումբը կատարեց հետեւեալ մրցումները:

Քարտի մէջ տեղւոյն խմբին դէմ յաղթական	10—1
Կլասքովի մէջ «Կլասքօ Ռէնճերս» խմբին դէմ հաւասար	2—2
Իսկ Լոնտոնի մէջ կատարեց երկու մրցումներ, «Չրլի» խմբին դէմ	3—3
Իսկ ախոյեան «Արսէնալ» խմբին դէմ յաղթական	4—3

ՖՈՒԹՊՕԼԻ ԱԼՖՕՐՎԻԼԻ ԽՈՒՄԲԸ

ԱՌՈՂՋԱՊԱԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՅՔ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԽՆՈՄՔՆԵՐՈՒ

Ա. Գլուխ

Եթէ մարմնակրթական եւ սկսուտական միութեան մը այս թերթին մէջ՝ մասնաւոր անկիւն մը կը յատկացնենք անմիջական խնամքներու, պատճառը պարզ ու հասկնալի է :

Կապրինք հսկայ քաղաքներու ծոցին մէջ՝ հեւասպառ կեանք մը: Աւելի կը վազենք քան թէ կը քալենք: Մեր, երիտասարդ թէ պատանի՝ բոլորին աչքը ժամացոյցէն կախուած է: Վայրկենի մը դանդաղութիւն, կարճ յապաղում մը՝ ճոխ ու դրաւիչ ցուցափեղկի մը առջեւ, ձեռքի սեղմում մը՝ ծանօթի մը հետ, երկու բառերու փոխանակութիւն՝ բարեկամի մը հետ՝ կրնան սուղի նստիլ:

Պէտք է վազել ...

Ու հասնելու այս տենդոտ աճապարանքին մէջ, արկածները չէ որ կը պակսին:

Ամէն մէկս, յաճախ տխուր առիթը կ'ունենանք հանդիպելու դժբախտ արկածեալներու, որոնք զոհ դացած են ճամբու ընթացքին՝ փոքրիկ անուշադրութեան մը, գործարանին մէջ՝ ճակատադրական դիպուածի մը, տան մէջ՝ ձախաւեր քայլի մը կամ փութկոտ շարժումի մը, զբօսանքի եւ զուարճութեան պահուն խի, անհամ կատակներու, կամ չափազանց ... ուրախութեան մը յոռի հետեւանքներուն:

Արկածներ, կրնան պատահիլ նաեւ մարգարաններու մէջ՝ կամ բանակումի ընթացքին:

Ինչ որ ձեռքէն պիտի տանք յաջորդաբար՝ այն պիտի տանք, պիտի կազմէ ան-

հրաժեշտ ծանօթութիւններու ամբողջութիւն մը՝ բոլորին համար. ամէն տարիքի եւ դասի մարդոց, եւ մանաւանդ սկսուտներու համար:

×

Ի՞նչ ատիպողական խնամքներ կարելի է տալ արկածեալի մը՝ բժիշկին ժամանումէն առաջ:

Լաւ է որ քիչ շատ խելահաս ամէն մարդ, գիտնայ այս հարցումին դորձնապէս պատասխանելու կերպերը:

Գործատան, արհեստանոցին, դպրոցներու թէ բնակարաններու մէջ, փողոցները, եւ այլն արկածեալի մը հասցուած առաջին խնամքները, յաճախ կեանք մը կրնան փրկել:

Մարդանքի դաշտերու վրայ, թէ սկսուտական բանակումներու ընթացքին, անհրաժեշտ է որ զոնէ մէկ քանինը՝ գիտնան արկածեալի մը անմիջական օգնութեան հասնելու եղանակները: Մէկ կողմը կոտրած երիտասարդի մը կամ պատանիի մը ապագան՝ կախում կրնայ ունենալ՝ զայն վերցնելու կերպէն:

Պէտք է սակայն գիտնալ :

×

Ընդհանուր կանոններ

Արկածի մը առջեւ, որուն ենթարկուած է ծանօթ մը կամ անծանօթ մը, պէտք է գիտնալ ամէնէն առաջ թէ, միջամտութիւնը օրինաւոր է:

Բժիշկի մը կամ հիւանդապահի մը ներկայութեան, անշուշտ, աւելորդ կը դառ-

նայ, արկածեալին օգնելու որեւէ փութ-
կոտուութիւն :

Բայց եթէ այս կարգի իրաւասու անձեր
կը պակսին այդ պահուն, օգնութեան
հասնելու ուղղ մէկու մը առաջին գործը
պիտի ըլլայ իմաց տալ բժիշկին, առաջին
խնամքները շտաշէլով մէկտեղ արկածեա-
լին :

Որեւէ արկածի առջեւ, պէտք է զգուշա-
նալ արկածին վերակրկնումէն. անպէտ
հետաքրքիրները հեռացնել օրինակ՝ ելեք-
արական թելին քովէն. արդիւնէ անփորձ
մէկը՝ խեղդուած մէկը երթալ բերելէ,
արկածեալը հեռացնել արկածին պատ-
ճաններէն :

Տեղւոյն վրայ տալ անհրաժեշտ խը-
նամքները միայն, սպասելով բժիշկին
ժամանման, եւ կամ արկածեալը հիւան-
դանոց կամ դարմանատուն փոխադրելէ
առաջ : Բացի մեծ արիւնահոսութենէ, զոր
պէտք է անմիջապէս կասեցնել կամ ան-
դամի մը բէկումէն, զոր պէտք է անշար-
ժեցնել, լաւ է որ արկածեալին ապահով-
ուին հանգստի պայմանները :

Պատգարակով մը արկածեալը փոխա-
դրել մօտակայ տուն մը, ի հարկին դայն
հանուցնել, եւ միշտ դայն տաք պահել :

Այսպէս՝

Ստիպողական խնամքներու շարքին մէջ
կը մտնեն՝ առաջնութեան կարգով՝

1 — Վտանգը հեռացնել :

2 — Իմաց տալ բժիշկին :

3 — Ստիպողական պարագաներու մէջ՝
առաջին խնամքները տալ :

4 — Արկածեալին հանգիստը ապահովել
եւ դայն տաքցնել :

×

Մեծ արկածները կը ներկայացնեն չորս
տարբեր պարագաներ .

1 — Արկածեալը լայն վերք մը ունի
կամ բազմաթիւ վերքեր կամ տարածուն
այրուցքներ :

Պէտք է դայն փութով փոխադրել հի-
ւանդանոց մը կամ դարմանատուն մը :

2 — Արիւն կը հոսի :

Արիւնահոսութիւնը կրնայ ծանր կամ
թեթեւ ըլլալ : Մարդիկ միշտ կը չափա-

զանցեն կորսուած արեան քանակին կա-
րելորութիւնը :

Այսուհանդերձ, պէտք է միշտ արիւնը
կեցնելու աշխատիլ : (Տեսնել մասնաւոր
գլուխը) :

3 — Արկածեալը ուժգին ընդհարում մը
ունեցած է :

Թերեւս մէկ կողմը կտրած է :

Պէտք է դայն արդիւնէ ոտքի ելլելէ :

Պէտք է անշարժեցնել կտրած անդամը,
վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրելէ ա-
ռաջ : (Տեսնել մասնաւոր գլուխը) :

4 — Արկածեալը կը կորսնցնէ գիտակ-
ցութիւնը (բախում, կամ ուժգին հար-
ուած, շնչահեղձութիւն, ջրահեղձութիւն,
եւայլն) :

Բնականաբար, այս պարագաները կըր-
նան կարգ մը բարդութիւններ ներկայա-
ցնել. ոսկրաբեկ մը կրնայ միանգա-
մայն վէրք ստացած ըլլալ. կամ զղայա-
զերկ մէկը կրնայ ոսկրաբեկում ունեցած
ըլլալ :

Ամէն պարագայի մէջ, արկածեալը
պէտք է հեռացնել ճամբուն վրայէն, լուր
տալ բժիշկին, ծածկել եւ տաքցնել վիրա-
ւորը :

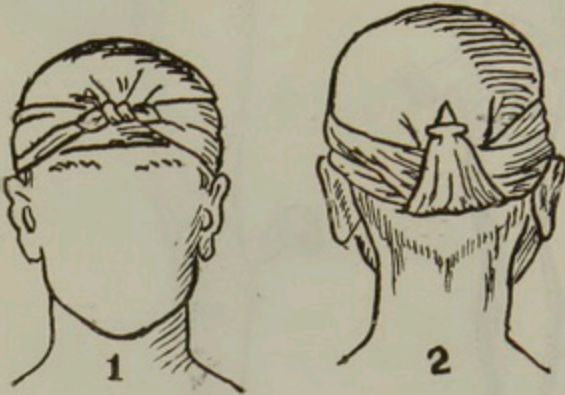
Այս մեծ պատահարներէն զատ, որոնք
կրնան մարդուն կեանքը վտանգել, կան
նաեւ փոքր վէրքեր, այրուցքներ եւ վեր-
ջապէս ամէն տեսակ փոքր արկածներ :

Եզրակացութիւն

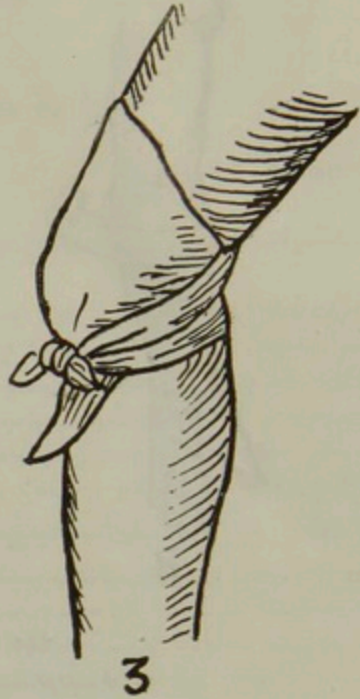
Մեծ քաղաքներու մէջ՝ երբ այս կարգի
ծանր արկածեալի մը առջեւ դտնուինք,
մեր զլխաւոր պարտականութիւնը կրնայ
ըլլալ լուր տալ բժիշկին եւ հանրային
սպասարկութեան, եւ վիրաւորին քով ըս-
պասել՝ դայն տաքցնելով՝ մինչեւ բժի-
շկին ժամանումը. շատ ստիպողական պա-
րագայի մէջ՝ կրնանք վիրակապ մը դար-
նել կամ արուեստական շնչառութիւն կա-
տարել տալ :

Գիւղերու եւ բժիշկէ հեռու վայրերու
մէջ եւ բնակումներու ընթացքին է որ
այս գործնական ծանօթութիւնները կրնան
մեծ օգուտ ունենալ : Այստեղ է որ պէտք
կ'ըլլայ ստիպողական առաջին խնամքնե -

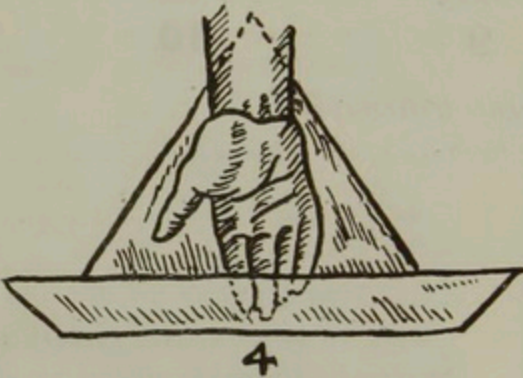
ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԻ ՊԱՐԱԳՍՅԻՆ ՎԷՐԳ ԿԱՊԵՂՈՒ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

Գլխու վիրակապ վզնոցով մը

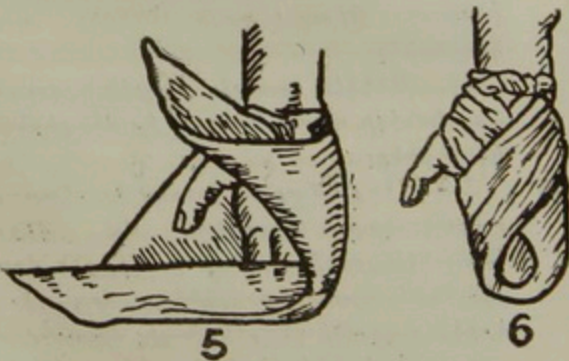
Ծունկի վիրակապ վզնոցով մը

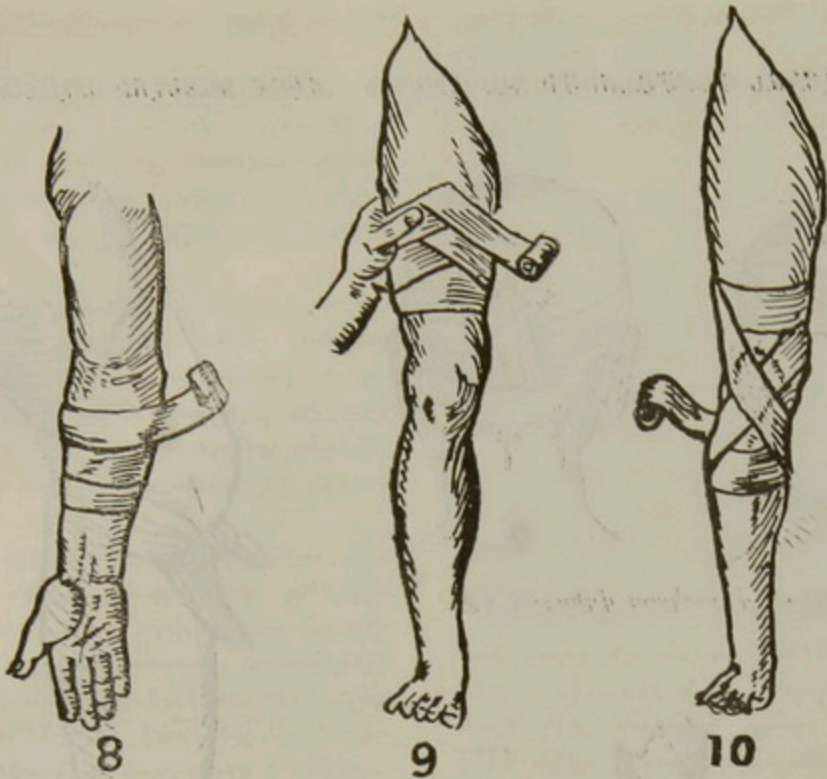
Ձեռքի վիրակապ վզնոցով մը

Ոտքի վիրակապ

Ձեռքի վիրակապ վզնոցով մը

Վէրք ԿԱՊԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

8.— Փաթթուած, 9.— Կործուած, 10.— Խաշածե

քը տալ վիրաւորին և Կանգնակերպել անոր փոխադրութիւնը:

Պէտք է զգուշանալ վիրաւորը՝ անմիջապէս և և հապճեպ միջոցներով որեւէ տեղ, նոյնիսկ մօտակայ դեղարան մը փոխադրելէ: Դեղարանը բժշկական օգնութեան կայան մը չէ և պէտք չէ մտնալ թէ՛ արկածեալ վիրաւորներու բազուկով փոխադրութիւնը վտանգաւոր է:

Բ. Գլուխ

Վէրքեր և այրուցքներ

Վէրքերը և այրուցքները աւելի յաճախող է պարտաւանջուած է մանաւանդ որ այս կործնական ծանօթութիւնները կրնան մեծապէս նպաստել վիրաւորին:

Պէտք է անմիջապէս զգանազանել զխոնալ խոր ու տարածուի վէրքը որուն միայն բժշկը կրնայ ձեռք դպցնել,

Փոքր վէրքէն՝ զոր կարելի է դարմանել տեղն ի տեղօք:

Պարզ վերքի մը դարմանումը

Տղեկ մը վար կ'իյնայ, ծունկէն կը վիրաւորուի, կ'արիւնի. վէրքը որ աննշան կը նկատէք, կրնայ սակայն վտանգաւոր դառնալ եթէ ազոտութեան հետեւանքով ներսի կայ նաեւ հորձքի պարագան (քեքանոս): Պէտք է զայն մաքրել, ապա դարմանել:

1 — Ամէնէն առաջ վէրքին չդպած, դարմանիչը պէտք է լուայ իր ձեռքերն ու եղունկները:

2 — Վէրքը մաքրել ջուրով և օճառով՝ բարակ շաքարի ծրարիկով մը, վէրքի կեղրոնէն շուրջը երթալով. վէրքին վրայէն հանել օտար մարմինները, հող, շիւղ, երբէք ուղղակի վէրքին չդպիլ մասներով:

3 — Հականեխական մը դնել, օքզիժէնէ, ժամկէով ջուր 1000ին 2 համեմատութեամբ, քէքիտ տ'իտ ևւայն (չափաւոր կերպով գործածել այս նիւթերը):

ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐ

Հիմնադրված 1918ին Կ. Պոլիս

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆՆԵՐ

Շրջաբերական
Թիւ 1

ՓԱՐԻՉ, Փետր. 1946

Հ.Մ.Բ.Մ. ի Շրջաններու և Մասնաճիւղերու Վարչութիւններուն

Պատերազմի հետեւանքով ստեղծուած կացութենէն, բնականաբար, չէր կրնար չտուտել Հ.Մ.Բ.Մ. —ը: Մանր հողերու ճնշումը ամէն մէկ Հ.Մ.Բ.Մ. ականի վրայ, ազատ գործունէութեան պայմաններու պակասը, կանոնաւոր յարաբերութեանց մշակման անկարելիութիւնը և հուսկ ուրեմն կապի խզումը զանազան մարմիններու միջեւ, անխուսափելի կը դարձնէին մեր գործունէութեան մէջ ահամայն դադարի շրջան մը:

Այդ շրջանը փակուած է այլեւս և մեր առջեւ կը բացուի վերակազմութեան և աւելի ճիշտը՝ տեղադին ու արդիւնաւէտ գործունէութեան շրջան մը, որուն առաջին պայմանը կը հանդիսանար՝ Կեդր. Մարմնի մը կազմութիւնը՝ անշուշտ առժամեայ հանգամանքով՝ մինչեւ կարելի ըլլայ ընդհ. պատգմ. ժողովի մը մէջ ընտրել մնայուն Կեդրոնը:

Այդ նպատակով ալ, Հ.Մ.Բ.Մ. —ի բա-

րիդարնակ մէկ քանի հիմնադիրները՝ ընդառաջ երթալով ամէն կողմէ յայտնուած բաղձանքներու և պահանջներու, յետ խորհրդակցութեան՝ ստորագրեցին հետեւեալ յայտարարութիւնը, անյապաղ լծուելու համար անոր գործադրութեան:

(Յայտարարութիւնը տես. Ա. Էջին վրայ)

Հիմնադիրներու կողմէ ստորագրուած այս յայտարարութեան հիման վրայ և անոնց նախաձեռնութեամբ, Բարիկի մէջ անցեալ Մարտին կազմուած Առժամեայ Կեդրոնական Վարչութիւնը, իր կազմը լրացնելով, լծուած է աշխատանքի այս յայտարարութեան բովանդակութիւնը իրականացնելու մտադրութեամբ:

Արդէն մասնաւոր ուշադրութեամբ և կարելի մանրամասնութեամբ ջննութեան առնուած են մարզական այլեւայլ խումբերու Հ.Մ.Բ.Մ. —ի դրօշին տակ միացման և սերտ գործակցութեան մը պարագաները, սկառուտական շարժման վերակենդանացման և զօրացման հարցը: Յուսալի ձեռնարկներ կատարուած են ամբացնելու Հ.Մ.Բ.Մ. —ի օրինական կացութիւնը և զայն դնելու պաշտօնական բարձր հովանաւորութիւններու տակ: Միջոցներ նախատեսուած են կանոնաւորելու համար Կեդրոնի և Մասնաճիւղերու յարաբերութիւնները՝ թղթակցութեամբ թէ անձնական շփումներով: Կաշխատինք կապ հաստատել ուրիշ երկիրներու շրջաններուն հետ և ուրախ ենք յայտնելու թէ խրախուսիչ տեղեկութիւններ կը հասնին արդէն: Հայրենասիրական առաջին պարտա-

4 — Չոր կամ չայրող հականեխականի մէջ թրջուած շղարչէ ճնշօն մը դնել-վրբան շերտ մը բամպակ և կապել: (Տեսնե թիւ 1-5 պատկերները):

Ամէն անգամ որ վէրքը աղտոտած է որ և է կերպով (հողին վրայ ինկած, ժանդոտ զանակով վիրաւորուած) պէտք է զգուշանալ թեթանոսէն: Այս պարագային վիրաւորը տանիլ բժիշկին, անհրաժեշտ դարմանումը ընելու համար:

(Շարունակելի)

կանութիւն կը սեպենք և կը հետապնդենք իրողան եւ տեւական կապ հաստատել Հայրենիքի մարզական ընդհանուր շարժման հետ և կը նախատեսենք Հ.Մ.Ը.Մ.-ի անունով խմբական այցելութիւններու հաւանականութիւնը դէպի Հայաստան:

Պատասխանատու, այլ արդիւնաւէտ պորձունէութեան խոստումներով յղի շարժան մը կը բացուի ուրեմն մեր առջեւ: Առժամեայ կեդր. վարչութիւնը շանգիտանար բազմաթիւ դժուարութիւնները՝ որոնք կը կանգնին իր առջեւ: Չեոնարկին յաջողութիւնը ամէն մէկէն կը պահանջէ նիւթական թէ բարոյական գոհողութիւններ: Բայց նաեւ կը հաւատանք թէ շարժաններու Մասնաճիւղերը և վարչութիւնները, ամէն մէկ հին թէ նոր Հ.Մ.Ը.Մ.-ական, խղճի պարտք պիտի սեպեն առաւելագոյն բարեմտութեամբ պորտիզ կանգնելու վարչութեանս, իրենց սիրած Միութիւնը գնելու համար արժանաւոր բարձութեան մը վրայ:

Այստեղ, մեծ դեր ունին կատարելիք վարչութիւնները, զգուշանալով և անպատմները զգուշացնելով ամէն քայլէ որ կրնայ վնասել Հ.Մ.Ը.Մ.-ի հեղինակութեան ու վարկին, ընկերաբար, առանց կիբքի կարգադրել ջանալով զանազան վէճեր, մանաւանդ թուժ կանգնելով, անհատական, խմբակցական թէ կուսակցական ազդեցութեանց բացայայտ թէ դադանի պայքարներու առջեւ:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի շրջանակէն ներս՝ պէտք է տիրապետէ միայն ու միայն սկաուտի եւ մարզիկի վայել ընկերական ողին: Այդ կեբպով միայն՝ մեր Միութիւնը կը զանայ իսկապէս՝ դաղթական Հայութեան պահպանման ողնայարը՝ իր շուրջ ամփոփած բազմահազար երիտասարդութեամբ և կրնայ մեր Հայրենիքին մատուցանել իրմէ սպասուած ծառայութիւնը:

Շրջաբերական Փարիզ, Մարտ 1946
Թիւ 2

Հ. Մ. Ը. Մ.-ի Ծրանսայի շրջանի մասնաճիւղերուն և Քրանսահայ բոլոր մարզական կազմակերպութիւններուն,

Սիրելի եղբայրներ՝,

Հ. Մ. Ը. Մ.-ի Առժամ. կեդր. Մարմինս, վստահ ձեր անխախտ հայրենասիրութեան և մարզիկի առողջ ողիին ու զխտակցութեան վրայ, ձեզ կը ներկայացնէ կարգ մը խորհրդածութիւններ ու թելադրութիւններ, հաւատալով որ անոնք պիտի արժանանան ձեր կողմէ ջերմ գնահատութեան և ընդունելութեան:

Պատերազմը, ինչպէս հայ հանրային պորձունէութեան բոլոր մարզերուն, նոյնպէս մարզական շարժման պարտազբեց աւամայ դադարի շրջան մը: Մեր երիտասարդութեան մեծագոյն մասը զինուորապետած, կամ գերութեան կայաններուն մէջ արգելափակ, կամ բռնի աշխատանքի տաժանքով կաշկանդուած, ուրիշներ ռէզիստանսի առաջին դիմերուն վրայ հերոսաբար դիրք բռնած Հայութեան հին թշնամիին դէմ, ու բոլորս ճգմուած անհատական և ընտանեկան ապահովութեան կամ այլ հոգերու ծանր բեռան տակ, կարելի չէր բնականաբար, անվտանգ ու անխափան շարունակել նուիրական գործը՝ որուն լծուած էինք անցեալ պատերազմի վաղորդայնին, հակառակ ազգային թէ միջազգային, քաղաքական թէ տնտեսական բոլոր աննպաստ պայմաններուն:

Պաղաղութեան վերադարձը սակայն, մեր առջեւ կը բանայ տենդալին պորձունէութեան շրջան մը, մեր ուսերուն ու մանաւանդ խղճերուն վրայ ծանրացնելով սուլի նուիրական պարտականութիւններ: Ո՛չ միայն պէտք է վերակազմել նախկին ցրուած խումբերը, ու նորերու ծնունդ տալ, ո՛չ միայն ամբողջ երիտասարդութիւնը պէտք է մղել շնչելու մարմնակրթանքի կենսատու մթնոլորտը, այլ մանաւանդ՝ կազմուած այլազան և այլանուն խումբերուն միջեւ՝ միացման կամուրջ ձգել, վերցնելով անբաղձալի և անպէտ

մրցակցութեան մը կամ նոյնիակ հակա -
մարտութեան մը պատճառները :

Ուրիշ ժողովուրդներու համար, մար -
մնակրթանքը կրնայ նկատուիլ եթէ ո՛չ
պերճանքի, այլ հաճելի եւ օգտակար ժա -
մանցի միջոց մը :

Մեզ համար, մարմնակրթանքի ու մար -
զանքի հաւաքական խաղեր — հաճելիին
եւ օգտակարին վրայ աւելցուցած են, ա -
ռաջին օրերէն սկսեալ, ազգային մեծ
պարտականութեան մը խորհուրդը : Հայ
մարզական շարժումը երբեք նպատակ չէ
ունեցած դոհանալ միայն ու միայն մար -
զելով մարմինը, այլ միեւնոյն ատեն, ան
նկատուած է, հայ անհատին մէջ՝ ազգա -
յին կորույթը, դորձակցութեան ու համե -
րաշխոյթեան ոգին, ազգային հպարտու -
թիւնն ու դիտակցութիւնը զարգացնելու
ուժեղ եւ անսայթաք միջոցներէն մէկը եւ
լաւագոյնը :

Իսկ այսօր, երբ մարզանքը, իր խմբա -
կան աշխարհան խաղերով, մեր մէջ կը դառ -
նայ սկստուական շարժման հետեւութիւ -
նը՝ սկստուական խումբերու մէջ հասած
երիտասարդներուն համար, ան առաւելա -
պէս կը ծառայէ ուժացման եւ օտարաց -
ման հօր՝ ազդեցութիւններուն դէմ՝ Հա -
յուն դիմադրական կորույթը պահելու եւ
բարձրացնելու :

Բազմութիւն կը կազմեն այն հայ երի -
տասարդները, որոնք շնորհիւ հայ մար -
զական խումբերու դոյութեան եւ իրենց
աչ մասնակցութեան կը պահեն տակաւին
հայութեան հետ իրենց կապը :

Ահա, այս հաստատումներու հիման
վրայ է որ Առժմ. Կեդր. Մարմինս՝ նկա -
տի ունենալով նոյն վայրերուն մէջ՝ մէ -
կէ՝ աւելի մարզական խումբերու դոյու -
թիւնն ու դորձուցութիւնը՝ աշխարհան ա -
նուններու տակ եւ միշտ հակամարտ, ո -
րոշեց ձեռնարկել՝ անոնց միջեւ եղբայ -
րական միացման դետին մը հարթելու
գործին :

Իրօք, չի բաւեր նոյն շարժման մէջ,
նոյն նկատակին ծառայելու միտումով՝
անանձին խումբեր կազմել : Հոն ուր ան -
ջանքով եւ մեկուսացում կայ, բնական -
օրէն կը՝ հետեւի մրցակցութիւն՝ ուժերու

անպէտ վատնումով եւ միշտ՝ անհաճոյ
հետեւանքներով :

Սմբողջ Հայութիւնը այս պահուս կը
բոլորէ իր պատմութեան ամէնէն մեծ,
Հայութեան ապազային համար ամէնէն
ճակատագրական պահերէն մէկը :

Մինչ մէկ կողմէ Հայաստան լայն կը
բանայ իր դռները Սփիւռքի ժողովուրդին
անջեւ, միւս կողմէ՝ մեր կառավարու -
թիւնը կը պատրաստուի իրական գետնի
վրայ դնել մեր հայրենական խլուած հո -
ղերու վերստացումը :

Ամէն ժամանակէ աւելի ուրեմն, պատ -
մական այս բոպէն կը պահանջէ եղբայ -
րական անխախտ դորձակցութիւն, ինչ -
պէս հանրային դորձուցութեան բոլոր
մարզերուն, նոյնպէս մարզական գետնի
վրայ :

Այդպէս միայն կրնանք, կանխելով
հիւթի, ժամանակի եւ ուժի տնօրուտ
վատնումները, մեր սահմանափակ ուժե -
րու բանաւոր տնտեսումով՝ առաւելագոյն
նպաստը ընծայել մեր մեծ նպատակին սր
էր, է եւ կը մնայ ամէն տեղ, ամէն ժամ
ծառայել Հայութեան եւ անոր հայրենի -
քին :

Այդպէս միայն կրնանք, հայ մարզա -
կան շարժումը հասցնել այն օրինակելի
բարձրութեան, որուն անհրաժեշտ հոգե -
կան ու Ֆիզիքական տարրերը չէ որ կը
պակսին ամէն մէկ հայ մարզիկի մէջ :

Ու մանաւանդ, այդպէս միայն կրնանք,
իբր Սփիւռքի մարզական շարժում, ա -
ռանց վարանումի ներկայանալու մեր կա -
ռավարութեան, որպէսզի երբ քաղաքա -
կան պայմանները թոյլատրեն, արժանի
ըլլանք հայ ուժին յաղթանակը հրճուան -
քով ներկայացնելու օտար բազմութիւննե -
րուն, ո՛չ թէ օտար պաշտպանութիւններ
մուրացող քաղաքական տարազրի նուաս -
տացուցիչ հանդամանքով, այլ հայկական
յաղթապանձ դրօշին չուքին տակ, Հայաս -
տանի ազատ քաղաքացիներու հպարտու -
թեամբ :

Այս նպատակին հասնելու համար, Առ -
ժամեայ Կեդրոնական Մարմինս՝ իբր
միակ լիազօրը համազգայինմարմնակրթա -
կան շարժման, որ ծնունդ առած 1918ին,

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՅԱՍՏԱՆԵՆ

ՄԵՐ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍՈՎԵՏ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի Առժամ. Կեդր. Մարմինը մասնաւոր ուշադրութեամբ նկատի առած է Հայրենիքի մարզական կազմին ու անարգեկավարութեան հետ, կանոնաւոր, տեսական ու կենդանի կապ հաստատելու եւ գարգացնելու անհրաժեշտութիւնը: Կան — խառն է այժմէն արտայայտուիլ իր կարգ մը ձեռնարկներուն մասին, որոնք վստահ ենք, կոչուած են մեծ խանդավառութիւն առեղծելու Սփիւռքի հայութեան մէջ:

Կը գոհանանք, առ այժմ, մեր ընթերցողներուն ներկայացնելով փոխանակ — տաճ. առաջին քղբակցութիւն մը:

Կարգ մը նուէրներու հետ, մեր առաջին նամակը յանձնուած է Սովետ. Հայաստանի ֆիզկուլտուրայի նախագահութեան, ձեռամբ Պր. Մ. Մալումեանի, որ կը մասնակցէր Ֆրանսայէն Հայաստան մեկնած պատգամատուրութեան:

Փարիզ, 4 Յունիս 1945

Սովետական Հայաստանի
Ֆիզկուլտուրայի նախագահութեան
Երևան

Թանկազին ընկերներ,

Հայ Մարմնամարզական Ընդհ. Միութեան Կեդր. Վարչութիւնը թարգման հանդիսանալով աշխարհի չորս կողմը ցրուած տասնեակ հազարներով երիտասարդ Հայ մարզիկներու հարազատ զգացմանց, պաշտօն կը յանձնէ իր պատուիրակ Բրոֆ. Մկրտիչ Մալումեանի (Ֆրանսայի շրջանի նախագահ) յայտնել անոնց սիրալիր ողջոյնները մայր Հայրենիքի սուրբ հողը փրկենց կորովի քայլերուն տակ թնդացնող Հայ երիտասարդ մարզիկներուն:

Հ.Մ.Ը.Մ. իր հիմնարկութեան օրէն ի վեր իրեն վսեմ նպատակ ընտրած է վառ պահել իր երիտասարդ անդամներու սրբտին մէջ Հայրենիքի սէրը, եւ արժարձել անոնց մէջ Հայ ծնած բլլալու հպարտութեան զգացումը:

Իսկ այժմ, գիտակից իր բարձր կոչումին, Հ.Մ.Ը.Մ.-ի Կեդր. Վարչութիւնը պիտի հաստատէ, մէկ կողմէ, սերտ կապ արտասահմանի Հայ մարզիկներու եւ միւս կողմէ՛ մայր Հայրենիքի մարզիկներու միջեւ, որպէսզի կարենան անոնք ձեռք ձեռքի տալով աշխատիլ եւ կերտել մեր սիրե-

Հայութեան համար այլապէս ճակատաբար կան պահու մը մէջ, երբեք չէ դարձած կանգուն մնալէ հայրենիքի կողքին, ձեռնարկած է, յառաջիկայ երկու ամիսներու ընթացքին, պատրաստելու եւ հրատարակելու Ֆրանսայի Հայ մարզական զանազան խմբակցութիւններու համադրամարմը:

Յառաջիկային, ձեզ պիտի հաղորդենք Համագումարի նախապատրաստական աշխատանքներու վերաբերեալ մեր թերագրութիւնները:

Աինչ այդ՝ կը հաւատանք թէ չպիտի վարանիք յուրջ ուսումնասիրութեան եւ թարկելու մեր սոյն շրջաբերականը եւ մեզ հետ յարաբերութեան մտնելով կարճ ժամանակի մէջ, մեզ ներկայացնելու ձեր թէլադրանքները:

Եղբայրական բարեւներով

Հ. Մ. Ը. Մ. ի

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵԴՐ. ՄԱՐՄԻՆ

յի հայրենիքին շողջողուն ապազան, պատրաստելով հայրենիքի պարծանք հայ երիտասարդներ:

Այս առթիւ արտասահմանի հայ մարզիկներու համեստ լուծալով զնուած թեւի ժամացոյց մը կ'ուզարկենք ձեզ ի նշան մեր սրտագին հիացման եւ միաձայն կը գոչենք «Կեցցէ՛ն մայր հայրենիքի երիտասարդ մարզիկները»:

Ընդունեցէ՛ք, թանկագին ընկերներ, մեր անկէղծ զգացմանց յարգալիր հաւատարմի:

Ի դիմաց Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեղը. Վարչութեան նախագահ՝ Գ. Շահինեան
փոխ-նախագահ՝ Մ. Մալումեան
բարտուղար՝ Բ. Ժպտունի
Գանձապահ՝ Օ. Դարբինեան

Ստորեւ՝ Հայաստանի Ֆիզկուլտուրայի կոմիտէի նախագահութեան պատասխանը՝ մեր նամակին:

Հայկական ՍՍՌ Ժողկոմսովետին կից Ֆիզկուլտուրայի եւ Սպորտի գործերի կոմիտէ

Երեւան, Արտվեան 35 ալ, N 1—13
Հեռ. № 17-73
9/VII/45

Թանկագին ընկերներ, Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Ռեւոլյուցիոնայի Ժողովրդական Կոմիտեաների Խորհրդին կից Ֆիզիկական Կուլտուրայի եւ Սպորտի գործերի Ռեւոլյուցիոնայի Կոմիտէն խորին շնորհակալութիւն է յայտնում Հայ Մարմնակրթական Ընդհ. Միութեան Ֆրանսիայի շրջանի հայ մարզիկներին եւ Վարչութեանը Հայաստան ուղարկած նուէրների համար:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի նախագահի տեղակալ Մալումեանի Սովետական Հայաստանի գալը սկիզբ դրեց Սովետական Հայաստանի եւ արտասահմանում գտնուող գաղութահայ մարզիկներին միջեւ փոխադարձ կապին, որն յետագայում պէտք է ամրապնդուի:

Հաւանաբար, Պ. Մալումեանը կ'պատմի Ձեզ մեր այստեղի կազմակերպութեան

աշխատանքների մասին, որոնց վերաբերեալ յետագայում կը զբօսի յատուկ նամակ:

Ձերմ եղբայրական բարեկենդիւ Հայկական ԺԿՍին կից Ֆիզկուլտուրայի Սպորտի գործերի Ռեւոլյուցիոնայի Կոմիտէի նախագահի Տեղակալ՝

Գ. Սիմոնեան

ԵՐԵՒԱՆԻ ԼՈՂԱՐԱՆԸ

ԵՐԵՒԱՆԻ «ՍՊԱՐՏԱԿ»Ը ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԱՆՈՅԵԱՆ

Վերջին օրոտոտս եւ սեպտեմբեր ամիսներուն Խորհրդ. Միութեան զանազան քաղաքներուն մէջ «Սպարտակ» ընկերութեան 1945ի «բաժակ»ին համամիութենական Ֆութպոլի մրցումները տեղի ունեցած են: Առաջին մրցումը կատարուած է Երեւանի մէջ, Թիֆլիզի եւ Երեւանի «Սպարտակ»ներուն միջեւ եւ վերջացած է հայկական խումբին յաղթութեամբ 7—0 արդիւնքով: Երկրորդ մրցումը կատարուած է Պարուի մէջ եւ դարձեալ հայկական խումբը շահած է 4—0ով:

Մոսկուայի մէջ եւս Երեւանը յաղթած է Ֆրունզէ քաղաքի «Սպարտակ»ին, 4—2ով եւ Քիշնեւի «Սպարտակ»ին 8—1ով:

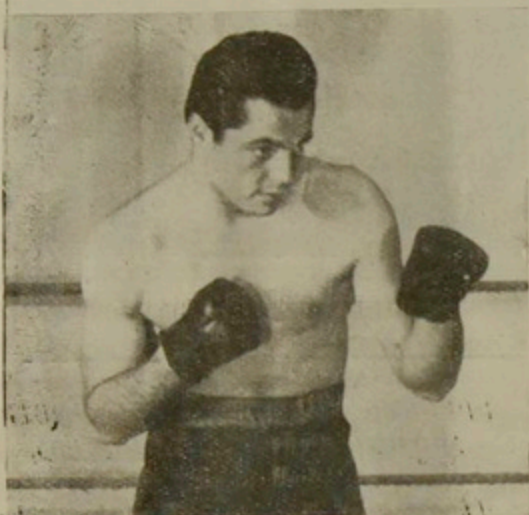
Այս թաղթանակներուն հետեւանքով, Միութեան «Սպարտակ» ընկերութեան 1945ի բաժակը տրուած է Երեւանի «Սպարտակ» Ֆութպոլի քիմին:

Այս մրցումներու ընթացքին Երեւանը յաջողած է կատարել 23 կօլ, իսկ հակառակորդները 3:

Բ.Ս.Ը.Ս.Ի ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԵՍ

Ս.Գ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՈՅԵԱՆՆԵՐԸ

Յ. ԹԱԳԸՃԵԱՆ

Հեծանիւի վարպետ մը, որուն անունը բաղձիցս յիշատակուեցաւ տեղական օտար թերթերու մէջ, զանազան մրցումներու սոթիւ:

Ծնած է 1922 Յունուար 1-ին, Պոլիս, ուրկէ իր ընտանիքին հետ անցած է Ծրանսա:

Արհեստով զարդանկարիչ, Թաղըճեան իր պարապոյ ժամերուն կը զուարճանար հեծանիւով: Այսպէս է որ իր մէջ կ'արթննայ մրցորդի ուղին եւ զինքը կը մղէ զափնիներ հետապնդելու հեծանիւի ա-

ԳԻՈՐԳ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Կուսմամարտիկ Գեորգ Վարդանեան՝ ամեր համբաւ մը շինած է արդէն՝ Քրամն-սահան մարզասէր հասարակութեան մէջ:

Ծնած է Քիւն. 1922, Օգոստ. 4ին: Մարզական ասպարէզի մէջ մուտք կը դործէ աստղին անդամ, 1936ին, 14 տարեկանին, հեծանիւի արահետներուն վրայ, ուր կ'ապահովէ մէկ քանի յաջողութիւններ:

1942ին է որ կը սկսի առնել կուսամարտի ստաջին դասերը: Իբր ամաքէօր միջև 1945 կը մասնակցի 13 կուսամարտի (միջինն եւ կէս՝ ծանրութիւն): Կը շահի 8՝ յաղթանակ հօֆ - աութով եւ 5 կէտով: 1945ին է որ կը սկսի իր բուն ասպարէզը՝ կուսամարտի մէջ:

1945 Հոկտեմբերէն ի վեր, մղած է 8 մարտեր, որոնց 5ին մէջ յաղթական:

Հասակ՝ 1 մետր 89, ծանրութիւն՝ 79 քիլո 500 կրամ:

Հ. Մ. Ը. Մ. Ը

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՄԵՋ

Օրինակելի գործունէութեան մը խանդովը տագորուած են Երուսաղէմի մէջ, Հ.Մ.Ը.Մ. —ի մեր եղբայրները:

Ստացած ենք անցեալ դեկտեմբեր, եւ 1946 Յունուար ամիսներու իրենց գործունէութեան ժամանակացոյցը:

Գաղափար մը տալու համար, ստորեւ կ'արտագրենք փետրուարի ժամանակացոյցը, որ նոր ստացանք:

3 Կիրակի. — Գութայօլ. Հ.Մ.Ը.Մ. Ա. Ընդդէմ Օրթօտօքս Ա. (Լիկ Մրցում), Թերա-Սանթայի դաշտ, ժամը 3ին: Հ.Մ.Ը.Մ. Բ. Ընդ. Օրթօտօքս Բ. նոյն դաշտ, ժամը 1.45ին:

5 Երեքշաբթի. — Սինէմայի ներկայացում. Պիտի ներկայացուին սկաուտական եւ կատակերգական Ֆիլմեր Ակումբին մէջ, ժամը 7ին: Մուտքը՝ 20 միլ:

10 Կիրակի. — Գութայօլ. Հ.Մ.Ը.Մ. Ա. Ընդ. Տաճանի Ա. (Լիկ Մրցում), Թերա-Սանթայի դաշտ, ժամը 3ին:

17 Կիրակի. — Գութայօլ. (պիտի յայտարարուի առանձին):

18 Երկուշաբթի. — Երաժշտական Չայ-Ֆագրութեան Երեկոյր. (առաջին անգամ

ըլլալով) Պիտի նուագուի Արամ Խաչա — տուրեանի Զութակի Գոնչերթոն, ամբողջութեամբ:

19 Երեքշաբթի. — Սինէմայի ներկայացում. Պիտի ներկայացուին Երեք կրթական Ֆիլմեր: Ժամը 7ին: Մուտք՝ 20 միլ:

26 Երեքշաբթի. — Հրապարակային Բանաստեղծութիւն. Բանաստեղծ, Եզր, Յ. Չաքարեան. նիւթ՝ Հ.Մ.Ը.Մ. —ի զերը հայ իրականութեան մէջ, ժամը 7ին:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Հ.Մ.Ը.Մ. —ի նոր Անդամատերերը պատրաստուած ըլլալով կը խնդրուի բոլոր անդամներէն զիմել Գանձապահին (Եզր. Թորոս Տ. Թորոսեանին):

Նկատելով որ անդամներէն ոմանք փոխած են իրենց հասցէները, կը խնդրուի սոյն փոփոխութիւնները տեղեկացնել Վարչութեանս:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յուրպօլի մրցումներու արդիւնքներ (Յունուար)

Հ.Մ.Ը.Մ. Ա. 3	Արար Սորոզս Ա. 2
Հ.Մ.Ը.Մ. Բ. 2	Էլ Ահլի Բ. 0
Հ.Մ.Ը.Մ. Ա. 2	Հ.Ե.Մ. Ա. 0
Հ.Մ.Ը.Մ. Բ. 1	Հ.Ե.Մ. Բ. 1
	ՎՈՒԻՊՈՒ
Հ.Մ.Ը.Մ. 2	Y.M.C.A. 1

ԱՆԿԱՄԱԿԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ

Հաճոյքով կը տեղեկացնենք հետեւեալ նշանախօսութիւնները:

Յ. Անճրեւեան ընդ Օր. Մ. Սէրայտարեան Ս. Սէրայտարեան ընդ Օր. Մ. Անճրեւեան Մեր շնորհաւորութիւնները:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հ.Մ.Ը.Մ. Ի ՖՈՆՏԻՆ

Եզր. Յ. Պէրպէրեան	500 միլ
Եզր. Լ. Քէշիշեան	100 միլ
կը նուիրեն՝ Գէորգ Ահարոնեանի (Հայ-Փա) ընդ Օր. Հերմինէ Կիրակոսեանի ամուսնութեան առթիւ:	
Պրն. Կ. Ղազարեան	1000 միլ
իր յաւէտ ոգրանցեալ տիկնոջ մահուան Էրկրորդ տարելիցին առթիւ:	

բահեաններուն վրայ, ուր շահած է աւելի քան 20 մրցումներ:

— Կը յուսամ, կը գրէ, այս տարի, Ֆրանսայի շրջանին մէջ, բարեկամիս՝ Գալսերեանի հետ ներկայացնել հայկական դրօշը:

Թաքըճեան որ նախկին Հ.Մ.Ը.Մ. —ական մըն է, յուզումով կը յիշէ օրերը որ անցուցած է մեր խումբերուն մէջ:

— 1933-էն 1937, կը գրէ, հինգ տարի շարունակ սկաուտ էի Բարիզի խումբին մէջ. հող է որ մասնաւորապէս սորվեցայ ինքզինքնախրապետել, օդնել մերձաւորին եւ թշուառներուն եւ վերջապէս ամէն ինչ որ երիտասարդ մը պէտք է անդիտանայ:

Յաջողութիւն մեր երկու կորովի հայտնակիցներուն:

ՔԱՅԼԻԿՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏԻՆ

Եղբ. Ն. Ինկիլիզեան	1000 միլ
Պրն. Ս. Ղարիպեան	500 միլ

ՊԱՍԿԵԹՊՈՒ

Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի եւս Մասնաճիւղի Ա. խումբը պիտի մասնակցի տեղւոյս Լիկի ախոյանական մրցումնե - բուն:

Հետեւաբար անհրաժեշտ կը համարենք յայտարարելու թէ Ա. խումբի մաս կազմող մարզիկները պարտին ներկայ զրտնուիլ Պասկէթպօլի փորձերուն որոնք տեղի պիտի ունենան Y.M.C.A.ի դաշտին վրայ Երեքշաբթի, Հինգշաբթի, եւ Շաբաթ օրերը, Երեկոյեան ժամը 6էն սկսեալ:

ՔԱՅԱԼԵՐԵՑԷՔ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ

Ինչպէս ծանօթ է բոլորին, Մասնաճիւղիս Ֆութպօլի Ա. եւ Բ. խումբերը այս տարի կը մասնակցին տեղւոյս Լիկայի ախոյանական մրցումներուն: Ա. խումբը իր նախորդ չորս յաղթական մրցումներով արդէն խի շահած է նախանձելի համբաւ մը քաղաքիս եւ Երկրիս զանազան մար - գասէր շրջանակներու մէջ:

Այսուհանդերձ, Մարզական Յանձնա - խումբը պարտք կը նկատէ յիշեցնել իւրաքանչիւր անդամի որ իր բարոյական պարտականութիւնն է ներկայ ըլլալ Ֆութպօլի խաղերուն եւ քաջալերել Հ.Մ.Բ.Մ.ի մարզիկները: Չեր ներկայութիւնը ինքնին քաջալերանք մըն է: Ուրեմն Երբ դաշտ կը յաճախէք ձեզ հետ ունեցէք ձեր բարեկամները, ընտանիքն ու ազգականները:

Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՉ

Ազգի Հ. Ե. Ընկերութեան ահումբին մէջ տեղի ունեցաւ նորընծայ սկաուտնե - բու Երդման արարողութիւնը, նախագահութեամբ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Տ. Աորէն քհնյ. Ներսէսեանի: Ազան դայիկներու մարզանք, կենդանի պատկեր, արտասանութիւններ, եւ ներկայացուցաւ պաւելտ մը՝ «Երեք Քաջեր»:

× Հայէպի Հ. Մ. Բ. Մ. ք այս տարի

Եւս կէտերու առաւելութեամբ շահեցաւ Ֆութպօլի 1945ի ախոյանութեան տիտ - զոսը:

× Լիրանանի այս տարուան Ֆութպօլի ախոյանն է Հ. Մ. Մ. ք:

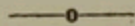
× Լիրանանի Ֆութպօլի զօրաւորագոյն խումբն է «Բաղրամեան» միութիւնը որ կարճ շրջանի մը մէջ ապահովեց փայլուն յաջողութիւններ:

× Հայէպի պատքէթ պօլի այս տարուան ախոյանն է «Երեւան» Միութիւնը:

× Այս տարի Հ. Մ. Բ. Մ. քի եւ Հայէպի եւ Պէյրութի սկաուտները իրենց բանակումը կատարեցին Լիրանանի Մէյրուպայ ամառանոցին մէջ, իսկ Հ. Մ. Մ. քին սկաուտները՝ Չահլէ:

× Հայէպահայ մարմնակրթական կեանքին մէջ կարեւոր դեր կը խաղայ յայտ - մարդիչ Արգարեան որ կ'ընէ իր կարելին, առողջ սերունդ մը պատրաստելու համար:

× Հայէպահայ մարզական շարժումին՝ Հ. Մ. Բ. Մ. քի կարեւորագոյն խումբերէն զատ, իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն նաեւ Հ. Ե. քնկերութիւնը, Կիւլ - պէնկեան Շրջ. Միութիւնը, Երեւան Միութիւնը, Միտիթարեան Վարժարանը, Այնթապի Կրթասիրաց վարժ. ի Շրջ. Միութիւնը, Եւայլն:

Հ. Մ. Բ. Մ. ք ԼԻԾՆ-ՏԷՍԻՆ ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԸ

Տէսիմէն Մեսրոպ Գանիէլեան հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

1934էն ի վեր Տէսիմի Հ. Մ. Բ. Մ. ք կազմաւուծուած էր, ու պատանիները օր ըստ օրէ կը հասնէին: Հայ Երիտասարդ - ները կարելի չէր զանազանել տեղացիներէն:

Տէսիմի հայկական շրջանակը ըլլալով բանուորական, մայրերը եւ հայրերը իրենց տքնաջան զօրժարանային աշխատանքէն վերադարձին, ժամանակ չեն ունենար հայեցի դաստիարակութիւն տալու իրենց զաւակներուն, որոնք իրենց դաս -

տիրարկութիւնը փողոցէն ու սրճարանէն կ'աննէին:

Անցեալ տարի Լիօնի Զ. Մ. Ը. Մ. ր Տէսին մօտ դորձեց: Յիր ու ցան պատանիները քով քովի բերելով, կաղմեց Փութպօլի խումբեր, ու շարք մը դասախօսութիւններ կազմակերպեց: Տղաքը սկսան հրապուրուել, ու անդամներու թիւը օր քառ օրէ սկսաւ կրկնապատկուել: Տէսինի Զ. Մ. Ը. Մ. ի նախկին անդամներն ալ սկսան շարքերը մտնել: Խառն վարչութիւն մը կազմուեցաւ 11 հոգիէ, 5ը Տէսինէն, 6ը Լիօնէն: Թէ Լիօնի, թէ Տէսինի մէջ, կարեւոր խնդիրները 11երու ժողովն է որ պիտի որոշէ: Անդամները կը բաղկանան հետեւեալներէն, —

Տէսինէն՝ Գ. Տապաղեան, Մ. Դանիէլեան, Ս. Առաքելեան, Վ. Մոմճեան, Կարօ Օհանեան, իսկ Լիօնէն՝ Գ. Դաւիթեան, Օ. Եղիայեան՝ Պ. Թորիկեան, Տիրան Պէճիտեան, Ս. Սարեան, Խ. Սողոմոնեան: Առջն խառն վարչութիւնը նախադահու թէամբ Գ. Դաւիթեանի, հսկայական աշխատանքներ կը տանի: Գրեթէ ամէն կիրակի Փութպօլի 4 խումբերն ալ ախոյա նական մրցումներ կը կատարեն՝ մեծ մասով յաղթական դուրս դալով, պանծացնելով Զ. Մ. Ը. Մ. ի Լիօն-Տէսին անունը:

Տէսինի վարչութիւնը արդէն ստացած է տէսինարնակ հայ եւ օտար առեւտրականներէն, առատաձեռն նուէրներ, մաղթելով տղայոց ուժով կամք եւ յարատեւութիւն: Իսկ Լիօնի վարչութիւնը յուն. 19ին տուաւ իր տարեկան պարահանդէսը, որմէ դուրս յազաւ կյոթիկ հասոյթ մը:

Արդէն բնորուած է յանձնախումբ մը, մօտ առնէն կաղմելու համար արլէրիք եւ հաւարիներու Զ. Մ. Ը. Մ. եան խումբեր, ինչպէս նաեւ շրջանիս հայաշատ վայրերու երիտասարդները հաւաքելով, կաղմել նոր մտանածիւղեր, շրջանային զօրաւոր վարչութիւնով մը:

Յաւով կը լսենք թէ Խ. Միութեան ծանրութեան ախոյան Սաքօ Համբարձումեան վիրատուութիւնէն ինքնաշարժի արկածի մը մէջ: Ծուտափոյթ ապաքինում կը մաղթենք:

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ստորեւ, հրատարակութեան կուտանք պատասխանատու սկաուտ աստիճանաւորի մը դէմ՝ պատժական տնօրինութեան մը յայտարարութիւնը:

Կը վստահեցնենք թէ Զ. Մ. Ը. Մ. ի վերին Մարմինները հաճոյքով չէ որ կը դիմեն նման քայլի մը:

Կը հաւատենք նաեւ թէ, քանի որ երկարատեւ համբերութենէ վերջ, ստիպուեցան դիմելու նման միջոցի մը, կանգ չպիտի առնին բոլոր անոնց դէմ, որոնց ընթացքը ոչ միայն կը վնասէ Գործին, այլ եւ կը ձգտի եւ յաճախ զիտակցաբար, հիմէն սարսել Զ. Մ. Ը. Մ. ի զոյութիւնը:

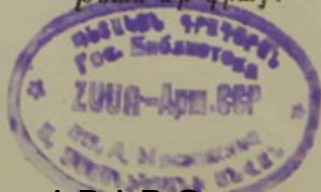
Որովհետեւ, ամէն ինչ չափ մը ունի, նոյնիսկ անպատկառութիւնը, որ նոր օրերու առաքինութիւնը կը նկատուի ոմանց կողմէ: Ուրանալ հաստատուած կարգը եւ փոխարէն, պարտադրելու ելլել իրենց անձնական քմայքը՝ իր օրէնք: Դրժէլ ամէն հեղինակութիւն, սանձարձակ ու կամայական դորձունէութեան մը մէջ՝ յագուրդ տալու համար հիւանդոտ փառամտութեան մը: Յաւերժացնել անիշխանական կացութիւն մը, փոքրիկ ու անջատ խմբակներու զլուխն անցած՝ Մուսոլինիկ եւ Հիտլերիկ խաղալու համար:

Կ'երեւի տարիներ առաջ կատարուած եւ ցարդ անպատիժ մնացած ձեռնարկի մը յիշատակը, ախորժակ է բացեր:

Բայց այլեւս հերիք է: Զ. Մ. Ը. Մ. ր պէտք ունի լուրջ ու խաղաղ աշխատանքի, լծուելու համար արդիւնաւէտ դորձունէութեան մը, որուն հիմնական պայմանը կը մնայ մաքրագործում՝ բոլոր աղտեղութիւններու, որոնք ալ ըլլան անոնց հեղինակները, բոլոր հաշիւներուն՝ հին թէ նոր, ինչ անուն ալ կրեն հաշուետոյսները, ինչ օրինակահ! հնարքի կամ ինչ ինքնակոչ հեղինակութեան ալ ապաստանին:

Որովհետեւ, հարցը Սերովբէներու կամ Քերովբէներու անձին վրայ չէ:

Այլ զանոնք վարող տխուր մտայնութեան մը վրայ:

Այդ մտայնութիւնը — յաւակնութիւն առանց ամուր արժանիքի, յոխորտանք՝ առանց դովելի արժանիքի մը փաստին, եւ մանաւանդ ու մանաւանդ, ինքնազլուխ դործունէութեան արտաւոր սէր մը — ահա, տարի մըն է կը խափանէ վերակազմութեան ամէն ձեւնարկ:

Ճիշդ տարի մը պէտք եղաւ, 1945 Մարտին 1946ի Մարտը — Հ.Մ.Բ.Մ. օժտելու համար ղեկավար Մարմինով մը, որուն պէտքը կը շնորհէր ամէն կողմէ:

Եւ այդ տարուան ընթացքին երբ կարելի էր անմիջապէս ձեւնարկել բաղմարդիւն աշխատանքի, պէտք եղաւ անիրաւ չկամութիւններ խորտակել, սաղբանքներ խափանել, անջատումի քայլեր կանխել:

Եւ ամէն մէկ դժուարութեան առջեւ, կեղբոնը վարանեցաւ միայն ու միայն փափկանկատութեամբ:

Այդ փափկանկատութիւնը թուրութեան վերագրուեցաւ:

Կեղբոնը՝ պարզապէս ուղեց խնայել արժանապատուութիւններ. նկատի առաւ, տարիներ տեւող սանձարձակ դործունէութեան մը ընթացքին ոմանց ստացած սովորութիւնները...

Փորձեց խելքի բերել քաղցրութեամբ, յօգուտ Գործին:

Չուղեցին հասկնալ:

Կը հասկնա՞ն այս անգամ:

Կասկածելի է, դատելով Սերոբեանէն, որ ամիսներ առաջ արդէն, շատ աւելի ծանր պատիժի մը ենթարկուած պիտի յայտարարուէր, եթէ Կեղբոնը հաւատք չընծայէր իր խոստումներուն:

Բայց, բոլոր անոնք որ կը յամառին իրենց տնաքանդ արարքներով, այս անգամ կրնան վստահ ըլլալ թէ պիտի դարնուին անողորմ վճռականութեան մը:

ԽՄԲ.

Վ Ճ Ռ Ա Գ Ի Ր

Հ.Մ.Բ.Մ.ի Առժմ. Կեղբ. Վարչութեան 29/3/46ի նիստին որոշումով կայմուած Դատական Ատեանս՝ քննելու համար Սկաուտական Վերին Մարմնի կողմէ՝ պարտն-

ներ Սերոբ Սերոբեանի եւ Վ. . . ի դէմ կատարուած մեղադրանքները՝ հիմնուելով վերոյիշեալ Մարմնին 29 Մարտ 1946 թուակիր, համար 17 նամակին վրայ,

Լսելով յիշեալներուն դէմ եւ մասնաւորաբար Պ. Սերոբեանի դէմ Սկ. Վերին Մարմնի անդամներէն պարտններ Մերձանօֆի, Ժպտունի, Պէրպէրեանի, Մինթանճեանի եւ Գ. Յովհաննէսեանի մեղադրանքները ու վկայութիւնները,

Միւս կողմէ, նկատելով որ յիշեալները հակառակ իրենց ուղղուած հրաւիրազրկ ներկայանալու համար Դատական Ատեանին, ղիտակցաբար բացակայած են որ կը հաստատուի Պ. Գ. Շահինեանունին ուղղուած 3 Ապրիլ 1946 196 նամակով մը:

Որ այդ զրութիւնը Սկաուտական Մարմնի պաշտօնաթուղթի վրայ՝ կնքուած ստորագրուած Սերոբեանի է. Գործ. Խորհուրդի անդամներուն իր ոճով անվայել եւ դատաւարական սաստումի բացայայտ ապաց.

Դատական Մարմնին յետ խոստումներէն՝ միաձայնութեամբ որոշուած Սերոբ Սերոբեանը նկատել յայտարարուած անց մեղմացուցիչ պարագայի պարտելի՝ իրը Հ.Մ.Բ.Մ.ի ընդհանուր Կարգադրութեան սկզբունքներուն ու ծին վնասակար եւ հակառակ անհատ.

Գալով Պ. Վ. . . ի պարագային նկատելով ստորագաս մը որ դործուած պետին թելադրութեամբ, կ'որոշէ:

ա) անոր պարագան կցել Գործ. Խորհուրդի պարագային:

բ) սոյն վճռադիրը յղել Կեղբ. Վարչութեան, առ ի պատշաճ տնօրինութիւն:

Ի ղիմաց Դատական Մարմնի Ատենադպիր՝ Ատենապետ՝ Մ. ԵՐԻՑԱՆՑ Գ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ 5 Ապրիլ 1946. Փաբիդ

Le Gérant : K. GIBDOUNY Imp. A. Der Agopian, 17, rue Damesme

Հ. Մ. Ը. Մ.

Տարեկան բաժնեգին 600 Քր.
 Զեռքէ հատը 50 Քր.

Դրամական առաքման համար.

U. G. ARMENIENNE

Mr. J. Artinian

Թղթակցութեան հասցէ:

U. G. ARMENIENNE

« Homenetmen »

32 - 34 Rue St. Lazare - Paris (9e)

ՍՏԱՅԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք հետեւեալ բաժնեգինները. —

Պ. Պ. Քերիչեան Հայկունի	600
Գրչրճեան Ստեփան	600
Խանճեան Վահրամ (Կանչի)	600
Կիրայօրեան Ստեփան	600
Գալուստեան Սարգիս	600
Գասպարեան Վենսան	600
Անյեան Ստեփան	600
Զօփուրեան Վահէ (Անկիլն)	600
Մալխասեան Արրաճամ	600
Թէրզեան Ա.	600
Օլակիմեան	600
Գ. Մերճանօֆ	600
Ալմաճեան Յ. (Արնուլի)	600
Ոսկեան Կ. (Անկիլն)	600
Ինճէկեան Թաթուլ (Քոլունդ)	600
Արմօնեան Բ.	600
Տօղրամճեան Սրսակ (Վիսօֆլի)	600
Տէպէկեան Արամ (Շափիլ)	600

Քիւշիբեան Պալի (Մօնթրէօլլ)	1000
Շաքարեան Մ. (Ռօնի)	1000
Զաքրճեան Պերճ	1000
Պօլաճեան Յովհաննէս	1000
«Շօսիւս» Նազարէթ	600
Պօղոսեան Յարութիւն (Շափիլ)	600
Սարգիսեան Սարգիս (Անկիլն)	600
Բուսթէճեան Վահան	600
Դաւիթեան Յակոբ (Շափիլ)	600

(Շարունակելի)

Փրկեցէ՛ք ձեր եւ ձեր տղոց տկոսները գործածելով

DOLINE ALCALINE

տկոսայ մաքրող հանրածանօթ փոշին :
 Կեղբոնատեղի, 47, Rue Lafayette, Paris (9e)

Le Gérant : K. GIBDOUNY

Imp. A. Der Agopian, 17, rue Damesme